Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Markus Evangelist, Heiliger

S. Marci Evangelistae Evangelium Syriace : Literis & punctis hebraicis, apposita e regione versione Latina ; In gratiam linguarum Orientalium Tyronum seordim excusum

Cothenis Anhaltinorum: [Fürstliche Druckerei], 1622

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79168914X

Druck Freier Zugang

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79168914X/phys_0001
DFG

S. MARCI EVANGELISTÆ

EVANGELIUM Syriacè.

Literis & punctis hebraicis, appositâ e regione versione Latinâ.

In gratiam linguarum Orientalium Tyronum seorsim excusum.

COTHENIS
ANHALTINORUM.

M. DC. XXII.

Ph. Tychsen
1763

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79168914X/phys_0003
DFG

Ex Bibliotheca Academiae Rostochiensis

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn79168914X/phys_0004
DFG

Evangelium Sanctum Annunciationis Marci Evangeliſtæ.

אֵוַנְגֵּלְיוּן קַדִּישָׁא סְבַרְתָּא דְמַרְקָוס מְסַבְרָנָא׃

Cap. I.

קַפְלָאוּן א

1 *PRincipium Evangelij Jeſchua Chriſti, Filij Dei.*

1 רֵישָׁא דֵאוַנְגֵּלְיוּן דְּיֵשׁוּע מְשִׁיחָא בְּרֵה דַאלָהָא׃

2 *Sicut ſcriptũ eſt in Iſaia Propheta,* nempe, *Ecce, ego mitto nuncium meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam.*

2 אַיְךָ דַּכְתִּיב בֵּאשַׁעְיָא נְבִיָּא דְהָא מְשַׁדַּר אֲנָא מַלְאכִי קְדָם פַּרְצוּפָךְ דְּנַתְקֵן אוּרְחָךְ׃

3 *Vox clamantis in deſerto, Parate viam Domini, & exæquate ſemitas ejus.*

3 קָלָא דְקָרֵא בְמַדְבְּרָא טַיֵּבוּ אוּרְחֵה דְמָרְיָא וַאשְׁוַו שְׁבִילוֹהִי׃

4 *Erat Juchannan in deſerto baptizans, & prædicans baptiſmum pœnitentiæ in reremiſſionem peccatorum.*

4 הֲוָא יוּחַנָן בְּמַדְבְּרָא מַעְמֵד וְמַכְרֵז מַעְמוּדִיתָא דַתְיָבוּתָא לְשׁוּבְקָנָא דַחְטָהֵא׃

5 *Et exibat ad eum univerſa regio Judææ, & omnes filij Uriſchelem, & baptizabat eos in Jordane flumine, quum confiterentur peccata ſua:*

5 וְנָפְקָא הֲוָת לְוָתֵה כֻלָּהּ כָּוֹר דִּיהוּד וְכֻלְּהוּן בְּנֵי אוּרְשְׁלֵם וְמַעְמֵד הֲוָא לְהוּן בְּיוּרְדְּנָן נַהֲרָא כַּד מַוְדֵּין בַּחְטָהַיְהוּן׃

6 *Ipſe autem Juchannan indutus erat veſtimento pili camelorum, & cinctus erat zona pellicea in lumbis ſuis: & cibus ejus erat locuſtæ & mellis ſylveſtris.*

6 הוּ דֵין יוּחַנָן לְבִישׁ הֲוָא לְבוּשָׁא דְסַעְרָא דְגַמְלֵא וַאסִיר הֲוָא עֶרְקְתָא דְמֶשְׁכָּא בְּחַצּוֹהִי וְמֵאכוּלְתֵּה אִיתֵיהּ הֲוָת קַמְצֵא וְדֶבְשָׁא דְבָרָא׃

7 *Et prædicabat, ac dicebat, Ecce, poſt me venit qui validior eſt me, is cui nõ ſum dignus ut me incurvãs ſolvã corrigias calceamentor ejꝰ.*

7 וְמַכְרֵז הֲוָא וָאמַר הָא אָתֵא בָתַרִי דְחַיְלְתָן מֵנִי הַו דְּלָא שָׁוֵא אֲנָא דְאִתְגֵּהֵן אֶשְׁרֵא עַרְקֵא דַמְסָנוֹהִי׃

8 *Ego baptizavi vos aqua, ipſe verò baptizabit vos Spiritu Sancto.*

8 אֲנָא אַעְמֶדְתְּכוּן בְּמַיָּא הוּ דֵין נַעְמֶדְכוּן בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא׃

9 *Et factum eſt in diebus illis: venit Jeſchua à Natzrath Galilææ, & baptizatus eſt in Jurdanan à Juchannan.*

9 וַהֲוָא בְיַוְמָתָא הָנוּן אֵתָא יֵשׁוּעַ מֵן נָצְרַת דַּגְלִילָא וְאִתְעְמֵד בְּיוּרְדְּנָן מֵן יוּחַנָן׃

10 *Et ſtatim quum aſcendiſſet ex aqua, vidit quòd diviſi ſunt cœli, & Spiritum tamquam columbam, qui deſcendit ſuper eum.*

10 וְמֶחְדָּא דַסְלֵק מֵן מַיָּא חֲזָא דְאַסְתְּדְקוּ שְׁמַיָּא וְרוּחָא אַיְךָ יַוְנָא דְנַחְתַּת עֲלוֹהִי׃

11 *Et vox facta eſt de cœlo, Tu es Filius meus dilectus, in te complacitum eſt mihi.*

11 וְקָלָא הֲוָא מֵן שְׁמַיָּא אַנְת הוּ בֵרִי חֲבִיבָא בָךְ אֶצְטְבִית׃

12 *Et ſtatim deduxit eũ Spiritus in deſertum.*

12 וְמֶחְדָּא אַפֶּקְתֵּה רוּחָא לְמַדְבְּרָא׃

13 וַהֲוָא תַמָן בְּמַדְבְּרָא יַוְמָתָא אַרְבְּעִין
כַּד מֶתְנַסֵּא מִן סָטָנָא וְאִיתַוהִי הֲוָא
עִם חַיְוָתָא וַמְשַׁמְשִׁין הֲוָו לֵה מַלְאכֵא׃
14 בָּתַר דְּאִשְׁתְּלֵם דֵּין יוּחַנָן אֵתָא
לֵה יֵשׁוּע לַגְלִילָא וְמַכְרֵז הֲוָא
סְבַרְתָּא דְמַלְכוּתֵה דַאלָהָא׃
15 וְאֵמַר שְׁלֵם לֵה זַבְנָא וַמְטָת
מַלְכוּתָא דַאלָהָא תּוּבוּ וְהַיְמֵנוּ בְּ
בַסְבַּרְתָּא׃
16 וְכַד מְהַלֵּךְ חֲדָרֵי יַמָּא דַגְלִילָא
חֲזָא לְשֶׁמְעוּן וְלַאנְדְרֵאוּס אַחוּהִי
דְרָמִין מְצִידָתָא בְיַמָּא אִיתַיהוּן הֲוָו
גֵּיר צַיָּדֵא׃
17 וְאֵמַר לְהוּן יֵשׁוּע תּוּ בָתַרִי ו
וְאֶבְדְּכוּן צַיָּדֵא דַבְנַיְנָשָׁא׃
18 וְמֶחְדָּא שְׁבַקוּ מְצִידָתְהוּן וְאַזְלוּ
בָתְרֵה׃
19 וְכַד עֲבַר קַלִיל חֲזָא לְיַעְקוּב בַּר
זַבְדַּי וַלְיוּחַנָן אַחוּהִי וָאף לְהוּן בְּ
בַסְפִינְתָּא דַמְתַקְנִין מְצִידָתְהוּן׃
20 וַקְרָא אֵנוּן וְמֶחְדָּא שְׁבַקוּ לְזַבְדַּי
אַבוּהוּן עַם אֲגִירֵא וְאַזְלוּ בָתְרֵה׃
21 וְכַד עָלוּ לַכְפַּרְנַחוּם מֶחְדָּא מַלֵּף
הֲוָא בְשַׁבֵּא בַכְנוּשָׁתְהוּן׃
22 וְתַמְיֵהִין הֲוָו בְיוּלְפָּנֵה מַלֵּף הֲוָא
לְהוּן גֵּיר אַיְךְ מְשַׁלְּטָא וְלָא אַיְךְ
סָפְרַיְהוּן׃
23 וְאִית הֲוָא בַכְנוּשְׁתְּהוּן גַּבְרָא דְאִית
הֲוָא בֵה רוּחָא טַמָּאתָא וַקְעָא׃
24 וְאֵמַר מָא לַן וְלָךְ יֵשׁוּע נָצְרָיָא
אֵתַיְתְּ לְמוֹבָדוּתַן יָדַע אֲנָא לָךְ מַן
אַנְת קַדִּישֵׁה דַאלָהָא׃
25 וַכְאָא בֵה יֵשׁוּע וְאֵמַר סְכוּר פּוּמָךְ
וְפוּק מֶנֵּה׃
26 וַשְׁדָּתֵה רוּחָא טַנְפְּתָא וַקְעָת
בְּקָלָא רָמָא וְנֶפְקַת מֶנֵּה׃
27 וְאִתְדַּמְּרוּ כֻלְּהוּן וְבָעֵין הֲוָו חַד
עַם חַד וָאֲמְרִין דְּמָנָא הִי הָדָא

Et fuit ibi in deserto diebus quadraginta, tentatus à Satana: eratq; cum feris, & ministrabant ei Angeli.

Postquam autem traditus esset Juchannan, venit Jeschua in Galilæam, & prædicabat Evangelium regni Dei:

Et dicebat, impletum est tempus, & appropinquat regnum Dei. Convertimini, & credite Evangelio.

Quumque ambularet circum vicina loca maris Galilææ, vidit Schemeun & Andream fratrem ejus, qui jaciebant retia in mare, (erant enim piscatores.)

Et dixit eis Jeschua, Venite post me, & faciam vos piscatores filiorum hominum.

Et illico reliquerunt retia sua, & iverunt post eum.

Et quũ progressus esset paululũ, vidit Jaakub filiũ Zabdai & Juchannan fratrẽ ejus, ipsos quoq; in navigio, qui reficiebãt retia sua.

Et vocavit eos: & illico reliquerũt Zabdai patrẽ suũ, cũ mercenarijs, & venerũt post eũ.

Et, quũ ingrederentur Cephar-Nachũ, statim docebat in sabbathis in synagogis illorum.

Et mirabantur in doctrina ejus. docebat enim eos tamquam potestatem habens, & non sicut Legisperiti eorum.

Et erat in synagoga eorum vir in quo erat spiritus immundus: & exclamavit,

Et dixit, Quid nobis & tibi Jeschua Nazarene? Venisti ad perdendum nos? Novi ego te qui sis: nempe *sanctus ille Dei.*

Et cohibuit eum Jeschua, & dixit, Occlude os tuum, & exi ab eo.

Et dejecit eum spiritus impurus, & clamavit voce alta, ac exijt ab e .

Et admirati sunt omnes: & quærebant unus cum altero, & dicebant, Quid est hoc?

Quæ eſt hæc doctrina nova, quòd per poteſtatem etiam ſpiritibus impuris præcipit, & obediunt ei?

וּמָנָא הוֹ הָנָא יוּלְפָנָא חַדְתָּא דְּבִשׁוּלְטָנָא וְאַף לְרוּחָא טַנְפְּתָא פָּקֵד וּמְשְׁתַּמְּעָן לֵהּ׃

Et ſtatim egreſſa eſt fama ejus in omnem locum Galilææ. 28

וּמִחַדָּא נְפַק טִבְּהּ בְּכֹלָּה אַתְרָא דְּגָלִילָא׃

Et egreſſi ſunt è ſynagoga, & venerunt in domum Schemeun & Andreæ, cum Jaakub & Juchannan. 29

וְנַפְּקוּ מִן כְּנוּשְׁתָּא וְאָתוֹ לְבֵיתֵהּ דְּשִׁמְעוֹן וְדַאנְדְּרֵיאָס עִם יַעֲקוֹב וְיוּחָנָן׃

Et ſocrus Schemeun decumbebat in ardore febris, & loquuti ſunt ei de illa. 30

וְחָמָתֵהּ דְּשִׁמְעוֹן רְמָיָא הֲוָת בְּאֶשְׁתָּא וְאָמְרוּ לֵהּ עֲלֵיהּ׃

Et accedens apprehendit eam manu ejus, & erexit eam: & ſtatim reliquit eam ardor febris, & miniſtrabat eis. 31

וְקָרֵב אֲחֵדֵהּ בְּאִידֵהּ וַאֲקֵימֵהּ וּמְחָדָא שְׁבַקְתֵּהּ אֶשְׁתָּא וּמְשַׁמְּשָׁא הֲוָת לְהוֹן׃

Veſpere autem in occaſu ſolis adduxerunt ad eum omnes illos qui malè afficiebantur, & dæmoniacos. 32

בְּרַמְשָׁא דֵין בְּמַעֲרְבֵי שִׁמְשָׁא אַיְתִיו לְוָתֵהּ כֻּלְּהוֹן אֲיִלֵּין דִּבְישָׁאִית עָבְדִין וְדִיוָנָא׃

Et civitas univerſa congregata erat ad oſtium. 33

וַאֲתְרִינְתָּא כֻּלָּהּ כְּנִישָׁא הֲוָת עַל תַּרְעָא׃

Et ſanavit multos qui malè afficiebantur morbis diverſis, & dæmonia multa ejecit: & non ſinebat ipſa dæmonia ut loquerentur, eo quòd noviſſent eum. 34

וְאַסִּי לְסַגִּיאָא דִּבְישָׁאִית עָבְדִין חָוֵי בְּכוּרְהָנָא מְשַׁחְלְפָא וְדִיוָנָא סַגִּיאָא אַפֵּק וְלָא שָׁבֵק הָוָא לְהוֹן לְדַיָּוָא דַּנְמַלְּלוּן מִטֶּל דְּיִדְעִין הֲוֹו לֵהּ׃

Et in aurora antevertens ſurgere valdè manè, abiit in locum deſertum, & orabat ibi. 35

וּבְצַפְרָא קַדֵּם קָם טָב וְאָזַל לַאֲתְרָא חוּרְבָּא וְתַמָּן מְצַלֵּי הָוָא׃

Et quærebăt eũ Schemeun & qui cũ eo erăt. 36

וּבָעִין הֲוֹו לֵהּ שִׁמְעוֹן וְדַעֲמֵהּ׃

Quumque inveniſſent eum, dixerunt ei, Omnes homines quærunt te. 37

וְכַד אַשְׁכְּחוּהִי אָמְרִין לֵהּ כֻּלְּהוֹן אֲנָשָׁא בָּעִין לָךְ׃

Dixit eis, Ite in oppida, & in urbes propinquas: quia etiam illic prædicabo. ad hoc enim veni. 38

אָמַר לְהוֹן הַלְּכוֹ לְקוּרְיָא וְלִמְדִינָתָא דְּקָרִיבָן דְּאַף תַּמָּן אֲכְרֵז לְהַדָּךְ גִּיר אַתִּיתִ׃

Et prædicabat in omnibus ſynagogis eorum in tota Galilæa, & ejiciebat dæmonia. 39

וּמַכְרֵז הֲוָא בְּכֻלְּהֵין כְּנוּשְׁתְּהוֹן בְּכֹלָּה גְּלִילָא וּמַפֵּק שִׁדָּרָא׃

Et venit ad eum leproſus, & procidit ad pedes ejus, & petebat ab eo, dixitq; illi, Si tu vis, tu potes me mundare. 40

וְאָתָא לְוָתֵהּ גַּרְבָּא וְנָפַל עַל רַגְלוֹהִי וּבָעָא הָוָא מִנֵּהּ וְאָמַר לֵהּ אִן צְבָא אַנְת מְשַׁכַּח אַנְת לְמַדָּכְיוּתִי׃

Ipſe autem Jeſchua ipſius miſertus eſt, & extendens manum ſuam, tetigit eum, & dixit, Ego volo: eſto mundus. 41

הוֹ דֵין יֵשׁוּעַ אִתְרַחַם עֲלוֹהִי וּפַשַׁט אִידֵהּ קָרֵב לֵהּ וְאָמַר צָבֵא אֲנָא אִתְדַּכֵּי׃

וְבָהּ בְּשָׁעְתָּא אֵזַל מֶנֵּה נַרְבֵּה
וְאִתְדַּכִּי׃
42 *Et in illa hora abijt ab illo illius lepra, & mundatus est.*

וַכְאָא בֵה וַאפְקֵה׃
43 *Et prohibuit ei, & subduxit eum:*

וֵאמַר לֵה חֲזִי לְמָא לְאֲנָשׁ אָמַר
אַנַת אֶלָּא זֵל חַוָּא נַפְשָׁךְ לְכָהֲנֵא
וְקַרֵב קוּרְבָּנָא חֲלֹף תַּדְכִּיתָךְ אַיְכַּנָא
דְפַקֵּד מוּשֵׁא לְסָהֲדוּתְהוֹן׃
44 *Ac dixit ei, Vide ne cuiquam* hoc *dicas: sed abi, ostende te ipsum Sacerdotibus, & offer sacrificium pro purgatione tui, sicut præcepit Musche, in testimonium illorum.*

הוּ דֵין כַּד נְפַק שַׁרִי הֲוָא מַכְרֵז
סַגִּי וַאטְבָּהּ לְמֶלְתָּא אַיְכַּנָא דְלָא
נֶשְׁכַּח הֲוָא יֵשׁוּע גַּלְיָאִית דְּנֵעוּל
לַמְדִינְתָּא אֶלָּא לְבַר הֲוָא בַאתְרָא
חוּרְבָּא וָאתֵין הֲוַו לְוָתֵה מֵן כֻּל
דוּכָא׃
45 *Ille autem quum ingressus esset, incipiebat prædicare multum, & divulgavit sermonem illum, ita ut non posset Jeschua manifestè ingredi in civitatem. Sed foris erat in loco deserto, & veniebant ad eum ex omni loco.*

קְפַלְאָון ב
Cap. II.

1 וְעַל תּוּב יֵשׁוּע לַכְפַרְנַחוּם ל
לְיַוְמָתָא וְכַד שְׁמַעוּ דַבְבַּיְתָא
הוּ׃
1 *Et ingressus est rursus Jeschua Kephar-Nachum post* aliquot *dies: & quum audivissent quòd domi esset,*

אֶתְכַּנְּשׁוּ סַגִּיאֵא אַיְכַּנָא דְלָא
אֶשְׁכַּח אָחֵר אֵנוּן אֶפְלָא קְדָם תַּרְעָא
וַמְמַלֵּל הֲוָא עַמְהוֹן מֶלְתָּא׃
2 *Congregati sunt multi, adeò ut non posset capere eos ne* locus *quidem ante portam: & loquebatur cum eis sermonem.*

וֵאתַו לְוָתֵה וַאיְתִיו לֵה מְשַׁרְיָא
כַּד שְׁקִיל בֵּית אַרְבְּעָא׃
3 *Et venerunt ad eum, & adduxerunt ad eum paralyticum latum inter quatuor.*

וַדְלָא אֶשְׁכַּחוּ לְמִתְקַרְבוּ לְוָתֵה
מֵטֶל כֶּנְשָׁא סְלֵקוּ לְהוֹן לַאגְרָא
וַארִימוּ תַטְלִילָא דַאתַר דְּאִיתַוהִי
הֲוָא יֵשׁוּע וְשַׁבּוּהּ לְעַרְסָא דַרְמֵא
הֲוָא בָהּ מְשַׁרְיָא׃
4 *Et quia non potuerunt accedere ad eum propter turbam, ascenderunt ad tectum, & abstulerunt operimentum loci ubi erat Ieschua & demiserunt lectum in quo jacebat paralyticus.*

כַּד חֲזָא דֵין יֵשׁוּע הַיְמָנוּתְהוֹן
אֵמַר לְהַו מְשַׁרְיָא בְּרִי שְׁבִיקִין לָךְ
חֲטָהַיִךְ׃
5 *Quum vidisset autem Ieschua fidem eorum, ait paralytico illi, Fili mi, remissa sunt tibi peccata tua.*

אִית הֲוַו דֵּין תַּמָּן מֵן סָפְרֵא
וַפְרִישֵׁא דְיָתְבִין וְמֶתְרַעֵין הֲוַו ב
בְּלֶבְּהוֹן׃
6 *Erant autem ibi* quidam *ex Legisperitis & Pharisæis, qui sedebant & ratiocinabantur in corde suo,*

דְּמָנָא הָנָא מְמַלֵּל גּוּדָפָא מַנּוּ
מֶשְׁכַּח לְמֶשְׁבַּק חֲטָהָא אֶלָּא אֵן
חַד אֱלָהָא׃
7 *Quidnam iste loquitur blasphemiam? Quisnam potest remittere peccata nisi unus Deus?*

יֵשׁוּע דֵּין יִדַע בְּרוּחֵה דְהָלֵין
מֶתְרַעֵין בְּנַפְשְׁהוֹן וֵאמַר לְהוֹן מָנָא
מֶתְרַעֵין אַנְתּוּן הָלֵין בְּלֶבְּכוֹן׃
8 *Ieschua autem cognovit spiritu suo quid illi ratiocinarentur apud seipsos, & dixit eis, Quid vos ratiocinamini hæc in corde vestro?*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79168914X/phys_0008
DFG

Quodnam facilius est dicere paralytico, 9
Remittuntur tibi peccata tua, an dicere, Surge, accipe grabbatum tuum, & ambula?

Ut sciatis autem quòd potens est Filius 10
hominis in terra remittere peccata (ait paralitico.)

Tibi dico ego, Surge, accipe lectum tuum, 11
& abi in domum tuam.

Et surrexit eadem hora, & accepit lectum 12
suum, & egressus est in conspectu omnium eorum: adeò ut mirarẽtur omnes, & laudarent Deum, dicentes, Nunquã vidimꝰ hujusmodi.

Et egressus est rursus ad mare, & tota illa 13
turba veniebant ad eum, & docebat eos.

Et quum transiret, vidit Levi filium Ca- 14
lephai, qui sedebat ad telonium dixitq; ei, Veni post me. Et surgens profectus est post eum.

Et factum est ut quum accumberet in do- 15
mo illius, multi publicani & peccatores accumberent cum Jeschua & cum discipulis ejus. Erant enim multi, & venerant post eum.

Et Legisperiti ac Pharisæi, quũ viderent 16
eum quòd comederet cum publicanis & cum peccatoribus, dixerũt discipulis ejus, Quid ille cũ publicanis & peccatorib. comedit & bibit?

Quum audivisset autem Jeschua, dixit 17
eis, Non opus habent sani medico, sed isti qui pessimè affecti sunt. Non veni ut vocarem justos: sed pecatores.

Discipuli autẽ Juchannan & Pharisæorũ 18
jejunabant, & venerunt ac dixerũt ei, Quare discipuli Juchannan & Pharisæoũ jejunãt, discipuli verò tui quos habes, non jejunant?

Ait illis Jeschua, Nunquid possunt filij 19
thalami, dum sponsus cum eis est, jejunare? nequaquam.

Venient autem dies quum ablatus fue- 20
rit sponsus ab eis, tunc jejunabunt in illo die.

אַיְדָא פְּשִׁיקָא לְמֵאמַר לַמְשַׁרְיָא
דַשְׁבִּיקִין לָךְ חֲטָהַיְךָ אוּ לְמֵאמַר
דְּקוּם שְׁקוּל עַרְסָךְ וְהַלֵּךְ׃
דְּתֶדְּעוּן דֵּין דְּשַׁלִּיט הוּ בְרֵה
דְאֲנָשָׁא בַּאַרְעָא לְמֶשְׁבַּק חֲטָהֵא
אֵמַר לַמְשַׁרְיָא׃
לָךְ אָמַר אֲנָא קוּם שְׁקוּל עַרְסָךְ
וְזֵל לְבַיְתָךְ׃
וְקָם בַּר שָׁעְתֵּה וַשְׁקַל עַרְסֵה
וַנְפַּק לְעִין כֻּלְהוּן אֵיכְּנָא דְנֶתְדַּמְרוּן
כֻּלְהוּן וַנְשַׁבְּחוּן לַאלָהָא כַּד אָמְרִין
דְּלָא מֶמְתּוּם חֲזַיִן הָכַּנָא׃
וַנְפַּק תּוּב לְוָת יַמָּא וְכֻלֵּה כֶנְשָׁא
אָתֵין הֲוָו לְוָתֵה וְמַלֵּף הֲוָא לְהוּן׃
וְכַד עֲבַר חֲזָא לְלֵוִי בַּר חַלְפַי
דְיָתֵב בֵּית מָכְסָא וְאֵמַר לֵה תָא
בָּתַרִי וְקָם אֵזַל בָּתְרֵה׃
וַהֲוָא דְכַד סְמִיךְ בְּבַיְתֵּה סַגִּיאֵא
מָכְסֵא וְחַטָּיֵא סְמִיכִין הֲוָו עַם
יֵשׁוּע וְעַם תַּלְמִידַוהִי אִיתַיְהוּן הֲוָו
גֵּיר סַגִּיאֵא וְאִתַו בָּתְרֵה׃
וְסָפְרֵא וַפְרִישֵׁא כַּד חֲזָאוהִי ד
דְלָעֵס עַם מָכְסֵא וְעַם חַטָּיֵא אֵמַרוּ
לְתַלְמִידַוהִי מָנוּ עַם מָכְסֵא וְחַטָּיֵא
לָעֵס וְשָׁתֵא׃
כַּד שְׁמַע דֵּין יֵשׁוּע אֵמַר לְהוּן לָא
סְנִיקִין חֲלִימֵא עַל אָסְיָא אֶלָּא
אַיְלִין דְּבִישׁ בִּישׁ עֲבִידִין לָא אֵתִית
דֵּאקְרָא לְזַדִּיקֵא אֶלָּא לְחַטָּיֵא׃
תַּלְמִידַוהִי דֵּין דְיוּחַנָן וְדַפְרִישֵׁא
צָיְמִין הֲוָו וְאִתַו וָאֵמְרִין לֵה לְמָנָא
תַלְמִידַוהִי דְיוּחַנָן וְדַפְרִישֵׁא צָיְמִין
וְתַלְמִידַיְךָ דִילָךְ לָא צָיְמִין׃
אָמַר לְהוּן יֵשׁוּע לְמָא מֶשְׁכְּחִין
בְּנַוהִי דַגְנוּנָא כְּמָא דְחַתְנָא עַמְהוּן
הוּ דַנְצוּמוּן לָא׃
נְאתוּן דֵּין יַוְמָתָא דְמָא דְאִשְׁתְּקֵל
חַתְנָא מֶנְהוּן הָיְדִין נְצוּמוּן בְּהוּ י
יַוְמָא׃

לא אנש רמא אורקעתא
חדתא וחאט על מאנא בליא דלא
נשבא מליתה הי חדתא מן בליא
והוא סדקא יתירא:
ולא אנש רמא חמרא חדתא בזקא
בליתא דלא חמרא מצרא לזקא
וזקא אבדן וחמרא מתאשד אלא
רמין חמרא חדתא בזקא חדתתא:
והוא דכד אזל ישוע בשבתא
בית זרעא תלמידוהי מהלכין הוו
ומלגין שבלא:
ואמרין לה פרישא חזי מנא
עבדין בשבתא מדם דלא שליט:
אמר להון ישוע לא ממתום
קריתון מנא עבד דויד כד אסתנק
וכפן הו ודעמה:
איכנא על לביתה דאלהא כד
אביתר רב כהנא ולחמא דפתורה
דמריא אכל הו דלא שליט
למאכל אלא אן לכהנא ויהב אף
לאילין דעמה הוו:
ואמר להון דשבתא מטל
ברנשא אתברית ולא הוא ברנשא
מטל שבתא:
מרה הו הכיל ואף דשבתא
ברה דאנשא:

קפלאון ג

ועל תוב ישוע לכנושתא ואית
הוא תמן גברא חד דיבישא
אידה:
ונטרין הוו לה דאן מאסא לה
בשבתא נקטרגוניהי:
ואמר להו גברא דיבישא אידה
קום במצעתא:
אמר דין אף להון שליט בשבתא
למעבד דטב או דביש נפשא
למחיו או למובדו הנון דין שתיקין
הוו:

21 *Nemo immittit assumentum panni novum & insuit in vestimentum vetus, ne plenitudo illa ejus de veteri detrahat, & fiat scissura major.*

22 *Neque quisqam immittit vinum novum in utres veteres: ne vinum disrumpat utres, & utres pereant ac vinum effundatur, sed mittunt vinum novum in utres novos.*

23 *Et factum est, ut quum ambularet Jeschua in sabbato in loco seminum, discipuli ejus ibant, & vellebant spicas.*

24 *Et dixerunt ei Pharisæi, Vide quid faciunt in sabbatho, aliquid quod non liceat.*

25 *Dixit eis Jeschua, Nunquam ne legistis quid fecerit David quum in necessitate esset, & esuriret ipse & qui cum eo erant?*

26 *Quomodo ingressus est in domum Dei: quum Abiathar esset princeps sacerdotum, & panem mensæ Domini comedit ipse, quem non licebat comedere nisi sacerdotibus, & dedit etiam ijs qui secum erant?*

27 *Et dixit eis, Sabbathum propter filium hominis creatum est, non autem filius hominis propter sabbathum.*

28 *Igitur dominus est, vel etiam sabbathi filius hominis.*

Cap. III.

1 *Et ingressus est rursus Jeschua in synagogam: & erat illic vir quidam cujus manus arida erat.*

2 *Et observabant eum ut si sanaret eum in sabbatho, accusarent eum.*

3 *Et dixit illi viro cujus manus erat arida, Surge in medium.*

4 *Dixit autem illis, licet in sabbatho facere quod bonum est, an quod malum est? Animam servare, an perdere? ipsi autem silebant.*

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0010 DFG

וְחַר בְּהוֹן בְּחֶמְתָּא כַּד כַּרְיָ֫ לֵהּ עַל קַשְׁיוּת לֵבְּהוֹן וַאֲמַר לֵהּ גְּבַרָא פְּשׁוֹט אִידָךְ וּפְשַׁט וְתֶקְנַת אִידֵ֫הּ׃ 5

Et intuitus est eos cum ira, quum doleret ei propter duritiem cordis eorum, & dixit illi viro, Extende manum tuam. Et extendit, & restituta est manus ejus.

וְנַפְּקוּ פְּרִישָׁא בַּר שָׁעְתָּה עִם דְּבֵית הֵרוֹדֵס וּמְלְּכָא נְסַבוּ עֲלוֹהִי אֵיכְּנָא דְנַוְבְּרוּנֵיהִי׃ 6

Et egressi sunt Pharisæi ea ipsa hora cum domesticis Hiraudis, & consilium ceperunt contra eum quomodo perderent eum.

וְיֵשׁוּעַ עִם תַּלְמִידוֹהִי אֲזַל לֵהּ לְוָת יַמָּא וְעִמָּא סַגִּיאָא מִן גְּלִילָא נַקְפָּה וּמִן יְהוּד׃ 7

Et Jeschua cum discipulis suis profectus est ad mare. Et populus multus ex Galilæa premebat eum, & ex Judæa,

וּמִן אוּרְשְׁלֵם וּמִן אֲדוֹם וּמִן עֲבְרָא דְיוֹרְדְּנָן וּמִן צוֹר וּמִן צַיְדָן כֻּנְשָׁא סַגִּיאָא דְשָׁמְעוּ הַוּוֹ כָּל דְּעָבֵד אַתּוֹ לְוָתֵ֫הּ׃ 8

Et ex Urischelem, & ex Edom, & ex altera ripa Jurdanan, & è Tzur, & è Tzaidan turbæ multæ quæ audiverant quicquid fecisset, venerunt ad eum.

וְאֲמַר לְתַלְמִידוֹהִי דְנֶקְרְבוּן לֵהּ סְפִינְתָּא מִטָּל כֻּנְשָׁא דְלָא נָ נְחַבְּצוּנֵיהִי׃ 9

Et dixit discipulis suis ut admoverent ad se navigium, propter turbas, ne se opprimerent.

סַגִּיאָא גִיר מַאסָא הַוָא עַדְמָא דְנֶחְווֹן נָפְלִין עֲלוֹהִי מִטָּל דְּנִתְקָרְבוּן לֵ֫הּ׃ 10

Multos enim sanaverat, ita ut irruerent in eum quò tangerent eum.

וַאוּלִין דְּאִית הַוֵי לְהוֹן מַחְוָתָא דְרוּחָא טַנְפְּתָא מָא דַחֲזוֹהִי נָפְלִין הַוּוֹ וְקָעִין וַאֲמְרִין אַנְת הוּ בְּרוּ דַאלָהָ׃ 11

Et ij quibus erant plagæ spirituum immundorum, ex quo vidissent eum, procidebant, & clamabant, ac dicebant, Tu es Filius Dei.

וְסַגִּי כְּאָא הַוָא בְּחוֹן דְּלָא נְגַלוֹנֵיהִי׃ 12

Et multum cohibebat eos ne se manifestum facerent.

וְסַלֵּק לְטוּרָא וְקָרָא לַאוּלִין דְּצָבָא וְאַתּוֹ לְוָתֵ֫הּ׃ 13

Et ascendit in montem, & advocavit eos quos voluit: & venerunt ad eum.

וְגָבָא תְּרֵעְסַר דְּנֶהְווֹן עִמֵּ֫הּ דְּנִשַׁדַּר אֲנוֹן דְּנֶכְרְזוֹן׃ 14

Et elegit duodecim ut essent secum, & ut mitteret eos ut prædicarent.

וְדְנֶהְווֹן שַׁלִּיטִין דְּנַאסוֹן כְּרִיהָא וְנַפְּקוּן דְּיוֵ֫הּ׃ 15

Atq; ut essent potestatem habentes ut sanarent morbo affectos, & ejicerent dæmonia.

וְשַׁמִּי לְשִׁמְעוֹן שְׁמָא כְאפָא׃ 16

Et indidit Schemeun nomen Kipha:

וְלְיַעְקוֹב בַּר זַבְדִּי וְלְיוֹחָנָן אַחוּהִי דְיַעְקוֹב סָם לְהוֹן שְׁמָא בְּנֵי רְגְשִׁי דְאִיתוֹהִי בְּנֵי רַעְמָ֫א׃ 17

Et Jaakub filio Zebedai, & Juchannan fratri Jaakub indidit nomen Benai-Regeschi, quod est filij fragoris.

וַאנְדְּרָאוֹס וּפִילִיפּוֹס וּבַר תּוֹלְמַי וּמַתַּי וְתָאוֹמָא וְיַעְקוֹב בַּר חַלְפַּי וְתַדִּי וְשִׁמְעוֹן קַנְנָיָא׃ 18

Andreã quoq; elegit, & Philippũ & Bar-Thulemai, & Mattai, & Thauma, & Jaakub filium Calephai, & Taddi, & Schemeun Zelotem.

19 וִיהוּדָא סְכַרְיוּטָא הַו דַּאשְׁלְמֵה
וֵאתַו לְבַיְתָא׃
20 וֵאתְכַּנְּשׁוּ כְנְשֵׁא תוּב אַיְכַּנָא
דְלָא נֶשְׁכְּחוּן הֲוַו לַחְמָא לְמֵאכַל׃
21 וַשְׁמַעוּ אַחֲיָנוּהִי וַנְפַּקוּ לְמֵאחֲדֵה
אָמְרִין הֲוַו גֵיר דְּמֵן הַוְנֵה כ
נְפַק׃
22 וְסָפְרֵא אַיְלִין דְּמֵן אוּרְשְׁלֵם
נְחֵתוּ אָמְרִין הֲוַו בְּעֶלְזְבוּב אִית בֵּה
וַבְרִישָׁא דְדַיָּוֵא מַפֵּק דַיָּוֵא׃
23 וַקְרָא אֵנוּן יֵשׁוּעַ וַבְמַתְלֵא אֵמַר
לְהוּן אַיְכַּנָא מֶשְׁכַּח סָטָנָא לְסָטָנָא
לְמַפָּקוּ׃
24 אֵן מַלְכוּתָא גֵיר עַל נַפְשָׁה ת
תְּתַפַּלַּג לָא מֶשְׁכְּחָא לַמְקָם
מַלְכוּתָא הָי׃
25 וֵאן בַּיְתָא עַל נַפְשֵׁה נְתַפַּלַּג לָא
מֶשְׁכַּח בַּיְתָא הַו לַמְקָם׃
26 וֵאן הוּ דְסָטָנָא קָם עַל נַפְשֵׁה
וֵאתְפַּלַּג לָא מֶשְׁכַּח לַמְקָם אֶלָּא
חַרְתֵּה הִי׃
27 לָא אֵנָשׁ מֶשְׁכַּח דְּנֵעוּל לְבֵית
חַסִינָא וְנֶחְטוּף מָאנַוהִי אֶלָּא אֵן
לוּקְדַּם לְחַסִינָא נֵאסוּר וְהָיְדֵין ב
בַּיְתֵה נֵבוּז׃
28 אַמִין אָמֵר אֵנָא לְכוּן דְּכֻלְּהוּן
חֲטָהֵא וְגוּדְפֵא דַנְגַּדְּפוּן בְּנֵינָשָׁא
נֶשְׁתַּבְּקוּן לְהוּן׃
29 מַן דֵּין דַּנְגַּדֵּף עַל רוּחָא דְקוּדְשָׁא
לַיְתְ לֵה שׁוּבְקָנָא לְעָלַם אֶלָּא
מְחַיַּב הוּ לְדִינָא דַלְעָלַם׃
30 מֵטֻל דַּאמְרִין הֲוַו דְרוּחָא
טַנְפְּתָא אִית בֵּה׃
31 וֵאתַו אִמֵּה וַאחַוהִי קָיְמִין לְבַר
וְשַׁדַּרוּ דְנַקְרוּנֵיהִי לְהוּן׃
32 יָתֵב הֲוָא דֵין חַדְרַוהִי כְּנְשָׁא
וֵאמַרוּ לֵה הָא אֵמָּךְ וַאחַיִךְ לְבַר
בָּעֵין לָךְ׃

Et Jihuda Secharjuta, illum qui prodidit eum. & venerunt in domum.

Et congregatæ sunt turbæ rursum, adeò ut non possent panem comedere.

Et audierunt propinqui ejus, & egressi sunt ad apprehendendum eum. Dicebant enim quòd à sese discessisset.

Et legisperiti illi qui ex Urischelem descẽderant, dicebant, Baalzebub est in eo, & per principem dæmoniorum ejicit dæmonia.

Et vocavit eos Jeschua, & per parabolas dixit eis, Quomodo potest Satanas Satanam ejicere?

Si enim regnum contra seipsum dividatur, non potest stare regnum illud.

Et, si domus contra seipsam dividatur, non potest domus illa stare.

Et, si id est quòd Satanas surgit contra seipsum & divisus est, non potest stare, sed divisus est.

Nemo potest intrare in domum potentis & diripere vasa ejus, nisi priùs potentem ipsum vinciat: & tunc domum ejus diripiet.

Ammin dico ego vobis, quòd omnia peccata & blasphemiæ quibus blasphemabunt filij hominum, remittentur eis:

Qui autem blasphemaverit contra spiritum sanctum, non est ei remissio in æternum, sed reus est judicij quod est in æternum.

Eò quod dicerent quòd Spiritus impurus esset in eo.

Et venerunt mater ejus, & fratres ejus, stantes foris: & miserũt ut vocarent eũ ad se.

Sedebat autem circa eum turba, & dixerunt ei, Ecce, mater tua & fratres tui foris quærunt te.

Et respondit & dixit eis, Quæ est mater 33
mea, & qui sunt fratres mei?

Et intuitus est eos qui sedebant juxta se, 34
& ait, Ecce mater mea, & ecce fratres mei.

Qui enim fecerit voluntatem Dei, ipse 35
est frater meus, & soror mea, & mater mea.

Cap. IV.

Rursus autem inceperat docere juxta ma- 1
ris littus, & congregatæ sunt ad eum
turbæ multæ: adeò ut conscendens sederet in
navigio in mari: & universa turba stabat
in terra juxta maris littus.

Et docebat eos per parabolas multum: di- 2
cebatq; in doctrina sua:

Audite, ecce egressus est seminator ad se- 3
minandum:

Et, quum seminaret, fuit quod caderet 4
juxta viam, & venit avis, & comedit ipsum.

Aliud autem cecidit super petram, 5
ita ut non esset terra multa: & statim ex-
ortum est, eò quòd non esset profunditas
terræ.

Quum autem oriretur sol, exustum est, 6
& propterea quòd non esset ei radix, exaruit.

Et aliud cecidit in locum spinarum: & 7
ascenderunt spinæ, ac suffocaverunt illud, &
fructum non edidit.

Aliud autem cecidit super terram bonam, 8
& ascendit, & crevit, & edidit fructus ali-
quod triginta, & aliquod sexaginta, & ali-
quod centum.

Et dicebat, Is cui sunt aures ut audiat, 9
audiat.

Quum essent autem ipsi soli, interroga- 10
verunt eum ij qui cum eo erant, cum suis duo-
decim, de parabola ista.

Et dixit eis Jeschua, Vobis datum est 11
nosse secretũ regni Dei, extraneis verò omnia
in parabolis fiunt:

12 דְּכַד חָזִין נֶחְזוּן וְלָא נֶחְזוּן
וְכַד שָׁמְעִין נֶשְׁמְעוּן וְלָא נֶשְׁתַּכְּלוּן
דַּלְמָא נֶתְפְּנוּן וְנֶשְׁתַּבְּקוּן לְהוּן
חֲטָהַיְהוּן׃

13 וְאַמַר לְהוּן לָא יָדְעִין אַנְתּוּן
לֵה לְמַתְלָא הָנָא וַאיְכַּנָא כֻלְהוּן
מַתְלֵא תֶדְּעוּן׃

14 זָרוּעָא דַזְרַע מֶלְתָּא זְרַע׃

15 הָלֵין דִּין דְּעַל יַד אוּרְחָא הָלֵין
אֵנוּן דְּמֶזְדַּרְעָא בְהוּן מֶלְתָּא וְמָא
דַשְׁמַעוּ מֶחְדָּא אָתֵא סָטָנָא וְשָׁקֵל
לָהּ לְמֶלְתָּא דַזְרִיעָא בְּלֶבְהוּן׃

16 וְהָנוּן דְּעַל שׁוּעָא אֶזְדְּרַעוּ הָלֵין
אֵנוּן דְּמָא דַשְׁמַעוּ מֶלְתָּא מֶחְדָּא
בְּחַדּוּתָא מְקַבְּלִין לָהּ׃

17 וְלַיְתְּ לְהוּן עֵקָרָא בְנַפְשְׁהוּן אֶלָּא
דְזַבְנָא אֵנוּן וְמָא דַהְוָא אוּלְצָנָא
אוּ רְדוּפְיָא מֵטֻל מֶלְתָּא עֶגֶל
מֶתְכַּשְׁלִין׃

18 וְהָנוּן דְּבֵית כּוּבֵא מֶזְדַּרְעִין
הָלֵין אֵנוּן אַיְלֵין דַּשְׁמַעוּ מֶלְתָּא׃

19 וְרֶנְיָא דְעָלְמָא הָנָא וְטוּעַת
דְעוּתְרָא וְשַׁרְכָא דַרְגִּיגָתָא
אַחְרְנִיתָא עָאלָן חָנְקָן לָהּ לְמֶלְתָּא
וַדְלָא פְּאֵרָא הָוְיָא׃

20 וְהָנוּן דְּבַארְעָא טָבְתָּא אֶזְדְּרַעוּ
הָלֵין אֵנוּן דְּשָׁמְעִין מֶלְתָּא וַמְקַבְּלִין
וְיָהְבִּין פְּאֵרָא בַתְלָתִין וְבֶשְׁתִּין
וְבַמָּאָא׃

21 וְאַמַר לְהוּן דַּלְמָא אָתֵא שְׁרָגָא
דַתְחֵית סַאתָא נֶתְתְּסִים אוּ תְחֵית
עַרְסָא לָא הְוָא דְעַל מְנָרְתָּא
נֶתְתְּסִים׃

22 לַיְתְּ גֵּיר מֵדֵם דַּטְשֵׁא דְלָא
נֶתְגְּלֵא וְלָא הָוֵא בְּטוּשְׁיָא וְלָא
מֶתְגְּלֵא׃

23 אֵן אֲנָשׁ אִית לֵה אֶרְנֵא דְנֶשְׁמַע
נֶשְׁמַע׃

Ut videntes videant, & non cernant: & audientes audiant, & non intellegant: ne convertantur, & remittantur peccata eis.

Et dixit eis, Ignoratis vos parabolam hanc? Et quomodo parabolas omnes cognoscetis?

Seminator qui seminavit, sermonē seminavit.

Ii autem qui sunt juxta viam, illi sunt in quibus seminatus est sermo, & ex quo audiverunt, illicò venit Satanas, & aufert sermonem qui seminatus est in corde eorum.

Et ij qui super petram seminati sunt, illi sunt qui ex quo audiverunt sermonem, statim cum gaudio accipiunt eum.

Et non est eis radix in seipsis, sed temporarij sunt, & ex quo facta est tribulatio aut persequutio propter sermonem, statim offenduntur.

Ii autem qui inter spinas seminantur, illi sunt ii qui audiverunt sermonem:

Et curæ seculi hujus, & seductio divitiarum, & reliquiæ cupiditatum aliarum ingredientes suffocant ipsum sermonem, & infructuosus fit.

Et ii qui in terra bona seminati sunt, illi sunt qui audiunt sermonem, & accipiunt, & edunt fructus cum triginta, & cum sexaginta, & cum centum.

Et dixit eis, Num venit lucerna ut subter modium ponatur, aut subter lectum? Nonne fit ut super candelabrum ponatur?

Non enim est quicquam quod occultum sit, quod non sit revelandum: neque fit quicquam *in abscondito, & non reveletur.*

Si cui sunt aures quibus audiat, audiat.

Et dixit eis, Videte quid audiatis. 24
In ea mensura qua vos metimini, remetietur vobis, & adjicietur vobis ipsis qui auditis.

וֵאמַר לְהוּן חֲזוֹ מָנָא שָׁמְעִין
אַנְתּוּן בְּהִי כְיָלְתָּא דַמְכִּילִין אַנְתּוּן
מֶתְתְּכִיל לְכוּן וְמֶתְתַּוְסַף לְכוּן לַאיְלִין
דְּשָׁמְעִין :

Ei enim cui est, eidem dabitur: & ei 25
cui non est, etiam id quod est sibi, auferetur ab eo.

מַן דְּאִית לֵה גֵּיר נֵתִיהֵב לֵה וְמַן
דְּלַיְתְּ לֵה אָף הַו דְּאִית לֵה נֶשְׁתְּקֵל
מֶנֵּה :

Et dicebat, ita est regnum Dei ut 26
homo quum jaciat semen in terram:

וֵאמַר הֲוָא הָכַנָא הִי מַלְכוּתָא
דַאלָהָא אַיְךְ אֲנָשׁ דְּנַרְמֵא זַרְעָא
בַּארְעָא :

Et dormiat, & surgat nocte & die, 27
& semen crescet & longum fiet, quum ipse nesciat.

וְנֶדְמַךְ וַנְקוּם בְּלֵלְיָא וְבְאִימָמָא
וְזַרְעָא נִרְבֵּא וְנִארַךְ כַּד הוּ לָא
יָדַע :

Terra enim producit ei fructum, & 28
primùm fit herba, & deinde spica, postremò autem triticum impletur in spica.

אַרְעָא גֵּיר מַיְתְּיָא לֵה לְפִארָא
וְלוּקְדַּם הָוָא עֶסְבָּא וְבָתְרֵה שֶׁבְלָא
אַחְרָיַת דֵּין חֶטְתָּא מְשַׁמְלִיתָא
בְשֶׁבְלָא :

Postquam autem impinguatus fuerit fructus, statim venit falx, quia adest messis. 29

מָא דַשְׁמֵן דֵּין פִּארָא מֶחְדָּא אָתְיָא
מַגָּלָא דְמַטִּי חְצָדָא :

Et dicebat, Cui assimilabimus regnũ Dei? 30
Et quânã comparatione comparabimꝰ illud?

וֵאמַר לְמָנָא נְדַמְיֵה לְמַלְכוּתָא
דַאלָהָא וְבַאיְנָא מַתְלָא נַמְתְּלִיהּ :

Velut granum est sinapi, quod quum seminatum est in terra, minus est omnibus seminibus quæ sunt super terram. 31

אַיְךְ פְּרִדְתָּא הִי דְחַרְדְּלָא הִי
דְמָא דְאִזְדַּרְעַת בַּארְעָא זְעוּרְיָא הִי
מֵן כֻּלְהוּן זַרְעוּנָא דְעַל אַרְעָא :

Et, ex quo seminatum est, assurgit 32
& fit majus omnibus oleribus: & facit ramos magnos, ita ut possit in umbra ejus habitare avis.

וְמָא דְאִזְדַּרְעַת סָלְקָא וְהָוְיָא
רַבָּא מֵן כֻּלְהוּן יַרְקוּנָא וְעָבְדָא סוּכָּא
רַוְרְבָתָא אַיְךְ דְּתֶשְׁכַּח דַּבְטֵלָלָהּ
פָּרַחְתָּא תֶּשְׁכַּן :

Parabolis, quæ sunt sicut hæ, loquebatur 33
cum eis Jeschua, parabolis inquam *prout poterant audire.*

בְּמַתְלֵא דַאיְךְ הָלֵין מְמַלֵּל הֲוָא
עַמְהוּן יֵשׁוּע מַתְלֵא אַיְךְ דְמֶשְׁכְּחִין
הֲוֵי לְמֶשְׁמַע :

Et absque parabolis non loquebatur cum 34
eis: discipulis verò suis, inter se & illos, interpretabatur omnia.

וַדְלָא מַתְלֵא לָא מְמַלֵּל הֲוָא
עַמְהוּן לְתַלְמִידוֹהִי דֵין בַּיְנוֹהִי
וַלְהוּן מְפַשֵּׁק הֲוָא כֻּלְמֵדֵם :

Et ait eis in illo die vespere, Transeamus in littus oppositum. 35

וֵאמַר לְהוּן בְּהַו יַוְמָא בְרַמְשָׁא
נֶעְבַּר לַן לְעֶבְרָא :

Et dimiserunt turbas, & deduxerunt 36
eum quum in navigio esset, & navigia alia erant cum eis.

וַשְׁבַּקוּ לְכֶנְשָׁא וְדַבְרוּהִי כַּד
בַּסְפִינְתָּא הוּ וַסְפִינֵא אַחְרְנְיָתָא אִית
הֲוֵי עַמְהוּן :

37 וַהֲוָת עַלְעָלָא רַבְּתָא וְרוּחָא
וְגַלְלֵא נָפְלִין הֲוָו בַּסְפִּינְתָּא וְקָרִיבָא
הֲוָת דְּתֶתְמְלֵא׃
38 הוּ דֵין יֵשׁוּעַ עַל בְּסָדְיָא דְמֵךְ
הֲוָא בְּחַרְתָּהּ דַסְפִּינְתָּא וֵאתַו
אַקִימוּהִי וָאמְרִין לֵהּ רַבַּן לָא
בְטִיל לָךְ דָּאבְדִינַן׃
39 וְקָם וַכְאָא בְרוּחָא וֵאמַר לְיַמָּא
שְׁלִי זְגִיר אַנַת וְשֶׁלְיַת רוּחָא וַהֲוָא
נַוְחָא רַבָּא׃
40 וֵאמַר לְהוּן לְמָנָא דַחוּלְתָּנִין
אַנְתּוּן הָכְנָא וַלְמָנָא לַיְתְּ בְּכוּן
הַיְמָנוּתָא׃
41 וַדְחֵלוּ דֶחְלְתָּא רַבְּתָא וָאמְרִין
הֲוָו חַד לְחַד מַנוּ כִּי הָנָא דְרוּחֵא
וְיַמָּא מֶשְׁתַּמְעִין לֵהּ׃

קְפַלֵּאוֹן ה

1 דֹאתָא לְעֶבְרָא דְיַמָּא לַאתְרָא
דְגָדְרָיֵא׃
2 וְכַד נְפַק מֵן סְפִינְתָּא פְגַע בֵּהּ מֵן
בֵּית קְבוּרֵא גַבְרָא דְאִית בֵּהּ רוּחָא
טַנְפְּתָא׃
3 וְעָמַר הֲוָא בֵית קְבוּרֵא וַבְשִׁשְׁלָתָא
אנָשׁ לָא מֶשְׁכַּח הֲוָא לְמֵאסְרֵהּ׃
4 מֶטֶל דְּכֻל אֵמַתַי דַּבְסוּטְמֵא
וַבְשִׁשְׁלָתָא מִתְאַסַר הֲוָא שִׁשְׁלָתָא
מְתַבַּר הֲוָא וְסוּטְמֵא מְפַסֵּק הֲוָא וְלָא
אנָשׁ מֶשְׁכַּח הֲוָא לְמֶכְבְּשֵׁהּ׃
5 וַבְכֻל זְבַן בְּלֵלְיָא וַבְאִימָמָא
בְּבֵית קְבוּרֵא וַבְטוּרֵא אִיתַוּהִי
הֲוָא וְקָעֵא הֲוָא וַמְצַלֵּף נַפְשֵׁהּ
בְּכִאפֵא׃
6 כַּד חֲזָא דֵין לְיֵשׁוּעַ מֵן רוּחְקָא
רְהֵט סְגֵד לֵהּ׃
7 וַקְעָא בְקָלָא רָמָא וֵאמַר מָא לִי וְלָךְ
יֵשׁוּעַ בְּרֵהּ דַאלָהָא מְרַיְמָא מַוְמֵא
אנָא לָךְ בַּאלָהָא דְלָא תְשַׁנְּקַנִי׃
8 אָמַר הֲוָא לֵהּ גֵּיר פּוּק מֵן בַּרְנָשָׁא
רוּחָא טַנְפְּא׃

37 *Et factus est turbo magnus, & ventus ac fluctus irruebant in navigium, & proximum erat ut impleretur.*
38 *Ipse autem Jeschua super cervical dormiebat in posteriore parte navigii: & venientes excitaverunt eum, & dixerunt ei, Domine noster, nõ est cura tibi quòd perimꝰ?*
39 *Et surrexit, & repressit ventum, & ait mari, Desine, obmutesce tu. Et desiit ventus, & facta est tranquillitas magna.*
40 *Et dixit eis, Quare timidi fuistis? & quare non est in vobis fides?*
41 *Et timuerunt timore magno: ac dicebant alius ad alium, Quisnam iste est, cui venti & mare auscultant?*

Cap. V.

1 *Et venerunt in oppositum littus maris in locum Gadaræ rum.*
2 *Et quum egressus esset è navigio, occurrit ei è loco sepulcrorum vir in quo erat spiritus impurus.*
3 *Et habitabat* in *loco sepulcrorum, & catenis nemo poterat vincire eum.*
4 *Quia quoties compedibus & catenis vinciebatur, catenas frangebat, & compedes rumpebat, & nemo poterat domare eum.*
5 *Et omni tempore, nocte & die in loco sepulcrorum & in montibus erat, & vociferabatur, & collidebat seipsum in lapides.*
6 *Quum vidisset autem Jeschua eminùs, currens adoravit eum:*
7 *Et exclamavit voce elata, ac dixit, Quid mihi & tibi Jeschua Fili Dei excelsi? Adjuro ego te per Deum ut non torqueas me.*
8 *(Dicebat enim ei, Exi à filio hominis spiritus impure.)*

Et in-

Et interrogavit eum, Quomodo est nomen tuum? Dixit ei, Legio est nomen nostrum, eo quòd multi sumus. 9

וְשַׁאלֵה אַיְכַּנָא שְׁמָךְ אָמַר לֵה לְגִיוּן שְׁמַן מֶטֶל דְּסַגִּיאֵת חְנַן׃

Et petebat ab eo valdè ne emitteret se extra illum locum. 10

וְבָעֵא הֲוָא מֶנֵּה סַגִּי דְלָא נְשַׁדְּרִיוהִי לְבַר מִן אַתְרָא׃

Erat autem illic ad montem grex magnus porcorum qui pascebat. 11

אִית הֲוָא דֵין תַּמָּן לְוָת טוּרָא בַקְרָא רַבְּתָא דַחְזִירֵא דְרָעְיָא׃

Et petebant ab eo dæmones illi, & dicebãt, Mitte nos in hos porcos ut in eos introeamꝰ. 12

וְבָעֵין הֲוָו מֶנֵּה הָנוּן שֵׁאדֵא וָאמְרִין שַׁדַּר לַן עַל הָנוּן חְזִירֵא דַבְהוּן נֵעוּל׃

Et permisit eis, & egressi sunt spiritus illi impuri, & introiverũt in porcos. Et cucurrit grex ille in rupẽ & corruit in mare, (quasi bis mille) *& suffocati sunt* porci *in aquis.* 13

וַאפֵּס לְהוּן וַנְפַּקוּ רוּחֵא הָלֵין טַנְפָּתָא וְעַלּוּ בַחְזִירֵא וְרֶהְטַת הָי בַקְרָא לַשְׁקִיפָא וְנֶפְלַת בְּיַמָּא אַיְךְ תְּרֵין אַלְפִין וְאִתְחַנְקוּ בְמַיָּא׃

Et, qui pascebant eos, fugerunt, & renunciaverunt in civitatem, & etiam in agros. Et egressi sunt ad videndũ id quod factũ fuerat. 14

וְהָנוּן דְּרָעֵין הֲוָו לְהוּן עֲרַקוּ וְאַמְרוּ בַמְדִינְתָּא וָאף בְּקוּרְיָא וַנְפַּקוּ לְמֶחְזָא מֵדֵם דַּהֲוָא׃

Veneruntq́ ad Ieschua, & viderũt illũ cujꝰ fuerãt dæmonia, vestitũ & modestũ & sedẽtẽ, illũ inquã *in quo fuerat legio, & timuerunt.* 15

וְאַתּוּ לְוָת יֵשׁוּע וַהֲזַאוּהִי לְהַו דְּשֵׁאדַוהִי כַּד לְבִישׁ וַמְנַכַּף וְיָתֵב הוּ דְאִית הֲוָא בֵה לְגִיוּן וַדְחֵלוּ׃

Et narraverunt eis ii qui viderant, quomodo factum esset ei cujus erant dæmonia, & etiam de illis porcis. 16

וְאִשְׁתַּעִיו לְהוּן הָנוּן דַחְזַו דַּאיְכַּנָא הֲוָא לְהַו דְּשֵׁאדַוהִי וָאף עַל הָנוּן חְזִירֵא׃

Et cœperunt petere ab eo ut abiret à limitibus ipsorum. 17

וְשַׁרִיו בָּעֵין מֶנֵּה דְנִאזַל לֵה מִן תְּחוּמְהוּן׃

Et quum ascendisset in navigiũ, petebat ab eo is cujus fuerant dæmonia, ut cum ipso esset. 18

וְכַד סְלֵק לַסְפִינְתָּא בָעֵא הֲוָא מֶנֵּה הַו דְּשֵׁאדַוהִי דְעַמֵּה נֶהֱוֵא׃

Et non permisit ei, sed dixit ei, Abi in domum tuam ad viros tuos, & renuncia eis id quod fecit tibi Dominus, & quòd misertus est tui. 19

וְלָא שַׁבְקֵה אֶלָּא אֵמַר לֵא זֵל לְבַיְתָךְ לְוָת אֲנָשַׁיךְ וְאִשְׁתַּעָא לְהוּן מֵדֵם דַּעְבַּד לָךְ מָרְיָא וְדֶאתְרַחַם עֲלַיְךְ׃

Et abiit, & cœpit prædicare in Decapoli id quod fecisset sibi Deus. Et omnes mirabantur. 20

וְאַזַל וְשַׁרִי מַכְרֵז בְּעֶסְרַת מְדִינָתָא מֵדֵם דַּעְבַּד לֵה יֵשׁוּע וְכֻלְּהוּן תַּמִּיהִין הֲוָו׃

Quumq́ transivisset Jeschua navigio in ipsum littus oppositum, congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, quum esset juxta mare. 21

וְכַד עֲבַר יֵשׁוּע בַּסְפִינְתָּא לְהַו עֶבְרָא תוּב אֶתְכַּנַּשׁוּ עֲלַוהִי כֶּנְשֵׁא סַגִּיאֵא כַּד אִיתַוהִי עַל יַד יַמָּא׃

Et venit quidam cujus nomen erat *Juarasch, ex principibus synagogæ: quumque vidisset eum, procidit ad pedes ejus:* 22

וְאַתָא חַד דַּשְׁמֵה יָוארָס מִן רַבַּי כְּנוּשְׁתָּא וְכַד חְזָיהִי נְפַל לְוָת רַגְלַוהִי׃

23 וְבָעֵא הֲוָא מֶנֵּה סַגִּי וָאמַר לֵה
בְּרַתִי בִּישָׁאִית עֲבִידָא תָא סִים
אִידָךְ עֲלֵיהּ וְתֶתְחֵלְמִי וְתִחֵא׃
24 וְאֵזַל עַמֵּה יֵשׁוּע וְדַבִּיק הֲוָא
לֵה כֶּנְשָׁא סַגִּיאָא וְחָבְצִין הֲוַו לֵה׃
25 אַנְתְּתָא דֵין חֲדָא דְאִיתֵיהּ הֲוָת
בְּמַרְדִּיתָא דַדְמָא שְׁנִין תַּרְתַּעְסְרֵא׃
26 אַיְדָא דְסַגִּי סֶבְלַת מֵן אָסַוָתָא
סַגִּיאָא וַאפְקַת כֹּל מֵדֵם דְּאִית לָהּ
וְמֵדֵם לָא אִתְעַדְּרַת אֶלָּא אָף
יַתִּירָאִית אֵתַאלְצַת׃
27 כַּד שֶׁמְעַת עַל יֵשׁוּע אֵתָת
בְּחֶבְצָא דְכֶנְשָׁא מֵן בֶּסְתְּרֵה וְקֶרְבַּת
לַלְבּוּשֵׁה׃
28 אָמְרָא הֲוָת גֵּיר דָּאפֵן לַלְבּוּשֵׁה
קֶרְבָּא אֲנָא חָיֵא אֲנָא׃
29 וְמֶחְדָּא יֶבְשַׁת מַעְיְנָא דַדְמָהּ ו
וַאֲרְגְשַׁת בְּפַגְרָהּ דֵאתַאסְיַת מֵן
מְחוּתָהּ׃
30 יֵשׁוּע דֵין מֶחְדָּא יְדַע בְּנַפְשֵׁה
דְחַיְלָא נְפַק מֶנֵּה וֶאתְפְּנִי לְוָת
כֶּנְשָׁא וֵאמַר מַנוּ קְרֵב לְמָאנַי׃
31 אָמְרִין לֵה תַלְמִידַוהִי חָזֵא אַנְת
לְכֶנְשָׁא דְחָבְצִין לָךְ וָאמַר אַנְת
מַנוּ קְרֵב לִי׃
32 וְחָאֵר הֲוָא דְנֶחְזֵא מַנוּ הָדֵא
עֲבַד׃
33 הָי דֵין אַנְתְּתָא כַּד דַּחְיְלָא
וְרַתִיתָא דְיֶדְעַת מָא דַהֲוָא לָהּ אֵתָת
נֶפְלַת קְדָמוֹהִי וֵאמְרַת לֵה כֻּלֵּה
שְׁרָרָא׃
34 הוּ דֵין אֲמַר לָהּ בְּרַתִי הַיְמָנוּתֵכִי
אַחְיַתֵכִי זֵלִי בַשְׁלָמָא וַהֲוַיְתִי חְלִימָא
מֵן מְחוּתֵכִי׃
35 וְעַד הוּ מְמַלֵּל אֵתַו מֵן דְּבֵית רַב
כְּנוּשְׁתָּא וָאמְרִין דְּבַרְתָּךְ מִיתַת ל
לְמָנָא מֵכִיל מַעְמֵל אַנְת לְמַלְפָּנָא׃
36 יֵשׁוּע דֵין שְׁמַע לְמִלְתָּא דֵאמַרוּ

23 *Et petebat ab eo valdè, & dicebat, Filia mea malè affecta est: veni, pone manũ tuam super eam, & sanabitur ac vivet:*

24 *Et abijt cum eo Jeschua. Et adhærebat ei turba multa, premebantq́; eum.*

25 *(Mulier autem quædam, quæ fuerat in fluxu sanguinis annis duodecim:*

26 *Quæ multum perpessa fuerat à medicis multis, & insumserat quicquid erat sibi, & nihil fuerat adjuta, sed etiam magis affligebatur:*

27 *Quum audisset de Jeschua, venit in densitate turbæ à tergo ejus, & tetigit vestimentum ejus.*

28 *Dicebat enim, Si modò vestimentum ejus tangam, salva sum.*

29 *Et illico aruit fons sanguinis ejus, & sensit in corpore suo quòd sanata esse à flagello suo.*

30 *Jeschua autem statim cognovit in seipso quòd à se vis exivisset: & conversus est ad turbam, & ait, Quis tetigit vestimenta mea?*

31 *Dicunt ei discipuli ejus, Vides turbas quæ opprimunt te, & dicis, Quis tetigit me?*

32 *Et circumspiciebat ut videret quisnam hoc fecisset.*

33 *Mulier autem ipsa timens & tremens, quæ sciebat id quod factum esset sibi, veniens procidit ante faciem ejus, & dixit ei omnem veritatem.*

34 *Ille autem dixit ei, Filia mea, fides tua servavit te. Abi in pace, & esto sanata à flagello tuo.)*

35 *Et, adhuc eo loquente, venerunt ex domesticis principis synagogæ & dixerũt, Filia tua mortua est: ad quid igitur fatigas magistrũ?*

36 *Jeschua a. audivit sermonẽ quẽ dixerũt:*

& dixit illi principi synagogæ, Ne metuas: solummodò crede.

וְאָמַר לְהַו רַב כְּנוּשְׁתָּא לָא תֶדְחַל בַּלְחוּד הַיְמֵן׃

Neque permisit cuiquam ut abiret secum, nisi Schemeun Cipha, & Jaakub, ac Juchannan, fratri Jaakub. 37

וְלָא שְׁבַק לְאֲנָשׁ דְּנִאזַל עִמֵּה אֶלָּא לְשִׁמְעוּן כִּאפָּא וַלְיַעְקוּב ו וַלְיוּהַנָן אַחוּהִי דְיַעְקוּב׃

Et venerunt in domum illius principis synagogæ, & vidit quòd tumultuarentur, & & flerent, & ejularent. 38

וְאַתַו לְבַיְתָא דְהַו רַב כְּ כְּנוּשְׁתָּא וַחְזָא דַרְהִיבִין וְבָכִין וְמַיְלְלִין׃

Ingressusq; est, & dicit eis, Cur tumultuamini & fletis? puella non est mortua, sed dormit. 39

וְעַל וְאָמַר לְהוּן מָנָא רְהִיבִין אַנְתּוּן וְבָכִין טְלִיתָא לָא מִיתַת אֶלָּא דַמְכָא הִי׃

Et deridebant eum. Ipse autem Jeschua exire fecit omnes eos, & accepit patrem puellæ & matrem ejus, & eos qui secum erant, & intravit illuc ubi jacebat puella. 40

וְגָחְכִין הֲוַו עֲלַוהִי הוּ דֵין יֵשׁוּעַ אַפֵּק לְכֻלְּהוּן וְדַבַּר לַאבוּהּ ד דַטְלִיתָא וְלֵאמָּהּ וַלְהָנוּן דְּעִמֵּה וְעַל לַאיְכָא דְרַמְיָא הֲוָת טְלִיתָא׃

Et apprehendit manum puellæ, & dixit ei, Puella surge. 41

וְאֵחַד בְּאִידָהּ דַטְלִיתָא וְאָמַר לָהּ טְלִיתָא קוּמִי׃

Et in illa hora surrexit puella, & ambulabat. Erat enim filia annorum duodecim, & admirabantur admiratione magna. 42

וְבַר שָׁעְתֵּה קָמַת טְלִיתָא וַמְהַלְּכָא הֲוָת אִיתֵיהּ הֲוָת גֵּיר בַּרְתְּ שְׁנִין תַּרְתַּעְסְרָא וְמִתְדַּמְּרִין הֲוַו דּוּמְרָא רַבָּא׃

Et præcepit eis multum ne quis cognosceret illud, dixitq; ut darent ei ad comedendum. 43

וְפַקֵּד אֵנוּן סַגִּי דְלָא אֲנָשׁ נֶדַע הָדָא וְאָמַר דְּנֶתְּלוּן לָהּ לְמֶלְעַס׃

Cap. VI. קפלאון ו

Et egressus est illinc Jeschua, ac venit in civitatem suam: & adhærebant ei discipuli ejus. 1

וְנְפַק מֵן תַּמָן יֵשׁוּעַ וְאֵתָא לַמְדִינְתֵּה וְדַבִּיקִין הֲוַו לֵה תַלְמִידַוהִי׃

Quumq; esset sabbathum, cœpit docere in synagoga: & multi qui audierunt, mirati sunt, & dicebant, Unde huic ista? Et quæ est sapientia quæ data est ei, ut virtutes hujusmodi per manus ejus fiant? 2

וְכַד הֲוָת שַׁבְתָּא שַׁרִי לְמַלְפּוּ בַכְנוּשְׁתָּא וְסַגִּיאֵא דַשְׁמַעוּ א אֶתְדַּמְּרוּ וַאמְרִין הֲוַו אַיְמֵכָא לֵה הָלֵין לְהָנָא וַאִידָא הִי חֶכְמְתָא דְאִתְיַהְבַת לֵה דְחַיְלֵא דַאיְךְ הָלֵין בְּאִידַוהִי נְהוּוּן׃

Nónne erat iste faber, filius Marjam, & frater Jaakub, & Jusi, & Jihuda, & Schemeun? Et nonne sorores ejus hic sunt apud nos? Et offendebantur in ipso. 3

לָא הֲוָא הָנָא נַגְרָא בְרָהּ דְמַרְיָם וַאחוּהִי דְיַעְקוּב וַדְיוּסִא וְדִיהוּדָא וַדְשִׁמְעוּן וְלָא הָא אַחְוָתֵה תְּנָן לְוָתַן וְמִתְכַּשְׁלִין הֲוַו בֵּה׃

4 וְאָמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ לַיְתְּ נְבִיָּא
דַצְעִיר אֶלָּא אֵן בַּמְדִינְתֵּה וְבֵית
אַחְיָנוֹהִי וַבְבַיְתֵה׃

Dixitq́ eis Jeschua, Non est Propheta qui sit parvus, nisi in regione sua & loco fratrum suorum, & in domo sua.

5 וְלָא מֶשְׁכַּח הֲוָא דְנֶעְבֵּד תַּמָּן
אָף לָא חַד חַיְלָא אֶלָּא אֵן דְּעַל
כְּרִיהֵא קַלִיל סָם אִידֵה וַאסִי׃

Neq́ poterat facere illic ne unam quidem virtutem, nisi quòd ægrotis paucis imposuit manum suam, & sanavit eos.

6 וְמֶתְדַּמַּר הֲוָא בְחַסִירוּת
הַיְמָנוּתְהוּן וְמֶתְכְּרֵךְ הֲוָא בְקוּרְיָא
כַּד מַלֵּף׃

Et mirabatur ob defectum fidei eorum. Et circuibat per agros, docens.

7 וַקְרָא לַתְרֵעְסַרְתֵּה וְשַׁרִי דַנְשַׁדַּר
אֵנוּן תְּרֵין תְּרֵין וְיַהֵב לְהוּן שׁוּלְטָנָא
עַל רוּחֵא טַנְפָּתָא דְנַפְּקוּן׃

Et vocavit suos duodecim, cœpitq́ mittere eos duos duos: & dedit eis potestatem adversus spiritus impuros, ut ejicerent eos.

8 וְפַקֵּד אֵנוּן דְּלָא נֶשְׁקְלוּן מֵדֵם
לְאוּרְחָא אֶלָּא אֵן שַׁבְטָא בַּלְחוּד
לָא תַרְמָלָא וְלָא לַחְמָא וְלָא
נְחָשָׁא בְכִיסַיְהוּן׃

Et præcepit eis ut non acciperent quicquam ad iter, nisi virgam tantùm: non viatorium saccum, neque panem, neque æs in crumenis suis.

9 אֶלָּא נֵסֵאנוּן טֵלָדֵא וְלָא נ
נֶלְבְּשׁוּן תַּרְתֵּין כּוּתִינְיָן׃

Sed calcearent soleas, neque induerent duas tunicas.

10 וְאָמַר לְהוּן לַאיְנָא בַיְתָא
דְעָאלִין אַנְתּוּן תַּמָּן הֲוֵו עֲדַמָּא
דְנָפְקִין אַנְתּוּן מֵן תַּמָּן׃

Et dixit eis, in quam domum ingressi fueritis, illic estote usquedum exiveritis illinc.

11 וְכֹל מַן דְּלָא נְקַבְּלוּנָכוּן וְלָא
נֶשְׁמְעוּנָכוּן מָא דְנָפְקִין אַנְתּוּן מֵן
תַּמָּן פֵּצוּ חֵלָא דַבְתַּחְתְּיָא ד
דְרַגְלַיְכוּן לְסָהְדוּתְהוּן וַאמִין אָמַר
אֲנָא לְכוּן דְּנֶהֱוֵא נִיחַ לַסְדוֹם
וַלְעָמוּרָא בְיַוְמָא דְדִינָא אוּ ל
לַמְדִינְתָּא הָי׃

Et quicumque non receperint vos, & non audiverint vos, quum egrediemini inde, excutite pulverem qui est sub pedibus vestris in testimonium illorum. Et Ammin dico vobis, quòd erit tolerabilius Sedum & Amurra in die judicij quàm urbi illi.

12 וַנְפַּקוּ הֲוֵו וַאכְרֵזוּ דַנְתּוּבוּן׃

Et egressi sunt, & prædicaverunt ut converterentur.

13 וְשֵׁאדֵא סַגִּיאֵא מַפְּקִין הֲוֵו ו
וְמָשְׁחִין הֲוֵו בְמֶשְׁחָא כְרִיהֵא
סַגִּיאֵא וְמַאסִין הֲוֵו׃

Et dæmonia multa ejiciebant: ac ungebant oleo ægrotos multos, & sanabant.

14 וַשְׁמַע הֵרוּדֵס מַלְכָּא עַל יֵשׁוּעַ
אֵתִידַע הֲוָא לֵה גֵיר שְׁמֵה וְאָמַר
הֲוָא יוּחַנָן מַעְמֶדְנָא קֵם מֵן בֵּית
מִיתֵא מֵטֻל הָנָא חַיְלֵא מֶסְתַּעְרִין
בֵּה׃

Et audivit Hiraudis rex de Jeschua (innotuerat enim ei nomen ejus) & dicebat, Juchannan Baptista surrexit à mortuis: propter hoc virtutes fiunt per eum.

Alij dicebant, Iliah est: & alij, Propheta est sicut unus ex prophetis. 15

אַחְרִנֵא אָמְרִין הֲוָו דְּאִלְיָא הוּ וַאַחְרִנֵא דַנְבִיָּא הוּ אַיְךְ חַד מֵן נְבִיֵּא׃

Quumq; audivisset Hiraudis, dicit, Juchannan est, cujus ego amputavi caput: ipse surrexit à mortuis. 16

כַּד שְׁמַע דֵּין הֵרָודֵס אֵמַר י יוּחַנָן הוּ דֵּאנָא פְּסֵקֵת רִישֵׁה הוּ קָם מֵן בֵּית מִיתֵא׃

Ipse enim Hiraudis miserat ac apprehenderat Juchannan, ac conjecerat in locum vinctorum, propter Hiraudiah uxorem fratris sui Philippi quam acceperat. 17

הוּ גֵיר הֵרָודֵס שַׁדַּר הֲוָא אַחְדֵּה לְיוּחַנָן וַאַרְמְיֵה בֵּית אֲסִירֵא מֵטֻל הֵרָודְיָא אַנְתַּת פִּילִיפָוס אַחוּהִי הָי דַנְסַב׃

Dicebat enim Juchannan Hiraudi, Non licet tibi ut accipias uxorem fratris tui. 18

אָמַר הֲוָא גֵיר יוּחַנָן לְהֵרָודֵס דְּלָא שַׁלִּיט לָךְ דְּתֶסַּב אַנְתַּת אַחוּךְ׃

Ipsa autem Hiraudiah impugnabat eum, & volebat interficere eum: nec poterat. 19

הִי דֵין הֵרָודְיָא לְחִימָא הֲוָת לֵה וְצָבְיָא הֲוָת לְמֶקְטְלֵה וְלָא מֶשְׁכְּחָא הֲוָת׃

Hiraudis enim metuebat à Juchannan, eo quòd sciebat quòd vir esset justus & sanctus, & observabat eum, & multa audiebat ab eo, & faciebat, & libenter audiebat eum. 20

הֵרָודֵס גֵּיר דָּחֵל הֲוָא מֵן יוּחַנָן עַל דְּיָדַע הֲוָא דְּגַבְרָא הוּ זַדִּיקָא וְקַדִּישָׁא וַמְנַטֵּר הֲוָא לֵה וְסַגִּיאָתָא שָׁמַע הֲוָא לֵה וְעָבֵד וְבַסִּימָאִית שָׁמַע הֲוָא לֵה׃

Et factum est certo quodam die, quum Hiraudis in domo nativitatis suæ cœnam fecisset proceribus suis & chiliarchis, & primoribus Galilææ: 21

וַהֲוָא יַוְמָא יְדִיעָא כַּד הֵרָודֵס בְּבֵית יַלְדֵּה חֲשָׁמִיתָא עֲבַד הֲוָא לְרַוְרְבָנוֹהִי וַלְכִּילִירְכֵּא וַלְרִישֵׁא דַגְלִילָא׃

Et ingressa esset filia Hiraudiah: saltaret placeretq; ipsi Hiraudi & ijs qui discumbebant cum eo: & dixit rex puellæ, Pete à me id quod volueris, & dabo tibi. 22

וְעֶלַת בַּרְתָּהּ דְּהֵרָודְיָא רַקְדַת וְשֶׁפְרַת לֵה לְהֵרָודֵס וְלַאִילִין דְּ דַסְמִיכִין עַמֵּה וֵאמַר מַלְכָּא לַטְלִיתָא שְׁאַלִי מֶנִי מֵדֵם דְּצָבְיָא אַנְתִּי וֶאתֵּל לֵכִי׃

Et juravit ei, Quicquid petieris à me, dabo tibi, usq; ad dimidium regni mei. 23

וִימָא לָהּ דְּמֵדֵם דְּתֶשְׁאַלִינִי אֶתֵּל לֵכִי עַדְמָא לְפֶלְגָּהּ דְּמַלְכוּתִי׃

Tunc egressa est, & dixit matri suæ, Quid petam ab eo? Dixit ei, Caput Juchannan Baptistæ. 24

הָיְדֵין נֶפְקַת וָאמְרָא לֵאמָּהּ מָנָא אֶשְׁאַלִיוהִי אָמְרָא לָהּ רִישֵׁה דְיוּחַנָן מַעְמֶדְנָא׃

Et illico ingressa est cum solicitudine ad regem, & dixit ei, Volo hac hora ut des mihi in patina caput Juchannan Baptistæ. 25

וְמֶחְדָּא עֶלַת בַּבְטִילוּתָא לְוָת מַלְכָּא וָאמְרָא לֵה צָבְיָא אֲנָא בְהָדֵא שָׁעְתָּא דְתֶתֵּל לִי עַל פִּינְכָּא רִישֵׁה דְיוּחַנָן מַעְמֶדְנָא׃

26 וְכֶרְיַת לֵה סַגִּי לְמַלְכָּא מֵטֻל
דֵּין מַוְמָתָא וְמֵטֻל סְמִיכֵא לָא צְבָא
דְנֶגְלְזִיהּ׃
27 אֶלָּא מֶחְדָּא שַׁדַּר מַלְכָּא
אֶסְפּוּקְלָטְרָא וַפְקַד דְּנַיְתֵּא רִישֵׁה
דְיוּחַנָן וְאֵזַל פַּסְקֵה רִישֵׁה דְיוּחַנָן
בֵּית אֲסִירֵא׃
28 וַאֵיתִי בְּפִינְכָּא וְיַהַב לַטְלִיתָא
וְהִי טְלִיתָא יְהַבַת לְאִמָּהּ׃
29 וְשַׁמְעוּ תַלְמִידַוהִי וְאַתַו שְׁקַלוּ
שְׁלַדֵּה וְסָמוּ בְּבֵית קְבוּרָא׃
30 וְאִתְכַּנְשׁוּ שְׁלִיחֵא לְוָת יֵשׁוּע
וְאַמְרוּ לֵה כֻּל מָא דַעְבַּדוּ וְכֻל מָא
דַאלַפוּ׃
31 וְאַמַר לְהוּן תַּו לְכוּן נִאזַל ל
לְדַבְרָא בַלְחוּדַין וְאִתְתְּנִיחוּ קַלִיל
אִית הֲוַו גֵיר סַגִּיאֵא דָאזְלִין ו
וָאתֵין וְלַיְתְּ הֲוָא לְהוּן אַתְרָא אָף
לָא לְמֵאכַל׃
32 וְאֵזַלוּ לַאתְרָא חוּרְבָּא
בַסְפִּינְתָּא בַלְחוּדַיְהוּן׃
33 וַחְזַו אֵנוּן סַגִּיאֵא כַד אָזְלִין
וְאִשְׁתַּוְדַעוּ אֵנוּן וַבְיַבְשָׁא רְהֵטוּ
מֵן כֻּלְהֵין מְדִינָתָא קְדָמַוהִי לְתַמָן׃
34 וַנְפַק יֵשׁוּע חֲזָא כֶנְשָׁא סַגִּיאֵא
וְאִתְרַחַם עֲלַיְהוּן דְּדָמֵין לְעֶרְבָּא
דְלַיְתְּ לְהוּן רָעְיָא וְשַׁרִי הֲוָא לְמַלָּפוּ
אֵנוּן סַגִּיאָתָא׃
35 וְכַד הֲוָא עֶדְנָא סַגִּיאָא קְרֵבוּ
לְוָתֵה תַלְמִידַוהִי וָאמְרִין לֵה הָנָא
אַתְרָא חוּרְבָּא הוּ וְעֶדְנָא סַגִּי׃
36 שְׁרִי אֵנוּן דְּנִאזְלוּן לָאגוּרְסֵא
דַחְדְּרַין וַלְקוּרְיָא וְנֶזְבְּנוּן לְהוּן ל
לַחְמָא לַיְתְּ לְהוּן גֵּיר מֵדֵם לְמֵאכַל׃
37 הוּ דֵין אֵמַר לְהוּן הַבוּ לְהוּן
אַנְתּוּן לְמֶלְעַס אָמְרִין לֵה נִאזַל
נֶזְבֵּן דְּמַאתֵין דִּינָרִין לַחְמָא וְנֶתֵּל
לְהוּן לָעְסִין׃

Et tristitia fuit multa regi: propter autem juramentum & propter accumbentes noluit fraudare eam.

Sed illico misit rex spiculatorem, & præcepit ut adferret caput Juchannan. Et abijt, & amputavit caput Juchannan in loco vinctorum.

Et adduxit in patina, ac dedit puellæ: & ipsa puella dedit matri suæ.

Et audiverũt discipuli ejꝰ, & veniẽtes acceperũt cadaver ejꝰ, & posuerũt in loco sepulchri.

Et congregati sunt Apostoli ad Jeschua, & retulerunt ei quicquid fecissent, & quicquid docuissent.

Et ait eis, Venite abeamus in desertum seorsim, & quiescite paululùm. Erant enim multi qui abibant & veniebant: nec erat eis opportunitas ne ad comedendum quidem.

Et abierunt in locum desertum navigio seorsim.

Et viderunt eos multi abeuntes, & agnoverunt eos, & in arido occurrerunt ex omnibus civitatibus, & anteverterunt eum illuc.

Et egressus Jeschua vidit turbas multas, & misertus est super eis, quòd similes essent ovibus quibus non est pastor. Et incipiebat docere eos multa.

Quumq; esset tempus multum, accesserunt ad eũ discipuli ejus, & dixerũt ei, Hic locꝰ desertus est, & tempus multũ est progressum.

Dimitte eos ut abeant in agros qui circumjacent eis, & in pagos, & emant sibi panem. Non enim est eis aliquid ad comedendũ.

Ille autem dixit eis, Date ipsis vos ad edendum. Dicunt ei, Ibimus ememus ducentorum denariorum panem, & dabimus eis ut *edant?*

Ille autem dixit eis, abite, videte quod panes sunt vobis hic. Et quum vidissent, dicunt ei, Quinque panes & duo pisces sunt nobis. 38

הוּ דֵין אֵמַר לְהוּן זֵלוּ חֲזַו כְּמָא לַחְמִין אִית לְכוּן הָרְכָּא וְכַד חֲזַו אָמְרִין לֵה חַמְשָׁא לַחְמִין וַתְרֵין נוּנִין׃

Et præcepit eis ut discumbere facerent, unũquemq; discũbentes discumbẽtes super herbã. 39

וַפְקַד לְהוּן דְּנַסְמְכוּן לְכֻלְנָשׁ סְמָכִין סְמָכִין עַל עֶסְבָּא׃

Et discubuerũt per *discubit⁹ discubit⁹, qui erãt cẽteni cẽteni, & quinquageni quinquagẽi.* 40

וְאִסְתַּמְּכוּ סְמָכִין סְמָכִין דְּמָאא מָאא וַדְחַמְשִׁין חַמְשִׁין׃

Et accepit quinq; illos panes, & duos pisces, & suspexit in cœlum, & benedixit ac fregit panem deditq; discipulis suis ut apponerent illis. Illos quoq; duos pisces partiti sunt illis omnibus. 41

וַנְסַב הָנוּן חַמְשָׁא לַחְמִין וַתְרֵין נוּנִין וְחָר בַּשְׁמַיָּא וּבָרֵךְ וַקְצָא לַחְמָא וְיַהֵב לְתַלְמִידוֹהִי דְנַסִּימוּן לְהוּן וְהָנוּן תְּרֵין נוּנִין פַּלֵּגוּ ל לְכֻלְהוּן׃

Et comederunt omnes, & saturi sunt. 42

וְאֵכְלוּ כֻלְהוּן וַסְבַּעוּ׃

Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piscibus. 43

וַשְׁקַלוּ קְצָיֵא תְרֵעְסַר קוּפִינִין כַּד מְלֵין וְמֵן נוּנֵא׃

Erant autem qui comederant panem, quinque millia virorum. 44

אִיתַיְהוּן הֲוָו דֵּין דֵּאכְלוּ לַחְמָא חַמְשָׁא אַלְפִּין גַּבְרִין׃

Et statim coegit discipulos suos ut ascenderent in navigium, & abirent ante se in adversum littus Beth-zaida, dum dimitteret ille turbas. 45

וְמֶחְדָּא אֵלַץ לְתַלְמִידוֹהִי דְנַסְּקוּן לַסְפִינְתָּא וְנֵאזְלוּן קְדָמוֹהִי ל לְעֶבְרָא לְבֵית צַיְדָא עַד שָׁרֵא הוּ לְכֶנְשָׁא׃

Et quum dimisisset eas, abiit in montem ad ornadum. 46

וְכַד שְׁרָא אֵנוּן אֵזַל לְטוּרָא לַמְצַלָּיו׃

Quum autem esset vespera, navigium erat in medio mari, & ipse solus super terram. 47

כַּד הֲוָא דֵין רַמְשָׁא סְפִינְתָּא אִיתִיהּ הֲוָת מְצַעַת יַמָּא וְהוּ ב בַּלְחוּדוֹהִי עַל אַרְעָא׃

Et vidit eos quòd seipsos vexarent remigantes: (ventus enim eis contrarius erat) & in custodia quarta noctis venit ad eos Jeschua ambulans super aquas, & volebat præterire eos. 48

וַחְזָא אֵנוּן דְּמֶשְׁתַּנְּקִין כַּד רָדֵין רוּחָא גֵיר לוּקְבַּלְהוּן הֲוָת וַבְמַטַּרְתָּא רְבִיעָיְתָא דְלֵלְיָא אֵתָא לְוָתְהוּן יֵשׁוּע כַּד מְהַלֵּךְ עַל מַיָּא וְצָבֵא הֲוָא דְנֶעְבַּר אֵנוּן׃

Illi autem viderunt eum quòd ambularet super aquas & putaverunt quod visio esset falsa & clamaverunt. 49

הֵנוּן דֵּין חֲזַאוּהִי דַמְהַלֵּךְ עַל מַיָּא וַסְבַּרוּ לְהוּן דְּחֶזְוָא הוּ דַגְלָא וַקְעַו׃

Omnes enim viderunt eum, & timuerunt. Et eadem hora loquutus est cum eis, & dixit, eis, Bono animo estote: ego sum: ne timeatis. 50

כֻּלְהוּן גֵּיר חֲזַאוּהִי וַדְחֵלוּ וּבַר שָׁעְתָּה מַלֵּל עַמְהוּן וְאֵמַר לְהוּן אֶתְלַבֵּבוּ אֵנָא אֵנָא לָא תֶדְחֲלוּן׃

51 וסלק לותהון לספינתא ושלית רוחא וטב מתדמרין הוו ותהירין בנפשהון׃

Et ascendit ad eos in navigium, & desiit ventus: & valdè admirabantur, & stupescebant apud seipsos.

52 לא גיר אסתכלו הוו מן לחמא הו מטל דלבהון מעבי הוא׃

Non enim intellexerunt de pane illo, propterea quòd cor eorum crassum erat.

53 וכד עברו עברא אתו לארעא דגנסר׃

Et quum transivissent oppositum littus, venerunt in terram Genesar.

54 וכד נפקו מן ספינתא בר שעתה אסתכלוהי אנשי אתרא׃

Et quum egressi essent è navigio, eadem hora conspicati sunt eum homines ejus loci.

55 ורהטו בכלה ארעא חד ושריו למיתיו לאילין דבישׁ בישׁ עבידין כד שקולין לחון בערסתא לאיכא דשמעין הוו דאיתוהי׃

Et cucurrerunt per totam illam regionem, & cœperunt adducere eos qui pessimè affecti erant, ferentes eos in grabbatis eò ubi audiebant quòd ille esset.

56 ואיכא דעאל הוא לקוריי ולמהינתא בשוקא סימין הוו כריחא ובעין הוו מנה דאפין כנפנא דלבושה נקרבון וכלהון אילין דקרבין הוו לה מתאסין הוו׃

Et quocumque introivisset in pagos & in civitates, in foris ponebant infirmos, & petebant ab eo ut saltem fimbriam vestimenti ejus tangerent. Et omnes qui tangebant eum, sanabantur.

קפלאון ז

Cap. VII.

ד 1 וכנשו לותה פרישא וספרי דאתו מן אורשלם׃

Et congregati sunt ad eum Pharisæi & legisperiti, qui venerant ex Urischelem.

2 וחזו אנשין מן תלמידוהי דאכלין לחמא כר לא משנן אידיהון ואתעדלו׃

Et viderunt quosdam ex discipulis ejus qui comedebant panem non lavantes manus suas, & conquesti sunt.

3 כלהון גיר יהודיא ופרישׁי אן הו דבטולאית לא משיגין אידיהון לא לעסין מטל דאחידין משלמנותא דקשושא׃

(Omnes enim Judæi & Pharisæi, nisi diligenter laverint manus suas, non edunt, quia retinent traditionem seniorum.

4 ומן שוקא אן לא עמדין לא לעסין וסגיאתא אחרניתא אית אילין דקבלו דנטרון מעמודיתא דכסא ודקסטא ודמאני נחשׁ ודערסתא׃

Et è foro venientes *nisi abluant se, non edunt. Et multa alia sunt quæ acceperunt ut observent,* nempe *lotiones poculorum, & lagenarum, & vasorum æris, & lectorum.)*

5 ושאלוהי ספרא ופרישא למנא תלמידיך לא מהלכין איך משלמנותא דקשושא אלא כד לא משנן אידיהון אכלין לחמא׃

Et interrogaverunt eum Legisperiti & Pharisæi, Quare discipuli tui non ambulant secundum traditionem seniorum, sed quum non lavent manus suas, comedunt panem?

Ille autem dixit eis, Bene de vobis vaticinatus est Isaiah propheta, hypocritæ, sicut scriptum est, Populus iste labiis suis honorat me, cor autem eorum valdè remotum est à me.

6 הוּ דֵין אֲמַר לְהוֹן שַׁפִּיר אֶתְנַבִּי
עֲלַיְכוֹן אֵשַׁעְיָא נְבִיָּא נָסְבֵּי בַאפֵּא
אַיְךְ דַּכְתִּיב דְּעַמָּא הָנָא בַסְפַוָתֵה
הוּ מְיַקַּר לִי לֶבְּהוֹן דֵּין סַגִּי רַחִיק
מֵנִי׃

Et frustra reverentiã exhibent mihi, docentes doctrinas mandatorũ filiorũ hominis.

7 וַסְרִיקָאִית דָּחְלִין לִי כַד מַלְפִּין
יוּלְפָּנֵא דְפוּקְדָּנֵא דַבְנַיְנָשָׁא׃

Dereliquistis enim mandata Dei, & retinetis traditionem filiorum hominis, nempe lotiones poculorum & lagenarum, & multa quæ his similia sunt.

8 כַּד שְׁבַקְתּוּן גֵּיר פּוּקְדָּנָא דַאלָהָא
וַאחִידִין אַנתּוּן מַשְׁלְמָנוּתָא ד
דַבְנַיְנָשָׁא מַעְמוּדִיָתָא דְכָסֵא
וַדְקֶסְטֵא וְסַגִּיאָתָא אַיְלִין דַּלְהָלִין
דָּמְיָן׃

Dixit etiam eis, Egregiè ejicitis mandata Dei, ut stabiliatis traditionem vestram.

9 אָמַר לְהוֹן שַׁפִּיר טָלְמִין אַנתּוּן
פּוּקְדָּנָא דַאלָהָא דַתְקִימוּן מ
מַשְׁלְמָנוּתְכוּן׃

Musche enim dixit, Honora patrem tuum & matrem tuam, &, Qui maledicit patrem aut matrem, morte moriatur.

10 מוֹשֵׁא גֵיר אֲמַר יַקַּר לַאבוּךְ וְלֵאמָּךְ
וְמַן דַּמְצַחֵא לַאבָא אוֹ לֵאמָּא
מַוְתָּא נְמוּת׃

Vos autem dicitis, Si dixerit quispiam patri suo aut matri suæ, Oblatione mea quæ est à me juvaberis.

11 אַנתּוּן דֵּין אָמְרִין אַנתּוּן אֵן נְאמַר
גַּבְרָא לַאבוּהִי אוֹ לֵאמֵּה קוּרְבַּנִי
מֵדֵם דְּמֵנִי תְּאתַר׃

Et non sinitis eum ut faciat aliquid patri suo aut matri suæ.

12 וְלָא שַׁבְקִין אַנתּוּן לֵה דְנֶעְבַּד
מֵדֵם לַאבוּהִי אוֹ לֵאמֵּה׃

Et rejicitis sermonem Dei propter traditionem quam tradidistis: & similia his multa facitis.

13 וּמַסְלִין אַנתּוּן מֶלְתָּא דַאלָהָא
מֵטֻל מַשְׁלְמָנוּתָא דַאשְׁלֵמְתּוּן וַדְדָּמְיָן
לְהָלִין סַגִּיאָתָא עַבְדִּין אַנתּוּן׃

Et vocavit Jeschua turbam universam & ait eis, Audite me vos omnes & intelligite.

14 וַקְרָא יֵשׁוּע לְכֶנְשָׁא כֻלֵּה וְאֲמַר
לְהוֹן שׁוּמְעוּנִי כֻלְכוּן וְאִסְתַּכַּלוּ׃

Non est quicquam quod extra filium hominis est, & ingreditur in eum, quod possit polluere eum: sed id quod egreditur ab eo, id est quod polluit filium hominis.

15 לַיְתְּ מֵדֵם דַּלְבַּר מִן בַּרְנָשָׁא הוּ
וְעָאֵל לֵה דְמֶשְׁכַּח מְסַיֵּב לֵה אֶלָּא
מֵדֵם דְּנָפֵק מֶנֵּה הוּ הוּ מְסַיֵּב
לְבַרְנָשָׁא׃

Is cui sunt aures ut audiat, audiat.

16 מַן דְּאִית לֵה אֶדְנָא דְנֶשְׁמַע
נֶשְׁמַע׃

Quum autem introisset Jeschua in domum à turba, interrogaverunt eum discipuli ejus de parabola ista.

17 כַּד דֵּין עַל יֵשׁוּע לְבַיְתָא מִן
כֶּנְשָׁא שַׁאלוּהִי תַּלְמִידוֹהִי עַל מ
מַתְלָא הוּ׃

Dixit eis, sic etiam vos hebetes estis?

18 אָמַר לְהוֹן הָכְנָא אָף אַנתּוּן

עַטְלִין אַנְתּוּן לָא יָדְעִין אַנְתּוּן דְּכֻל
מֵדֵם דְּמֵן לְבַר עָאֵל לְבַרְנָשָׁא לָא
מֶשְׁכַּח מְסַיֵּב לֵהּ׃
19 דְּלָא הֲוָא לְלֶבֵּה עָאֵל אֶלָּא
לְכַרְסֵה וְמֶשְׁתְּדֵא בְתַדְכִּיתָא
דַמְדַכְיָא כֻלָּהּ מֵאכוּלְתָּא׃
20 מֵדֵם דֵּין דְּנָפֵק מֵן בַּרְנָשָׁא הַו
הוּ מְסַיֵּב לְבַרְנָשָׁא׃
21 מֵן לְגַו גֵּיר מֵן לֵבָּא דַבְנַיְנָשָׁא
נָפְקָן מַחְשְׁבָתָא בִישָׁתָא גַּוְרָא
זָנְיוּתָא גַּנְבוּתָא קְטָלָא׃
22 עָלוּבוּתָא בִישׁוּתָא נְכְלָא צַחְנוּתָא
עַיְנָא בִישְׁתָּא גּוּדָפָא שַׁבְהְרָנוּתָא
שָׁטְיוּתָא׃
23 הָלֵין כֻּלְּהֵין בִּישָׁתָא מֵן לְגַו הוּ
נָפְקָן וַמְסַיְּבָן לֵהּ לְבַרְנָשָׁא׃
24 מֵן תַּמָּן קָם יֵשׁוּעַ וַאֲתָא לַתְחוּמָא
דְצוּר וַדְצַיְדָן וְעַל לְבַיְתָא חַד וְלָא
צָבָא הֲוָא דְאַנָשׁ נֶדַּע בֵּהּ וְלָא
אֶשְׁכַּח דְּנֶטְשֵׁא׃
25 מֶחְדָּא גֵּיר שֶׁמְעַת אַנְתְּתָא חְדָא
מִטַּלְתֵּהּ דְאִית לֵבַרְתָּהּ רוּחָא
טַנְפְּתָא וַאֲתָת נֶפְלַת קְדָם רַגְלוֹהִי׃
26 הִי דֵין אַנְתְּתָא אִיתִיהּ הֲוָת
חַנְפְּתָא מֵן פּוּנִיקִי דְסוּרְיָא וְבָעְיָא
הֲוָת מֵנֵּהּ דְנַפֵּק לְדַיְוָא מֵן בַּרְתָּהּ׃
27 וַאמַר לָהּ יֵשׁוּעַ שְׁבוּקִי לוּקְדָּם
נְסְבְעוּן בְּנַיָּא לָא הֲוָת גֵּיר שַׁפִּירָא
דְנַסַּב לַחְמָא דַבְנַיָּא וְנַרְמֵא
לְכַלְבֵּא׃
28 הִי דֵין עֲנָת וַאמְרָא לֵהּ אִין מָרִי
אָף כַּלְבֵּא מֵן תְּחֵית פָּתוּרֵא אָכְלִין
פַּרְתּוּתָא דַבְנַיָּא׃
29 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ זֵלִי מֵטַל הָדֵא
מֶלְתָּא נְפַק לֵהּ שְׁאֵדָא מֵן בַּרְתֵּכִי׃
30 וַאזְלַת לְבַיְתָהּ וְאַשְׁכְּחַת בַּרְתָּהּ
כַּד רַמְיָא בְּעַרְסָא וְנַפִּיק מֶנָּהּ
שְׁאֵדָהּ׃

Ignoratis quod quicquid extrinsecùs ingreditur in filium hominis, non potest polluere eum?

19 *Quia in cor ejus non introjit, sed in ventrem ejus: & ejicitur in secessum, qui purgat omnem escam.*

20 *Id autem quod egreditur à filio hominis, illud polluit filium hominis.*

21 *E medio enim,* hoc *est, è corde filiorum hominis, exeunt cogitationes malæ, adulterium, scortatio, furtum, cædes.*

22 *Avaritia, malitia, fraus, fœtor, oculus malus, maledicentia, superbia, amentia.*

23 *Hæc omnia mala ab interno exeunt, & polluunt filium hominis.*

24 *Inde surrexit Jeschua, & venit in confinium Tzur & Tzaidan, & ingressus est in domum quandam: nec volebat ut quisquam hoc sciret: & non potuit latere.*

25 *Illico enim audivit mulier quædam de eo, cujus filiæ spiritus erat impurus, & veniens procidit ante pedes ejus,*

26 *(Illa autem mulier prophana erat ex Phœnice Syriæ) & petebat ab eo ut ejiceret demonium ex filia sua.*

27 *Et dixit ei Jeschua, Sine ut priùs saturentur filij. Non enim bonum est, ut accipiamus panem filiorum, & projiciamus canibus.*

28 *Ipsa autem respondit, & dixit ei, Etiam Domine mi, etiam canes sub mensa comedunt micas filiorum,*

29 *Dixit ei Jeschua, Abi: propter istum sermonem exijt dæmon à filia tua.*

30 *Et abijt domum suam, & invenit filiam suam jacentem in lecto: & exiverat ab ea dæmonium ejus.*

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0026 DFG

Rursus egressus est Jeschua è confinio Tzur & Tzaidan, & venit ad mare Galilææ in confinium Decapolis. 31

תוּב נְפַק יֵשׁוּע מֵן תְּחוּמָא דְצוּר וְדְצַיְדָן וְאַתָא לְיַמָּא דַגְלִילָא לַתְחוּמָא דְעֶסְרַת מְדִינָתָא׃

Et adduxerunt ad eum surdum quemdam balbutientem, & petebant ab eo ut poneret super eum manum. 32

וְאַיְתִיו לֵה חַרְשָׁא חַד פַּאקָא וְבָעֵין הֲוָו מֶנֵּה דַנְסִים עֲלוֹהִי אִידָא׃

Et extraxit eum à turba seorsim, & injecit digitos suos in aures ejus, & spuit, ac tetigit linguam ejus. 33

וְנַגְדֵּה מֵן כֶּנְשָׁא בַלְחוּדוֹהִי וְאַרְמִי צְבָעָתֵה בֵאדְנוֹהִי וְרַק וַקְרֵב לְלֶשָׁנֵה׃

Et suspexit in cœlum, & ingemuit, dixitq́ ei, Adaperitor. 34

וְחַר בַּשְׁמַיָא וְאִתְתַּנַח וְאֵמַר לֵה אֶתְפַּתַּח׃

Et eadem hora adapertæ sunt aures ejus, & solutum est vinculum linguæ ejus, & loquutus est planè. 35

וְבָהּ בְשָׁעְתָּא אֶתְפַּתַּחוּ אֶדְנוֹהִי וְאִשְׁתַּרִי אֲסָרָא דְלֶשָׁנֵה וְמַלֵּל פְּשִׁיקָאִית׃

Et admonuit eos ut hoc nemini dicerent: & quo magis ipse admonebat eos, illi magis prædicabant. 36

וְזַהַר אֵנוּן דְּהָדָא לְאֲנָשׁ לָא נְאֹמְרוּן וַכְמָא דְהוּ מִזַּהֵר הֲוָא לְהוּן הָנוּן יַתִּיר מַכְרְזִין הֲוָו׃

Et vehementer mirabantur, & dicebant, Omnia benè facit, surdos facit ut audiant, & qui non loquuntur ut loquantur. 37

וְיַתִּירָאִית מִתְדַּמְּרִין הֲוָו וְאָמְרִין דְּכֹל מֵדֵם שַׁפִּיר עָבֵד לְחַרְשֵׁא עָבֵד דְּנִשְׁמְעוּן וְלַדְלָא מְמַלְלִין דַּנְמַלְלוּן׃

Cap. VIII.

קַפְלֵאוֹן ח

IN illis autem diebus, quum turba multa esset, nec esset aliquid quod comederent, advocavit discipulos suos, & dixit eis, 1

בְּהָנוּן דֵּין יַוְמָתָא כַד כֶּנְשָׁא סַגִּיאָא אִית הֲוָא וְלָא אִית הֲוָא מֵדֵם דְּנֵאכְלוּן קְרָא לְתַלְמִידוֹהִי וְאֵמַר לְהוּן׃

Miseret me turbæ hujus, quia ecce tribus diebus manserunt apud me, nec est eis quod comedant. 2

מִתְרַחַם אֲנָא עַל כֶּנְשָׁא הָנָא דְהָא תְלָתָא יַוְמִין קַוִּיו לְוָתִי וְלַיְתְ מָנָא נֵאכְלוּן׃

Et si eveniat ut dimittam eos jejunos in domos suas, lassi fient *in via. Aliqui enim ex eis è longinquo venerunt.* 3

וְאִן הוּ דְשָׁרֵא אֲנָא לְהוּן כַּד צַיְמִין לְבָתַיהוּן עָיְפִין בְּאוּרְחָא אֲנָשָׁא דֵין מֶנְהוּן מֵן רוּחֲקָא אַתִּיאִין׃

Dicunt ei discipuli ejus, Undènam potest quis hic in solitudine saturare pane hos omnes? 4

אָמְרִין לֵה תַלְמִידוֹהִי אַיְמֵכָא מִשְׁכַּח אֲנָשׁ הָרְכָא בְּחוּרְבָּא דַנְסַבַּע לַחְמָא לְהָלֵין כֻּלְהוּן׃

Et interrogavit hos ipse, Quot panes sunt vobis? Dicunt ei, Septem. 5

וְשָׁאַל אֵנוּן הוּ כְמָא לַחְמִין אִית לְכוּן אָמְרִין לֵה שַׁבְעָא׃

6 וַפְקַד לְכֶנְשֵׁא דְנֶסְתַּמְּכוּן עַל
אַרְעָא וַנְסַב הָנוּן שַׁבְעָא לַחְמִין
וּבָרֵךְ וַקְצָא וְיָהַב לְתַלְמִידוֹהִי ד
דַנְסִימוּן וְסָמוּ לְכֶנְשֵׁא׃
7 וְאִית הֲוָו נוּנֵא קַלִּיל וָאַף ע
עֲלֵיהוּן בָּרֵךְ וְאֲמַר דַּנְסִימוּן אֵנוּן׃
8 וְאֵכְלוּ וְסַבְּעוּ וְשַׁקְלוּ תַּוְתָּרֵא
דַקְצָיֵא שַׁבְעָא אַסְפְּרִידִין׃
9 אִיתַיהוּן הֲוָו דִּין אֲנָשָׁא דְאֵכְלוּ
אַיְךְ אַרְבְּעָא אַלְפִּין׃
וְשָׁרָא אֵנוּן וְסַלֵּק מֶחְדָּא
10 לַסְפִּינְתָּא עִם תַּלְמִידוֹהִי וְאָתָא
לַאתְרָא דְדַלְמָנוּתָא׃
11 וְנַפְקוּ פְּרִישֵׁא וְשָׁרִיו לְמֶבְעָא
עִמֵּה וְשָׁאֲלִין הֲוָו לֵהּ אָתָא מִן
שְׁמַיָּא כַּד מְנַסִּין לֵהּ׃
12 וְאִתְתַּנַּח בְּרוּחֵה וְאֲמַר מָנָא
בָּעְיָא אָתָא שַׁרְבְּתָא הָדָא אַמִּין
אָמֵר אֲנָא לְכוּן דְּלָא תֵּתִיהֵב לָהּ
אָתָא לְשַׁרְבְּתָא הָדָא׃
13 וְשַׁבַּק אֵנוּן וְסַלֵּק לַסְפִּינְתָּא
וְאֲזָלוּ לְהַו עֶבְרָא׃
14 וְטַעוּ דְּנֶסְבוּן עִמְּהוּן לַחְמָא
וְאֵן לָא חֲדָא גְרִיצְתָּא לַיְתְּ הֲוָא
עִמְּהוּן בַּסְפִּינְתָּא׃
15 וְפַקֵּד אֵנוּן וְאֲמַר לְהוּן חֲזוּ א
אֶזְדַּהֲרוּ מִן חֲמִירָא דַפְרִישֵׁא וְמִן
חֲמִירָה דְהַדְוֹדֵס׃
16 וּמִתְחַשְּׁבִין הֲוָו חַד עִם חַד ו
וְאָמְרִין דְּלַחְמָא לַיְתְּ לָן׃
17 יֵשׁוּעַ דֵּין יָדַע וְאֲמַר לְהוּן מָנָא
מִתְחַשְּׁבִין אַנְתּוּן דְּלַחְמָא לַיְתְּ
לְכוּן לָא עַדְמָא לְהַשָּׁא יָדְעִין אַנְתּוּן
וְלָא מִסְתַּכְּלִין אַנְתּוּן עַדְכִּיל לִבָּא
קַשְׁיָא אִית לְכוּן׃
18 וְעַיְנָא אִית לְכוּן וְלָא חָזִין א
אַנְתּוּן וְאֻדְנָא אִית לְכוּן וְלָא
שָׁמְעִין אַנְתּוּן וְלָא עָהְדִּין אַנְתּוּן׃

6 *Et præcepit turbis ut discumberent super terram: & accepit septem illos panes, & benedixit, & agit, ac dedit discipulis suis ut apponerent, & apposuerunt turbis.*

7 *Et erant pisces pauci, & etiam super eis benedixit: & jussit ut apponerent eos.*

8 *Et comederunt, & saturati sunt, & sustulerũt reliquias fragmentorũ sportas septẽ.*

9 *Erant autem homines qui comederant, quasi quatuor millia.*

10 *Et dimisit eos, & ascendit statim in navigium cum discipulis suis, & venit in locum Dalmanutha.*

11 *Et egressi sunt Pharisæi, & cœperunt disputare cum eo, & petebant ab eo signum è cœlo, tentantes eum.*

12 *Et ingemuit spiritu suo & dixit, Quid quærit signum generatio hæc? ammin dico vobis quòd non dabitur signum generationi huic.*

13 *Et reliquit eos: & ascendit in navigium, & abierunt in illud littus.*

14 *Et obliti fuerant ut acciperert secum panem: & non nisi una placenta erat cum eis in navigio.*

15 *Et præcepit eis, dixitq́ eis, Videte, cavete à fermento Pharisæorum & à fermento Hiraudis.*

16 *Et disceptabant unus cum altero, ac dicebant, Quia panis non est nobis.*

17 *Jeschua autem id cognovit, & dixit eis, Quid disceptatis vos quòd panis non sit vobis? Non usque nunc intelligitis vos, & non consideratis vos? Quousque cor durum erit vobis?*

18 *Et oculi sunt vobis, & non videtis? & aures sunt vobis, & non auditis? neque memores estis?*

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0028 DFG

Quum illos quinque panes frangerem quinque millibus, quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei, Duodecim. 19

כַּד הָלֵין חַמְשָׁא לַחְמִין קְצִיר
לְחַמְשָׁא אַלְפִין כְּמָא קוּפִינִין ה
דַּקְצִיא כַּד מְלֵין שְׁקַלְתּוּן אָמְרִין
לֵה תְרֵעְסַר׃

Dixit eis, Et quum septem quatuor millibus, quot sportas fragmentorum plenas sustulistis? Dicunt ei, Septem. 20

אָמַר לְהוּן וְכַד שַׁבְעָא לַאַרְבְּעָא
אַלְפִין כְּמָא אַסְפְּרִידִין דַּקְצִיא כַּד
מְלֵין שְׁקַלְתּוּן אָמְרִין שַׁבְעָא׃

Dixit eis, Quomodo non usque nunc consideratis? 21

אָמַר לְהוּן אֵיכָּו לָא עֲדַמָּא
לְהָשָׁא מֶסְתַּכְּלִין אַנְתּוּן׃

Et venit Beth-Tsaida, & adduxerunt ad eum cæcum, petebantq; ab eo ut eum tangeret. 22

וְאַתָּא לְבֵית צַיְדָא וְאַיְתִיו לֵה
סַמְיָא וְבָעֵין הֲוָו מֶנֵּה דְּנֶקְרוּב ל
לֵה׃

Et apprehendit manũ cæci, & eduxit eum extra pagũ, & spuit in oculos ejus, ac imposuit manũ suã, & interrogavit eũ quidnã videret. 23

וְאַחַד בְּאִידֵה דְסַמְיָא וְאַפְּקֵה
לְבַר מִן קְרִיתָא וְרַק בְּעַיְנוֹהִי וְסָם
אִידֵה וְשַׁאֲלֵה דְמָנָא חָזֵא׃

Et aspexit, & ait, Video filios hominis sicut arbores, qui ambulant. 24

וְחָר וְאָמַר חָזֵא אֲנָא בְּנַיְנָשָׁא
אֵיךְ אִילָנֵא דְמְהַלְּכִין׃

Iterum posuit manũ suã super oculos ejus: & restitutus est, & videbat omnia dilucidè. 25

תּוּב סָם אִידֵה עַל עַיְנוֹהִי וְתְקֵן
וְחָזֵא הֲוָא כֻּל מֵדֵם נַהִירָאִית׃

Et dimisit eum domum suam, & dixit, Neque in pagum istum ingredieris, neque dices cuiquam in pago. 26

וְשַׁדְרֵה לְבַיְתֵה וְאָמַר אַף לָא
לַקְרִיתָא תֵעוּל וְלָא תְאָמַר לְאֲנָשׁ
בַּקְרִיתָא׃

Et ingressus est Jeschua & discipuli ejus in pagos Cæsareæ Philippi: & interrogabat discipulos suos in via ac dicebat eis, Quid dicunt homines de me quòd sim? 27

וַנְפַּק יֵשׁוּעַ וְתַלְמִידוֹהִי לְקוּרְיָא
דְקֵסַרְיָא דְפִילִיפּוֹס וַמְשַׁאֵל הֲוָא
לְתַלְמִידוֹהִי בְּאוּרְחָא וָאָמַר ל
לְהוּן מַנּוּ אָמְרִין עֲלַי אֲנָשָׁא
דְאִיתִי׃

Illi autem dixerunt, Quod es Juchannan Baptista: & alij, quòd es Iliah: & alij, unus ex Prophetis. 28

הֵנוּן דֵּין אֲמַרוּ דְיוּחַנָן מַעְמְדְנָא
וַאַחְרְנָא דְאִלְיָא וַאַחְרְנָא חַד מִן
נְבִיָּא׃

Dixit eis Jeschua, vos autem quid dicitis de me quòd sim? Respondit Schemeun Cipha, & dixit ei, Tu es Christus filius Dei viventis. 29

אָמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ אַנְתּוּן דֵּין מַנּוּ
אָמְרִין אַנְתּוּן עֲלַי דְּאִיתִי עֲנָא
שֶׁמְעוּן כְּאֲפָא וְאָמַר לֵה אַנְתְּ הוּ
מְשִׁיחָא בְּרֵה דַאלָהָא חַיָּא׃

Et interdixit eis ne cui hoc dicerent de se. 30

וְכָאָא בְּהוּן דַּלְאֲנָשׁ לָא נְאַמְרוּן
עֲלוֹהִי׃

Et incipiebat docere eos quòd futurũ esset ut Filius hominis pateretur multũ, & ut repro- 31

וְשַׁרִי הֲוָא לְמַלְפּוּ אֵנוּן דַּעְתִּיד הוּ
בְּרֵה דְאֲנָשָׁא דְנֵחַשׁ סַגִּי וּדְנֶסְתְּלֵא

מן משיחא ומן רבי כהנא ומן
ספרא ונתקטל ולתלתא
נקום׃
32 ועין בגלא מלתא ממלל הוא
ודברה כאפא ושרי למכאה בה׃
33 הו דין אתפני וחד בתלמידוהי
וכאה בשמעון ואמר זל לך ל
לבסתרי סטנא דלא דנא את
דאלהא אלא דבנושא׃
34 וקרא ישוע לכנשא עם
תלמידוהי ואמר להון מן רצבא
דנאתא בתרי נכפור בנפשה
ונשקול זקופה ונאתא בתרי׃
35 כל מן גיר רצבא דנחא נפשה
נובדיה וכל דנובד נפשה משלתי
ומטל סברתי נחיה׃
36 מנא גיר מתעדר ברנשא אן
עלמא כלה נאתר ונפשה נחסר׃
37 או מנא נתל בר נשא תחלופא
דנפשה׃
38 כל גיר דנבהת בי ובמלי ב
בשרבתא הדא חטיתא ונרתא
ואף ברה דאנשא נבהת בה מא
דאתא בשובחא דאבוהי עם ל
מלאכוהי קדישא׃

קפלאון ט

1 אמר הוא להון אמין אמר אנא
לכון דאית אנשא דקימין תנן
דלא נטעמון מותא ערמא
דנחזון מלכותה דאלהא דאתא
בחילא׃
2 ובתר שתא יומין דבר ישוע
לכאפא וליעקוב וליוחנן ואסק
אנון למורא רמא בלחודיהון ו
אשתחלף לעניהון׃
3 ומזהר הוא לבושה ומחור טב
איך תלגא איכנא דבנושא
למחורו בארעא לא משכחין׃

baretur à senioribus & principibus sacerdotum & à Legisperitis, & occideretur, & tertio die resurgeret.

Et apertè eum sermonem loquebatur. Et accepit eum Cipha, & cœpit increpare eum.

Ille verò conversus est, & intuito est discipulos suos, ac reprehendit Schemeun, & ait, Abi post me Satana: quia non cogitas quod divinum est, sed quod est filiorum hominis.

Et vocavit Jeschua turbas cum discipulis suis, & dixit eis, Qui vult venire post me, abneget seipsum, & tollat crucem suam, & veniat post me.

Quicumq; n. voluerit servare animã suã, perdet eã: & quicumq; perdiderit animã suã propter me & Evangeliũ meũ, servabit eam.

Quo n. juvatur filius hominis si mundũ universũ lucretur, & animæ suæ jacturã faciat?

Aut quam dabit filius hominis compensationem animæ suæ?

Quisquis enim erubuerit me, & sermones meos in generatione hac peccatrice & adultera, Filius quoque hominis erubescet eum, quum venerit in gloriam patris sui cum Angelis ejus sanctis.

Cap. IX.

ET dicebat eis, Ammin dico vobis quòd sunt quidam qui hic stant, qui non gustabunt mortem donec viderint regnum Dei venisse cum potestate.

Et post sex dies accepit Jeschua Cipham & Jaakub & Juchannan, & subduxit eos in montem excelsum seorsim, & transformatus est ante oculos eorum.

Et resplendebat vestimentum ejus, candidumque erat valde, sicut nix: sicut filij hominis candidũ facere in terra non possunt.

Et conspecti sunt illis Musche & Iliah loquentes cum Jeschua. 4 וְאִתְחֲזִיו לְהוֹן מוּשֵׁא וְאִלְיָא כַּד
מְמַלְלִין עַם יֵשׁוּע׃

Et dixit ei Cipha, Domine mi, bonum est nobis ut hic simus, & faciamus tria tabernacula, tibi unum, & Musche unum, & Iliah unum. 5 וְאָמַר לֵה כְּאֵפָא רַבִּי שַׁפִּיר הוּ לָן
דְּהָרְכָּא נֶהְוֵא וְנֶעְבֵּד תְּלָת מְטַלְלִין
לָךְ חֲדָא וַלְמוּשֵׁא חֲדָא וְלְאִלְיָא
חֲדָא׃

Non autem sciebat quid diceret: erant enim in pavore. 6 לָא דֵין יָדַע הֲוָא מָנָא אָמַר
אִיתַיְהוֹן הֲוָו גֵּיר בְּדְחִלְתָּא׃

Et facta est nubes, & obumbrabat eos: & vox facta est è nube, quæ dixit, Hic est filius ille meus, dilectus ille, ipsum audite. 7 וַהֲוָת עֲנָנָא וְמַטְלְלָא הֲוָת עֲלַיְהוֹן
וְקָלָא הֲוָא מִן עֲנָנָא דָאמַר הָנוּ בְּרִי
חֲבִיבָא לֵה שְׁמָעוּ׃

Et repente, quum adspicerent discipuli, neminem viderunt nisi Jeschua solum secum. 8 וְמִן שֶׁלְיָא כַּד חָרוּ תַּלְמִידֵא לְאֲנָשׁ
לָא חֲזוֹ אֶלָּא אֵן לְיֵשׁוּע בַּלְחוּדוֹהִי
עַמְהוֹן׃

Et quum descenderent de monte, præcipiebat eis ut nemini dicerent id quod viderant, nisi postquam resurrexisset Filius hominis à mortuis. 9 וְכַד נָחְתִּין מִן טוּרָא מְפַקֵּד הֲוָא
לְהוֹן דַּלְאֲנָשׁ לָא נְאַמְרוּן מֵדֵם דַּחֲזַו
אֶלָּא אֵן מָא דְקָם בְּרֵה דְאֲנָשָׁא מִן
מִיתֵא׃

Et continuerunt sermonem istum apud sese, & quærebant quisnam esset hic sermo, nẽpe postquam resurrexisset à mortuis. 10 וַאֲחֲדוּהּ לְמִלְתָּא בְּנַפְשְׁהוֹן וְבָעֵין
הֲוָו דְּמָנָא הִי הָדָא מִלְתָּא דְמָא דְקָם
מִן בֵּית מִיתֵא׃

Et interrogabant eum, & dicebant, Quid igitur dicunt Legisperiti quòd Iliah oportet ut veniat prius? 11 וַמְשַׁאלִין הֲוָו לֵה וָאמְרִין מָנָא
הָכִיל אָמְרִין סָפְרֵא דְאִלְיָא וָלֵא
דְנֵאתֵא לוּקְדַּם׃

Dixit eis, Iliah venturus est prius ut omnia restituat: & sicut scriptum est de Filio hominis, oportet *ut multum patiatur & contemnatur.* 12 אָמַר לְהוֹן אִלְיָא אָתֵא לוּקְדַּם
דְּכֻלְמֵדֵם נַתְקֵן וַאֲיכַּנָא כְתִיב עַל
בְּרֵה דְאֲנָשָׁא דְסַגִּי נֵחַשׁ ו
וְנֶסְתְּלֵא׃

Sed dico vobis quòd etiam Iliah venit, & fecerunt adversus eum quicquid voluerunt, sicut scriptum est de eo. 13 אֶלָּא אָמַר אֲנָא לְכוֹן דָּאף אִלְיָא
אֵתָא וַעְבַּדוּ בֵּה כֻּל מָא רַצְבוּ
אֲיכַּנָא דַכְתִּיב עֲלוֹהִי׃

Et quum venisset ad discipulos suos, *vidit turbam multam circa eos, & scribas cum eis altercantes.* 14 וְכַד אֵתָא לְוָת תַּלְמִידוֹהִי חֲזָא
לְוָתְהוֹן כְּנֵשָׁא סַגִּיאָא וְסָפְרֵא כַּד
בָּעֵין עַמְהוֹן׃

Et statim tota turba viso eo expavit: & accurrentes salutaverunt eum. 15 וְבַר שָׁעְתֵּה כֻּלֵּה כְּנֵשָׁא חֲזָאוּהִי
וַתְוַהוּ וַרְהֵטוּ שֵׁאלוּ בַשְׁלָמֵה׃

Tunc interrogavit Scribas, Quid altercamini inter vos? 16 וַמְשַׁאל הֲוָא לְסָפְרֵא מָנָא דָרְשִׁין
אֲנַתּוּן עַמְהוֹן׃

17 וענא חד מן כנשא ואמר מלפנא
איתית ברי לותך דאית לה רוחא
דלא ממללא :

18 ואיכא דמדרכא לה חבטא לה
ומרעת ומחרק שנוהי ויבש ואמרת
לתלמידיך דנפקוניהי ולא
אשכחו :

19 ענא ישוע ואמר לה און שרבתא
דלא מהימנא עדמא לאמתי אחוא
עמכון ועדמא לאמתי אסיבלכון
אתאוהי לותי :

20 ואיתיוהי לותה וכד חזתה רוחא
בר שעתה חבטתה ונפל על ארעא
ומתבעק הוא ומרעת :

21 ושאל ישוע לאבוהי דכמא לה
זבנא הא מן הכנא הו אמר לה
הא מן טליותה :

22 וזבנין סגיאן ארמיתה בנורא
ובמיא דתובדיוהי אלא מדם
דמשכח אנת עדרני ואתרחם
עלי :

23 אמר לה ישוע אן משכח אנת
דתהימן כל מרם משכח דנהוא
למן דמהימן :

24 וכר שעתה קעא אבוהי דטליא
כד בכא ואמר מהימן אנא עדר
להסירות הימנותי :

25 כד חזא דין ישוע דרהט עמא
ומתכנש לותה כאא בחי רוחא
טנפתא ואמר לה רוחא חרשתא
דלא ממללא אנא פקד אנא לכי
פוקי מנה ותוב לא תעליני לה :

26 וקעא שארא הו סגי ושחקר
ונפק והוא איך מיתא אוך דסגיאן
נאמרון דמית לה :

27 הו דין ישוע אחרת באידר
ואקומה :

28 כד על דין ישוע לביתא שאלותי

17 *Et respondit unus è turba, & dixit, Magister, adduxi filium meum ad te, cui est spiritus qui non loquitur.*

18 *Et quum apprehendit eum, prosternit eum & lacerat, & stridet dentibus suis, & arescit. dixique discipulis tuis ut ejicerent illum, & non potuerunt.*

19 *Respondit Jeschua, & dixit ei, O generatio incredula: usquequo ero vobiscum? & usquequo tolerabo vos? Adducite illum ad me.*

20 *Et adduxerunt illũ ad eum. Quumq; vidisset eum spiritq eadẽ hora prostravit eũ, & cecidit super terrã, & volvebat se, & lacerabat.*

21 *Et interrogavit Jeschua patrem ejus, quantum ei tempus esset ex quo sic maneret. Dixit ei, Ecce ab infantia sua.*

22 *Et temporibus multis abjicit eum in ignem & aquas, ut perdat eum: sed, quod possis, juva me, & miserere mei.*

23 *Dixit ei Jeschua, Si potes tu credere, omnis res potest fieri ei qui credit.*

24 *Et eadem hora exclamavit pater pueri flens, & dixit, Ego credo: succurre defectui fidei meæ.*

25 *Quum vidisset autem Jeschua quod accurreret populq qui cõgregaretur ad se, objurgavit illum spiritum impurũ, & dixit ei, Spiritq surde, qui non loqueris, ego præcipio tibi, egredere ab eo, & rursus ne ingrediaris in eum.*

26 *Et clamavit dæmonium illud multum, & contrivit eum, & exivit: factusq est tamquã mortuus, adeò ut multi dicerent, mortuus est.*

27 *Ipse verò Jeschua apprehendit eum manu ejus & erexit eum.*

28 *Quũ ingressus a. esset Jeschua domũ interro-* (gaverũt eũ

discipuli ejus seorsim, Quare nos non potuimus ejicere illum?

תַּלְמִידוֹהִי בַּלְחוּדַיְהוּן לְמָנָא חְנַן
לָא אֶשְׁכַּחַן לְמַפָּקוּתֵהּ׃

Et dixit eis, hoc genus ulla re exire non potest, nisi jejunio & oratione. 29

אָמַר לְהוּן הָנָא גִנְסָא בְּמֵדֵם לָא
מֶשְׁכַּח לְמֶפֵּק אֶלָּא בְּצַוְמָא ו
וּבַצְלוּתָא׃

Et quũ egressus esset inde, transibãt per Galilæã, & nolebat ut quisquam hoc sciret de se. 30

וְכַד נְפַק מִן תַּמָּן עָבְרִין הֲוָו בַּגְלִילָא
וְלָא צָבֵא הֲוָא דְאֶנָשׁ נֶדַע בֵּהּ׃

Docebat enim discipulos suos, & dicebat eis, Filius hominis traditur in manus filiorum hominis, & interficient eum, & quum interfectus fuerit, die tertio resurget. 13

מַלֵּף הֲוָא גֵיר לְתַלְמִידוֹהִי
וְאָמַר לְהוּן דַּבְרֵה דְאֶנָשָׁא מִשְׁתְּלֵם
בְּאִידֵי בְּנֵינָשָׁא וְנֶקְטְלוּנֵיהִי וְמָא
דְאִתְקְטֵל בְּיוֹמָא דַתְלָתָא נְקוּם׃

Illi autem nesciebant eum sermonem, & timebant ut interrogarent eum. 23

הֵנוּן דֵּין לָא יָדְעִין הֲוָו לָהּ לְמִלְתָּא
וְדָחְלִין הֲוָו דַנְשַׁאלוּנֵיהִי׃

Et venerunt in Kephar-Nachum: & quum intrassent in domum, interrogabat eos, Quidnam disputabatis in via inter vos? 33

וְאַתּוֹ לַכְפַר נַחוּם וְכַד עֲלוֹ לְבַיְתָא
מְשַׁאֵל הֲוָא לְהוּן דְּמָנָא מִתְחַשְּׁבִין
הֲוַיְתּוּן בְּאוּרְחָא בַּיְנָתְכוּן׃

Ipsi vero silebant: contenderant enim in via unus cum altero, quis maximus esset inter eos. 34

הֵנוּן דֵּין שַׁתִּיקִין הֲוָו אֶתְחְרִיו
הֲוָו גֵיר בְּאוּרְחָא חַד עַם חַד דְּמַנּוּ
רַב בְּהוּן׃

Et sedit Jeschua, vocavitq; duodecim, & dixit eis, Is qui vult esse primus, ut sit postremus cujusq;, & minister cujusque. 35

וְיָתֵב יֵשׁוּעַ וַקְרָא לַתְרֵעְסַר וְאָמַר
לְהוּן מַן דְּצָבֵא דְנֶהְוֵא קַדְמָיָא נֶהְוֵא
אַחְרָיָא דְכֻלְּנָשׁ וּמְשַׁמְשָׁנָא דְכֻלְּנָשׁ׃

Et accepit puerum unum, & statuit eum in medio, tulitque eum in ulnas suas, & dixit eis: 36

וְנְסַב טַלְיָא חַד וַאֲקִימֵהּ
בְּמְצַעְתָּא וְשַׁקְלֵהּ עַל דַּרְעֲוֹהִי וְאָמַר
לְהוּן׃

Quisquis excipit aliquem qui sit *sicut hic puer, in nomine meo, me excipit: & is qui me excipit, nequaquam me excipit, sed eum qui me misit.* 37

כָּל מַן דַּמְקַבֵּל אַיְךְ הָנָא טַלְיָא
בְּשֵׁמִי לִי הוּ מְקַבֵּל וְמַן דְּלִי מְקַבֵּל
לָא הֲוָא לִי מְקַבֵּל אֶלָּא לְמַן
דְּשַׁדְּרַנִי׃

Dixit ei Iuchannã, Domine mi, vidimus quẽdã qui ejicit dæmonia per nomẽ tuum, & prohibuimus eum eò quòd non adhæreat nobis. 38

אָמַר לֵהּ יוּחַנָּן רַבִּי חֲזַיִן
אֶנָשׁ דְּמַפֵּק שְׁאֵדֵא בַּשְׁמָךְ ו
וַכְלִינֵיהִי עַל דְּלָא נְקַף לַן׃

Dixit eis Jeschua, Ne prohibeatis eum, Non est enim quisquam qui faciat virtutes per nomen meum, & possit citò dicere adversum me id quod malum est. 39

אָמַר לְהוּן יֵשׁוּעַ לָא תֶכְלוּנֵיהִי
לֵיתְ גֵיר אֶנָשׁ דְּעָבֵד חַיְלֵא
בְּשֵׁמִי וְמֶשְׁכַּח עֲגַל אָמַר עֲלַי
דְּבִישׁ׃

Qui non est igitur contra vos, pro vobis est. 40

מַן דְּלָא הֲוָא הָכִיל לוּקְבַּלְכוּן
חֶלָפַיְכוּן הוּ׃

41 כֻּל גֵּיר דְּנַשְׁקֵיכוּן כָּסָא דְמַיָּא
בַּלְחוּד בַּשְׁמָא דְדַמְשִׁיחָא אַנְתּוּן
אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּלָא נְאַבַּד
אֲגָרֵה׃

42 וְכֻל מַן דְּנַכְשֵׁל לְחַד מֵן הָלֵין
זְעוּרֵא דַמְהַיְמְנִין בִּי פָּקַח הֲוָא לֵה
אֵלוּ רַמְיָא הֲוָת רַחְיָא דַחְמָרָא
בְּצַוְּרֵה וַשְׁדֵא בְיַמָּא׃

43 אֵן דֵּין מַכְשְׁלָא לָךְ אִידָךְ פְּסוּקֵיהּ
פַּקָּח הוּ לָךְ פְּשִׁיגָא דְתֵעוּל לְחַיֵּא
אוּ כַד אִית לָךְ תַּרְתֵּין אִידִין תֵּאזַל
לְגִהַנָּא׃

44 אַיְכָא דְתַוְלַעְהוּן לָא מָיְתָא
וְנוּרְהוּן לָא דָעְכָא׃

45 וְאֵן רַגְלָךְ מַכְשְׁלָא לָךְ פְּסוּקֵיהּ
פַּקָּח הוּ לָךְ דְּתֵעוּל לְחַיֵּא חֲגִיכָא
אוּ כַד אִית לָךְ תַּרְתֵּין רַגְלִין תֵּפֵל
בְּגִהַנָּא׃

46 אַיְכָא דְתַוְלַעְהוּן לָא מָיְתָא
וְנוּרְהוּן לָא דָעְכָא׃

47 וְאֵן עַיְנָךְ מַכְשְׁלָא לָךְ חֲצִיהּ
פַּקָּח הוּ לָךְ דְּבַחְדָא עַיְנָא תֵעוּל
לְמַלְכוּתֵה דַאלָהָא אוּ כַד אִית
לָךְ תַּרְתֵּין עַיְנִין תֵּפֵל בְּגִהַנָּא
דְנוּרָא׃

48 אַיְכָא דְתַוְלַעְהוּן לָא מָיְתָא
וְנוּרְהוּן לָא דָעְכָא׃

49 כֻּל גֵּיר בְּנוּרָא מֶתְמַלַּח וְכֻל
דֶּבְחְתָא בְּמֶלְחָא תֶתְמַלַּח׃

50 שַׁפִּירָא הִי מֶלְחָא אֵן דֵּין מֶלְחָא
תֶפְכַּה בְּמָנָא תֶתְמַלַּח תֶּהֱוֵא בְכוּן
מֶלְחָא וַבְשַׁיְנָא הֲוֵו חַד עִם
חַד׃

קפלאון י

1 וְקָם מֵן תַּמָּן וְאֵתָא לַתְחוּמָא דִיהוּד
לְעֶבְרָא דְיוּרְדְּנָן וְאֵזְלוּ לְתַמָּן
לְוָתֵה כְּנִשָּׁא סַגִּיאָא וְמַלֵּף הֲוָא לְהוּן
תּוּב אַיְךְ דַּמְעָד הֲוָא׃

Quisquis enim bibendum præbuerit vobis poculum aquæ duntaxat eo nomine quòd Christi estis, ammin dico vobis quòd non perdet mercedem suam.

Et quisquis offenderit unum ex istis parvulis qui credunt in me, tolerabilius esset ei si injecta esset mola asinaria ad collum ejus, & projiceretur in mare.

Si autem offendiculo est tibi manus tua, abscinde eam: tolerabilius est tibi mutilo, ut ingrediaris in vitam, quàm dum sunt tibi ambæ manus, abeas in gihannah:

Ubi vermis eorum non moritur, & ignis eorum non extinguitur.

Et, si pes tuus offendiculo est tibi, abscinde eum: tolerabilius est tibi ut ingrediaris ad vitam claudus, quàm dum sunt tibi ambo pedes, ruas in gihannah:

Ubi vermis eorum non moritur, & ignis eorum non extinguitur.

Et, si oculus tuus offendiculo est tibi, erue eum: tolerabilius est tibi ut uno oculo ingrediaris in regnum Dei, quàm dum sunt tibi duo oculi, ruas in gihannah ignis:

Ubi vermis eorum non moritur, & ignis eorum non extinguitur.

Omnis enim res *igne salitur, & omnis victima sale salietur.*

Bonum est sal: si autem sal infatuatus fuerit, quonam salietur? Sit in vobis sal, & in tranquillitate sitis unus cum altero.

Cap. X.

Et surrexit inde, & venit in confinium Judææ in adversam ripam Jurdanan. Et venerunt illuc ad eum turbæ multæ: docebatq; eos rursum sicut consuetus erat.

Et accesserunt Pharisæi tentantes eum, & interrogaverunt, Num licet viro ut dimittat uxorem suam? 2 וַקְרֵבוּ פְּרִישֵׁא מְנַסֵּין לֵה וַמְשַׁאלִין דֵּאן שַׁלִּיט לְגַבְרָא דְנֶשְׁבּוּק אַנְתְּתֵה׃

Dixit eis, Quid præcepit vobis Musche? 3 אָמַר לְהוּן מָנָא פַּקֶּדְכוּן מוּשֵׁא׃

Ipsi autem dixerunt, Musche permisit nobis ut scribamus scriptum demissionis & dimittamus. 4 הֵנוּן דֵּין אָמְרִין מוּשֵׁא אַפֵּס לַן דְּנִכְתּוּב כְּתָבָא דְשׁוּבְקָנָא וְנֶשְׁרֵא׃

Respōdit Jeschua, & dixit eis; Cōtra duritiē cordis vestri scripsit vobis mandatū istud. 5 עֲנָא יֵשׁוּע וְאָמַר לְהוּן לוּקְבַּל קַשְׁיוּת לֶבְּכוּן כְּתַב לְכוּן פּוּקְדָּנָא הָנָא׃

A principio autem masculum & fæminam fecit eos Deus. 6 מֵן בְּרִישִׁית דֵּין דֶּכְרָא וְנֶקְבְּתָא עְבַד אֵנוּן אֱלָהָא׃

Propter hoc deseret vir patrem suum & matrem suam, & adhærebit uxori suæ. 7 מֵטֻל הָנָא נֶשְׁבּוּק גַּבְרָא לַאבוּהִי וְלֶאמֵּה וְנֶקַּף לַאנְתְּתֵה׃

Eruntque ambo una caro. Igitur non sunt duo, sed una caro. 8 וְנֶהְווּן תְּרַיְהוּן חַד בְּסַר מֵכִיל לָא הֲוַו תְּרֵין אֶלָּא חַד בְּסַר׃

Quod itaque Deus conjunxit, filius hominis ne separet. 9 מֵדֵם דַּאלָהָא הָכִיל זַוֵּג בַּרְנָשָׁא לָא נְפַרֵשׁ׃

Et interrogaverunt eum rursus discipuli ejus in domo super hoc. 10 וְשַׁאלוּהִי תוּב תַּלְמִידַיהִי בְּבַיְתָא עַל הָדָא׃

Et dixit eis, Quisquis reliquerit uxorem suam, & acceperit aliam, adulterium cōmisit. 11 וֵאמַר לְהוּן כֻּל מַן דְּנֶשְׁרֵא אַנְתְּתֵה וְנֶסַּב אַחְרְתָא גָאֵר׃

Et si mulier reliquerit maritum suum, & facta fuerit alterius, committit adulterium. 12 וֵאן אַנְתְּתָא תֶשְׁרֵא בַעְלָהּ וְתֶהְוֵא לַאחְרְנָא גָיְרָא׃

Et offerebnat ei infantulos, ut tangeret eos: discipuli autem ejus reprimebant eos qui offerebant illos. 13 וַמְקַרְבִּין הֲוַו לֵה טַלְיֵא דְנֶקְרוּב לְהוּן תַּלְמִידַוהִי דֵין כָּאֲאִין הֲוַו בְהָלֵין דַּמְקַרְבִּין לְהוּן׃

Jeschua autem quum vidisset, indignatus est, & dixit eis, Sinite parvulos ut veniant ad me, & ne prohibeatis eos: illorum enim, qui sicut isti sunt, est regnum Dei. 14 יֵשׁוּע דֵּין כַּד חֲזָא אֶתְבַּאשׁ לֵה וֵאמַר לְהוּן שְׁבוּקוּ טַלְיֵא אָתֵין לְוָתִי וְלָא תֶכְלוּן אֵנוּן דַּאיְלִין גֵּיר דַּאיְךְ הָלֵין אֵנוּן אִיתִיהּ מַלְכוּתָא דַאלָהָא׃

Ammin dico vobis, quod quisquis non acceperit regnum Dei sicut parvulus, non ingredietur in illud. 15 אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּכֻל דְּלָא נְקַבֵּל מַלְכוּתָא דַאלָהָא אַיְךְ טַלְיָא לָא נֵעוּל לָהּ׃

Et sustulit eos in ulnas suas, & posuit manum suam super eos, & benedixit eis. 16 וַשְׁקֵל אֵנוּן עַל דַּרְעַוהִי וְסָם אִידֵה עֲלַיְהוּן וְבַרִיךְ אֵנוּן׃

Et quum descendisset in viam, accurrit quidam: procidit super genua sua, & petebat ab eo, & dixit, Præceptor bone, quid faciam ut hæres sim vitæ æternæ? 17 וְכַד רָדֵא בְאוּרְחָא רְהַט חַד נְפַל עַל בּוּרְכַּוהִי וַמְשַׁאֵל הֲוָא לֵה וָאמַר מַלְפָּנָא טָבָא מָנָא אֶעְבֵּד דְּאֵרַת חַיֵּא דַלְעָלַם׃

18 אָמַר לֵה יֵשׁוּע מָנָא קָרֵא אַנְת
לִי טָבָא לַיְתֵּ טָבָא אֶלָּא אֵן חַד
אֱלָהָא ׃

19 פּוּקְדָּנֵא יָדַע אַנְת לָא תֵּגוּר לָא
תֶּגְנוּב לָא תֶּקְטוּל וְלָא תֶּסְהַר
סָהְדוּתָא דַּגְלָתָא לָא תֶּטְלוּם יַקֵּר
לַאבוּךְ וְלֵאמָּךְ ׃

20 הוּ דֵין עֲנָא וֵאמַר לֵה מַלְפָּנָא
הָלֵין כֻּלְּהֵין נֶטְרֵת אֵנִין מֵן
טַלְיוּתִי ׃

21 יֵשׁוּע דֵּין חָר בֵּה וַאחֲבֵה וֵאמַר לֵה
חֲדָא חַסִירָא לָךְ זֵל זַבֵּן כֻּל מֵדֵם
דְּאִית לָךְ וְהַב לְמֶסְכְּנֵא וְתֶהְוֵא לָךְ
סִימְתָּא בַשְׁמַיָּא וְסַב צְלִיבָךְ וְתָא
בָתַרִי ׃

22 הוּ דֵין אֶתְכְּמַר בְּמֶלְתָּא הָדָא
וֵאזַל כַּד עַיְקָא לֵה אִית הֲוָא לֵה
גֵּיר נֶכְסֵא סַגִּיאֵא ׃

23 חָר דֵּין יֵשׁוּע בְּתַלְמִידוֹהִי וֵאמַר
לְהוֹן כְּמָא עַטְלָא לַאיְלִין דְּאִית
לְהוֹן נֶכְסֵא דְּנֶעְלוּן לְמַלְכוּתָא
דַּאלָהָא ׃

24 תַּלְמִידֵא דֵין מֶתְדַּמְּרִין הֲוָו עַל
מֶלֵּוהִי וַעֲנָא תוּב יֵשׁוּע וֵאמַר לְהוֹן
בְּנַי כְּמָא עַטְלָא לַאיְלִין דַּתְכִּילִין עַל
נֶכְסַיְהוּן דְּנֶעְלוּן לְמַלְכוּתָא
דַּאלָהָא ׃

25 פְּשִׁיק הוּ לְגַמְלָא דְּנֵעוּל בַּחְרוּרָא
דַּמְחַטָּא אוּ עַתִּירָא לְמַלְכוּתֵה
דַּאלָהָא לְמֵעַל ׃

26 הֵנוּן דֵּין יַתִּירָאִית מֶתְדַּמְּרִין
הֲוָו וָאמְרִין בַּיְנַיְהוּן מַנוּ מֶשְׁכַּח
לְמֵחָא ׃

27 חָר דֵּין בְּהוֹן יֵשׁוּע וֵאמַר לְהוֹן
לְוָת בְּנַיְנָשָׁא הָדָא לָא מֶשְׁכְּחָא
אֶלָּא לְוָת אֱלָהָא כֻּל מֵדֵם גֵּיר
מֶשְׁכְּחָא לְוָת אֱלָהָא ׃

28 וְשַׁרִי כְּאפָא לְמֵאמַר הָא חְנַן
שְׁבַקֵן כֻּל מֵדֵם וַנְקֶפְנָךְ ׃

Dixit ei Jeschua, Quid vocas tu me bonum? Non est bonus, nisi unus Deus.

Mandata nosti, Non adulterium committas, Ne fureris, Ne occidas, & ne proferas testimonium falsum, Ne iniquè agas, Honora patrem tuum & matrem tuam.

Ille autem respondit, & dixit ei, Præceptor, hæc omnia custodivi à pueritia mea.

Jeschua autem intuitus est eum, & dilexit eum, & dixit ei, Unum deest tibi: abi, vende quicquid est tibi, & da pauperibus: & erit tibi thesaurus in cælo, & accipe crucem tuam, & veni post me.

Ille verò mœstus factus est in hoc sermone, & abijt afflictus: erant enim ei divitiæ multæ.

Intuitus est autem Jeschua discipulos suos, & ait eis, Quàm difficile est illis quibus sunt divitiæ, ut ingrediantur in regnum Dei!

Discipuli autem mirabantur ad sermones ipsius. Et respondit rursus Jeschua, & dixit eis, Filij mei, quàm difficile est eis qui confidunt in divitijs suis, ut ingrediantur in regnum Dei.

Facilius est camelo ut ingrediatur in foramen acus, quàm divitem ingredi in regnum Dei.

Illi verò ampliùs admirabantur, & dicebant inter sese, Quis potest salvus esse?

Intuitus est autem eos Jeschua, & ait eis, apud filios hominis hoc non est possibile, sed apud Deum. cuncta enim possibilia sunt apud Deum.

Et cœpit Cipha dicere, Ecce, nos reliquimus omnia, & adhæsimus tibi.

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0036 DFG

Reſpondit Jeſchua, & dixit, Ammin dico vobis, nemo eſt qui reliquerit domos, aut fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut agros propter me, & propter Evangelium meum,

29 עָנָא יְשׁוּעַ וְאָמַר אָמִין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּלֵית אֱנָשׁ דְּשָׁבֵק בָּתִּא אוֹ אַחָא אוֹ אַחְוָתָא אוֹ אַבָּא אוֹ אִמָּא אוֹ אִנְתְּתָא אוֹ בְנַיָּא אוֹ קוּרְיָא מִטְּלָתִי וּמִטַּל סְבַרְתִּי :

Quin accipiat unum in centũ nunc in tempore hoc domos, & fratres, & ſorores, & matres, & liberos, & agros, cũ perſequutionib⁹, & in ſeculo vẽturo vitã quæ eſt in æternum.

30 וְלָא נְקַבֵּל חַד בְּמָאָה הָשָׁא בְּזִבְנָא הָנָא בָּתִּא וְאַחָא וְאַחְוָתָא וְאִמָּהָתָא וּבְנַיָּא וְקוּרְיָא עִם רְדוּפַיָּא וּבְעָלְמָא דָּאתֵי חַיֵּי דְּלָעְלַם :

Multi autem primi, erunt poſtremi : & poſtremi primi.

31 סַגִּיאָא דֵּין קַדְמָיֵא דְּנֶהְווֹן אַחֲרָיֵא וְאַחֲרָיֵא קַדְמָיֵא :

Quum aſcenderent autem in via verſus Uriſchelem, Jeſchua ipſe antecedebat eos. & mirabantur, & ibant poſt eum timentes. Et accepit duodecim ſuos & cœpit dicere eis id quod futurum erat ut eveniret ſibi.

32 כַּד סָלְקִין הֲווֹ דֵּין בְּאוֹרְחָא לְאוּרְשְׁלֵם הוּ יְשׁוּעַ קָדֵים הֲוָא לְהוֹן וּמִתְדַּמְּרִין הֲווֹ וַאֲזְלִין בָּתְרֵהּ כַּד דַּחִילִין וְדַבַּר לַתְרֵעסַרְתָּה וְשָׁרִי דְּנֵאמַר לְהוֹן מִדֵּם דַּעֲתִיד דְּנֶהְוֵא לֵהּ :

Nempe, Ecce aſcendimus Uriſchelem, & filius hominis traditur principibus ſacerdotum & Legiſperitis : & condemnabunt eum ad mortem & tradent eum Gentibus.

33 דְּהָא סָלְקִין חְנַן לְאוּרְשְׁלֵם וּבְרֵהּ דְּאֱנָשָׁא מְשְׁתְּלַם לְרַבֵּי כָּהֲנֵא וְלִסְפְּרָא וְנַחַיְבוּנֵיהִי לְמוֹתָא וְנַשְׁלְמוּנֵיהִי לְעַמְמָא :

Et illudent eum, & flagellabunt eum, & conſpuent in faciem ejus, & occident eum : & in die tertio reſurget.

34 וְנִבְּזוּחוּן בֵּהּ וְנִנְגְּרוּנֵיהִי וְנִרְקוּן בְּאַפּוּהִי וְנִקְטְלוּנֵיהִי וּבְיוֹמָא דְּתַלְתָּא נְקוּם :

Et acceſſerunt ad eum Jaakub & Juchanan filii Zabdai, & dixerunt ei, Præceptor, volumus ut quicquid petierimꝰ facias nobis.

35 וְקָרְבוּ לְוָתֵהּ יַעֲקוֹב וְיוֹחָנָן בְּנֵי זַבְדַּי וַאֲמָרִין לֵהּ מַלְפָּנָא צָבְרִין חְנַן דְּכֹל דְּנִשְׁאַל הְעַבֵּד לָן :

Dixit eis, Quid cupitis ut faciam vobis ?

36 אֲמַר לְהוֹן מָנָא צָבְרִין אַנְתּוּן אֶעְבֵּד לְכוֹן :

Dicunt ei, Da nobis ut unus ſedeat à dextra tua & alter à ſiniſtra tua in gloria tua.

37 אֲמָרִין לֵהּ הַב לָן דְּחַד נֵתֵב מִן יְמִינָךְ וְחַד מִן סְמָלָךְ בְּשׁוּבְחָךְ :

Ipſe autem dixit eis, Neſcitis quid petatis poteſtis vos bibere poculum quod ego bibo, & baptiſmo quo ego baptizor, baptizari.

38 הוּ דֵּין אֲמַר לְהוֹן לָא יְדִעִין אַנְתּוּן מָנָא שָׁאֲלִין אַנְתּוּן מְשְׁכְּחִין אַנְתּוּן דְּתִשְׁתּוּן כָּסָא דְּאֲנָא שָׁתֵא אֲנָא וְמַעְמוּדִיתָא דְּאֲנָא עָמֵד אֲנָא תֶּעְמְדוּן :

Dicunt ei, Poſſumus. Dixit eis Jeſchua, Poculum quod ego bibo, bibetis : & baptiſmo quo ego baptizor, baptizabimini.

39 אֲמָרִין לֵהּ מְשְׁכְּחִינָן אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ כָּסָא דְּשָׁתֵא אֲנָא תִּשְׁתּוּן וְמַעְמוּדִיתָא דְּאֲנָא עָמֵד אֲנָא תֶּעְמְדוּן :

40 דְּתֶתְּבוּן דֵּין מֵן יַמִּינִי וְמֵן סְמָלִי
לָא הֲוָת דִּילִי לְמֶתַּל אֶלָּא לַאִילֵין
דַּמְטַיְּבָא׃
41 וְכַד שְׁמַעוּ עֶסְרָא שַׁרְיוּ רָטְנִין עַל
יַעְקוּב וְיוּחַנָן׃
42 וַקְרָא אֵנוּן יֵשׁוּע וְאֵמַר לְהוּן
יָדְעִין אַנְתּוּן דַּאִילֵין דְּמִסְתַּבְּרִין
רִישָׁא דְעַמְמָא מָרַיְהוּן אֵנוּן וּ
וְרַוְרְבָנַיְהוּן שַׁלִּיטִין עֲלֵיהוּן׃
43 לָא דֵין הָכַנָא נְהֵוֵא בַּיְנָתְכוּן
אֶלָּא מַן דְּצָבֵא בְכוּן דְּנֶהְוֵא רַבָּא
נֶהְוֵא לְכוּן מְשַׁמְשָׁנָא׃
44 וַאִינָא מִנְכוּן דְּצָבֵא דְנֶהְוֵא
קַדְמָיָא נֶהְוֵא עַבְדָּא דְכֻלְנָשׁ׃
45 וָאף בְּרֵה גֵּיר דְּאֵנָשָׁא לָא אֵתָא
דְנֶשְׁתַּמַּשׁ אֶלָּא דַנְשַׁמֵּשׁ וַדְנֶתֵּל
נַפְשֵׁה פּוּרְקָנָא חֲלָף סַגִּיאֵא׃
46 וְאֵתַו לְאִירִיחוּ וְכַד נְפַק יֵשׁוּע
מֵן אִירִיחוּ הוּ וְתַלְמִידַוהִי וְכֶנְשָׁא
סַגִּיאָא טִימַי בַּר טִימַי סַמְיָא יָתֵב
הֲוָא עַל יַד אוּרְחָא וְחָדֵר׃
47 וַשְׁמַע דְּיֵשׁוּע הוּ נָצְרָיָא וְשַׁרִי
לְמֵקְעָא וַלְמֵאמַר בְּרֵה דְדַוִיד א
אֶתְרַחַם עֲלַי׃
48 וְכָאֵין הֲוַו בֵּה סַגִּיאֵא דְנֶשְׁתּוּק
הוּ דֵין יַתִּירָאִית קָעֵא הֲוָא וָאֵמַר
בְּרֵה דְדַוִיד אֶתְרַחַם עֲלַי׃
49 וְקָם יֵשׁוּע וַפְקַד דְּנֶקְרוּנָיהִי
וַקְרַאוּהִי לְסַמְיָא וָאֵמְרִין לֵה אֶתְלַבֵּב
קוּם קָרֵא לָךְ׃
50 הוּ דֵין סַמְיָא שְׁדָא לְבָשֵׁה וְקָם
אֵתָא לְוָת יֵשׁוּע׃
51 אָמַר לֵה יֵשׁוּע מָנָא צָבֵא אַנְת
אֶעְבֵּד לָךְ הוּ דֵין סַמְיָא אֵמַר לֵה
רַבִּי דֶאחְזֵא׃
52 וְיֵשׁוּע אֵמַר לֵה חְזִי הַיְמָנוּתָךְ
אַחְיַתָךְ וְמֶחְדָּא אֶתְחְזִי לֵה וָאֵזֵל
הֲוָא בְּאוּרְחָא׃

Ut autem sedeatis à dextra mea & à sinistra mea, non est meum dare, nisi illis quibus paratum est.

Et quũ audivissent decem, cœperunt murmurare adversus Jaakub & Juchannan.

Et vocavit eos Jeschua, & dixit eis, Scitis quòd ij qui reputantur capita Gentium, domini earum sint, & magnates earum dominentur super eas.

Non autem sic erit inter vos: sed qui vult in vobis fieri magnus, erit vobis minister.

Et qui ex vobis vult esse primus, erit servus omnis hominis.

Etenim filius quoq; hominis non venit ut ministraretur sibi, sed ut ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis.

Et venerunt Irichu. Et quum egressus esset Jeschua ab Irichu, ipse & discipuli ejus, & turba multa Timai filius Timai, cæcus, sedebat juxta viam, & mendicabat.

Et audivit quòd Jesus esset Nazarenus, & cœpit clamare, & dicere, Fili David, miserere mei.

Et reprimebant eum multi ut sileret. Ille autem magis clamabat, & dicebat, Fili David miserere mei.

Et stetit Jeschua, & præcepit ut vocarent eum. Et vocarunt cæcum, & dicunt ei, Bono sis animo: vocat te.

Ipse autem cætus abjecit vestimenta sua: & surgens venit ad Jeschua.

Et dixit ei Jeschua, Quid vis ut faciam tibi? Ipse autem cætus dixit, Domine mi, ut videam.

Et Jeschua dixit ei, videto: fides tua servavit. Et statim visus restitutus est ei; & abibat per viam.

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0038 DFG

Cap. XI. קפלאון יא

ET quum appropinquaret Uriſchelem juxta Beth-Page & Beth-Aniah ad mõtem Olivarum, miſit duos ex diſcipulis ſuis. 1

Et dixit eis, ite in pagum illum qui contra nos eſt: & ſtatim eadem hora qua ingrediemini in eum, invenietis pullum qui alligatus eſt, cui nemo ex filijs hominis inſedit, ſolvite, adducite eum. 2

Et ſi quis dixerit vobis, Cur facitis hoc? Dicite ei, Quia pro Domino noſtro petitur. & ſtatim mittet eum huc. 3

Et abeuntes, invenerunt pullum qui vinctus erat ad januam foris in platea. Et quum ſolverent, 4

Quidam ex eis qui adſtabant, dixerunt eis, Quid facitis quòd ſolvitis pullum? 5

Ipſi verò dixerunt ei ſicut mandaverat eis Jeſchua: & illi dimiſerunt eos. 6

Et adduxerunt pullum ad Jeſchua: & injecerunt ſuper eum veſtimenta ſua, & ſedit ſuper eum Jeſchua. 7

Multi autem ponebant veſtimenta ſua in via: & alij cædebant ramos ex arboribus, & ponebant in via. 8

Et qui ante eum & qui poſt eum erant clamabant, & dicebant, Huſchaanah, benedictus eſt qui venit in nomine Domini. 9

Et benedictum ſit regnum quod venit patris noſtri David: Huſchaanah. 10

Et ingreſſus eſt Ueſchua in Jriſchelem in templum, & conſideravit omnia. Quum eſſet autem tempus veſpertinum, ingreſſus eſt in Beth-Aniah cum duodecim. 11

Et die poſtero quum egrederetur ex Beth-Aniah, eſurijt. 12

13 וַחְזָא תְּתָא חֲדָא מֵן רוּחְקָא
דְאִית בָּהּ טַרְפֵּא וְאֲתָא לְוָתָהּ דֵּאן
נֶשְׁכַּח בָּהּ מֵדֵם וְכַד אֲתָא לָא
אֶשְׁכַּח בָּהּ אֶלָּא אֵן טַרְפֵּא זַבְנָא
גֵיר לָא הֲוָא הֲוָא דְתְאנֵא׃
14 וְאֲמַר לָהּ מְכִיל וַלְעָלַם אֲנָשׁ
מֶנְכִי פְּאֵרָא לָא נֵאכוּל וַשְׁמַעוּ
תַלְמִידַוהִי וְאֲתַו לְאוּרְשְׁלֵם׃
15 וְעַל יֵשׁוּעַ לְהֵיכְּלָא דַאלָהָא
וְשָׁרִי דְנַפֵּק לַאיְלִין דְּזָבְנִין וַמְזַבְּנִין
בְּהֵיכְּלָא וַהְפַךְ פָּתוּרָא דַמְעַרְפָּנֵא
וְכוּרְסַוָתָא דְהָנוּן דַמְזַבְּנִין יַוְנֵא׃
16 וְלָא שָׁבֵק הֲוָא דְאנָשׁ נַעְבַּר
מָאנֵא בְּגַו הֵיכְּלָא׃
17 וְמַלֵּף הֲוָא וְאֲמַר לְהוּן לָא כְתִיב
דְּבַיְתִי בֵית צְלוֹתָא נֶתְקְרֵא לְכֻלְּהוּן
עַמְמֵא אַנְתּוּן דֵּין עֲבַדְתּוּנָיהִי מ
מְעַרְתָּא דְלֶסְטָיֵא׃
18 וַשְׁמַעוּ רַבַּי כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא וְבָעֵין
הֲוַו דַאיְכַּנָא נַוְבְּדוּנָיהִי דָחְלִין הֲוַו
גֵיר מֶנֵּה מֵטֻל דְּכֻלֵּה עַמָּא תַמִיהִין
הֲוַו בְּיוּלְפָּנֵה׃
19 וְכַד הֲוָא רַמְשָׁא נְפַקוּ לְבַר מֵן
מְדִינְתָּא׃
20 וַבְצַפְרָא כַּד עָבְרִין חֲזַו תְּתָא
הָי כַד יַבִּישָׁא מֵן עֶקְרָהּ׃
21 וְאִתְדְּכַר שֶׁמְעוּן וְאֲמַר לֵהּ רַבִּי
הָא תְּתָא הָי דְלָטְתְּ יֶבְשַׁת׃
22 וַעֲנָא יֵשׁוּעַ וְאֲמַר לְהוּן תֶּהֲוֵא
בְּכוּן הַיְמָנוּתָא דַאלָהָא׃
23 אַמִין אֲמַר אֲנָא לְכוּן דְּמַן דְּ
דְנֵאמַר לְטוּרָא הָנָא דֶאשְׁתַּקֵּל וְפֵל
בְּיַמָּא וְלָא נֶתְפַּלַּג בְּלִבֵּהּ אֶלָּא
נְהַיְמֵן דְּהֲוֵא הוּ מֵדֵם דָּאמַר נֶהֲוֵא
לֵהּ מֵדֵם דָּאמַר׃
24 מֵטֻל הָנָא אֲמַר אֲנָא לְכוּן דְּכֻל
מֵדֵם דַּמְצַלִּין אַנְתּוּן וְשָׁאלִין אַנְתּוּן
הַיְמֵנוּ וְנָסְבִּין אַנְתּוּן וְנֶהֲוֵא לְכוּן׃

13 *Et vidit ficum unam è longinquo, in qua erant folia, & venit ad eam ut* videret *si inveniret in ea aliquid: & quum venisset, non invenit in ea nisi folia. Tempus enim non erat ficuum.*

14 *Et dixit illi, Deinceps & in perpetuum nemo ex te fructus comedat. Et audiverunt discipuli ejus, & venerunt in Urischelem.*

15 *Ac ingressus est Jeschua in templum Dei, & cœpit ejicere eos qui emebant & vendebāt in templo: & evertit mensas numulariorum, & cathedras eorum, qui vēdebant columbas.*

16 *Neque sinebat ut quisquam deportaret vasa per templum Dei.*

17 *Et docebat, & dicebat eis, Nonne scriptum est, Domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? vos autem fecistis eam speluncam latronum.*

18 *Et audiverunt principes Sacerdotum & Legisperiti, & quærebant quomodo perderēt eum. Timebant enim ab eo, quia universus populus mirabantur in doctrina ejus.*

19 *Et quum serum esset, egressi sunt extra urbem.*

20 *Et manè quum transirent, viderunt ficum illam aridam à radice sua.*

21 *Et recordatus est Schemeun, & dixit ei, Domine mi, Ecce, ficus illa quā exsecratus es, aruit.*

22 *Et respondit Jeschua & dixit eis, Sit in vobis fides Dei.*

23 *Ammin dico vobis, quòd is qui dixerit monti huic, Tolle te, & cade in mare, nec hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quòd fiet id quod dixit, fiet ei quod dixerit.*

24 *Propter hoc dico vobis quòd quicquid oratis & petitis, credite quòd accipitis: & fiet vobis.*

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0040 DFG

Et quum statis ad orandum, remittite id quod est vobis adversus aliquem: ut etiam pater vester, qui est in cœlo, remittat vobis delicta vestra. 25

וְמָא דְקָיְמִין אַנְתּוּן לַמְצַלָּיו שְׁבוּקוּ מֵדֶם דְּאִית לְכוּן עַל אֲנָשׁ דָּאף אַבוּכוּן דְּבַשְׁמַיָּא נֶשְׁבּוּק לְכוּן סַכְלְוָתְכוּן׃

Si verò vos non remittitis, nec etiam Pater vester, qui est in cœlo, remittet vobis delicta vestra. 26

אֵן דֵּין אַנְתּוּן לָא שָׁבְקִין אַנְתּוּן אָפְלָא אַבוּכוּן דְּבַשְׁמַיָּא נֶשְׁבּוּק לְכוּן סַכְלְוָתְכוּן׃

Et venerunt rursus Urischelem, & quum ambularet in templo, venerunt ad eum principes Sacerdotum, & Legisperiti & Seniores. 27

וֵאתַו תּוּב לְאוּרְשְׁלֵם וְכַד מ מְהַלֵּךְ הֲוָא בְהֵיכְלָא אֵתַו לְוָתֵה רַבַּי כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא וְקַשִּׁישֵׁא׃

Et dicunt ei, In qua potestate hæc facis? & quisnam dedit tibi potestatem hanc ut hæc facias? 28

וַאמְרִין לֵה בַאיְנָא שׁוּלְטָנָא הָלֵין עָבֵד אַנְת וְמַנוּ יַהַב לָךְ שׁוּלְטָנָא הָנָא דְהָלֵין תֶּעְבֵּד׃

Ipse autem Jeschua dixit eis; Interrogabo ego vos quoque sermonem unum ut dicatis mihi, & ego dicam vobis in qua potestate hæc facio. 29

הוּ דֵין יֵשׁוּע אֵמַר לְהוּן אֵשַׁאלְכוּן אָף אֵנָא מֶלְתָּא חֲדָא דְתְאמְרוּן לִי וְאֵנָא אָמַר אֵנָא לְכוּן בַּאיְנָא שׁוּלְטָנָא הָלֵין עָבֵד אֵנָא׃

Baptismus Juchannan undenam est? E cœlo, an ex filijs hominis: dicite mihi. 30

מַעְמוּדִיתֵה דְיוּחַנָן מֵן אַיְמֵכָא הִי מֵן שְׁמַיָּא אוּ מֵן בְּנַיְנָשָׁא אֵמַרוּ לִי׃

Et ratiocinabantur in seipsis, & dicebant, Si dixerimus ei, quòd est è cœlo, dicet nobis, Et quare non credidistis ei? 31

וֵאתְחַשֵּׁבוּ בְנַפְשְׁהוּן וֵאמַרוּ דֵאן נֵאמַר לֵה דְמֵן שְׁמַיָּא אָמַר לַן וּ וַלְמָנָא לָא הַיְמֶנְתּוּנֵיהִי׃

Et si dixerimus quòd est è filijs hominis, metus est à populo. Omnes enim tenebant ipsum Juchannan quòd verè propheta esset. 32

וֵאן נֵאמַר דְּמֵן בְּנֵי אֲנָשָׁא דֶחְלְתָא הִי מֵן עַמָּא כֻלְּהוּן גֵּיר אַחִידִין הֲוָו לֵה לְיוּחַנָן דְּשַׁרְיָרָאִית נְבִיָּא הוּ׃

Et responderunt & dixerunt Jeschua, Nescimus. Dixit eis, Ego quoque non dico vobis in qua potestate hæc facio. 33

וַעֲנַו וַאמְרִין לֵה לְיֵשׁוּע לָא יָדְעִינַן אָמַר לְהוּן וָאף לָא אֵנָא אָמַר אֵנָא לְכוּן בַּאיְנָא שׁוּלְטָנָא הָלֵין עָבֵד אֵנָא׃

Cap. XII. קפלאון יב

Et cœpit loqui cum eis per parabolas. Vir quidam plãtavit vineam. & circumdedit eam sepe, & fodit in ea torcular, & exstruxit in ea turrim, & possidendam eam tradidit agricolis, & peregrè profectus est. 1

דְּשַׁרִי דַנְמַלֵּל עַמְהוּן בְּמַתְלֵא גַּבְרָא חַד נְצַב כַּרְמָא וַאחְדְּרֵה סְיָגָא וַחְפַר בֵּה מַעְצַרְתָּא וַבְנָא בֵּה מַגְדְּלָא וַאוְחְדֵה לְפַלְחֵא וַחְזַק׃

Et misit ad agricolas servum suum in tempore, ut de fructibus vineæ acciperet. 2

וְשַׁדַּר לְוָת פַּלְחֵא עַבְדֵּה בְזַבְנָא דְמֵן פְּארֵא דְכַרְמָא נֶסַב׃

Illi autem percusserunt eum, & dimiserunt eum vacuum. 3

הֵנוּן דֵּין מְחַאוּהִי וְשַׁדְּרוּהִי בַד סְפִיק׃

4 וְשַׁדַּר תּוּב לְוָתְהוּן עַבְדָּא
אַחְרָנָא וָאף לְהַו רַגְמוּהִי וְצַלְפוּהִי
וְשַׁדְּרוּהִי בְּצַעְרָא׃

5 וְשַׁדַּר תּוּב אַחְרָנָא וָאף לְהַו
קַטְלוּהִי וַלְסַגִּיאֵא עַבְדֵּא אַחְרָנָא
שַׁדַּר וְמֶנְהוּן מְחַו מֶנְהוּן דֵּין קַטְלוּ׃

6 לְחַרְתָּא דֵין חַד בְּרָא חַבִיבָא אִית
הֲוָא לֵה וְשַׁדְּרֵה לְוָתְהוּן אַחְרָיַת
אֵמַר גֵּיר כְּבַר נֶבְהְתוּן מֵן בְּרִי׃

7 הָנוּן דֵּין פַּלְחֵא אֵמַרוּ בְּנַפְשְׁהוּן
הָנַו יָרְתָּא תַו נֶקְטְלִיוּהִי וְתֶהְוֵא
דִילַן יָרְתוּתָא׃

8 וַנְסַבוּ קַטְלוּהִי וַאפְקוּהִי לְבַר
מֵן כַּרְמָא׃

9 מָנַו הָכִיל נֶעְבֵּד מָרֵא כַרְמָא
נִאתֵא נַוְבֵּד לְהָנוּן פַּלְחֵא וְנֶתְלִיוּהִי
כַרְמָא לַאחְרָנֵא׃

10 וָאפְלָא כְתָבָא הָנָא קְרַיְתוּן דְּ
דְּכִאפָא דַאסְלִיו בַּנְיֵא הִי הֲוָת
לְרִישָׁא דְזָוִיתָא׃

11 מֵן לְוָת מָרְיָא הֲוָת הָדָא וְאִיתִיהּ
תְּדְמוּרְתָּא בְּעֵינַין׃

12 וְבָעֵין הֲוַו לְמֵאחֲדֵה וַדְחֵלוּ מֵן
עַמָּא יְדַעוּ גֵּיר דַּעְלַיְהוּן אֵמַר מ
מַתְלָא הָנָא וְשַׁבְקוּהִי וְאַזְלוּ׃

13 וְשַׁדַּרוּ לְוָתֵה אנָשָׁא מֵן סָפְרֵא
וְמֵן דְּבֵית הֵרוּדֵס דַּנְצוּדוּנַיהִי ב
בְּמִלְתָּא׃

14 הָנוּן דֵּין אֵתַו וְשַׁאלוּהִי מַלְפָּנָא
יָדְעִינַן דְּשַׁרִיר אַנְת וְלָא שְׁקִיל
אַנְת צֶפְתָּא לְאנָשׁ לָא גֵיר חָאֵר
אַנְת בְּפַרְצוּפָא דַבְנַיְנָשָׁא אֶלָּא
בַשְׁרָרָא אוּרְחָא דַאלָהָא מַלֵּף א
אַנְת שַׁלִּיט לְמֶתַּל כְּסֵף רִישָׁא
לְקֵסַר אוּ לָא נֶתֵּל אוּ לָא נֶתֵּל׃

15 הוּ דֵין יְדַע נֶכְלְהוּן וְאֵמַר לְהוּן
מָנָא מְנַסֵּין אַנְתּוּן לִי אַיְתַו לִי
דִינָרָא אֶחְזֵא׃

Et misit rursum ad eos servum alium: & etiam illum lapidaverunt & contuderũt, & remiserunt cum ignominia.

Et misit rursum aliũ, & etiã illũ occiderunt: & multos servos alios misit, & aliquos ex eis percusserunt, aliquos a. ex eis occiderunt.

In fine autem unus filius dilectus erat ei, & misit eum ad illos tandem. dicebat enim, Jam erubescent à filio meo.

Illi verò agricolæ dixerunt apud seipsos: Hic est hæres: venite, occidamus eum, & erit nostra hæreditas.

Et accipientes occiderunt eum, & ejecerunt extra vineam.

Quid igitur faciet dominus vineæ? Veniens perdet illos agricolas, & dabit ipsam vineam alijs.

Atq; ne scripturam quidem hanc legistis? Lapis quem reprobaverunt ædificantes, factus est in caput anguli:

A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris?

Et quærebant prehendere eũ, ac timebant à populo. norant n. quòd adversus ipsos dixisset parabolã hanc. & reliquerũt eũ, & abierunt.

Et miserunt ad eum quosdam ex Legisperitis, & ex domesticis Hiraudis, ut illaquearent eum in sermone.

Illi autem venerunt, & interrogaverunt eum, Magister, scimus quòd verax es, neque suscipis curam cujusquam. non enim respicis vultus filiorum hominis, sed in veritate viam Dei doces. Licet dare argentum capitationis Cæsari, an non? demus, an non demus?

Ipse autem novit dolum eorum, & dixit eis, Quid tentatis me? Adferte mihi denarium: videam.

Et attulerunt ei. Dixit eis. Cujus est imago hæc, & inscriptio? Illi autem dixerunt, Cæsaris. 16

וַאיְתִיו לֵה אָמַר לְהוֹן דְּמַנוּ צַלְמָא הָנָא וַכְתָּבָא הֵנוּן דֵּין אֵמַרוּ דְקֵסַר׃

Dixit eis Jeschua, Quæ sunt Cæsaris, Cæsari date, & quæ Dei, Deo. Et admirati sunt de eo. 17

אָמַר לְהוֹן יֵשׁוּע דְּקֵסַר הַבּוּ לְקֵסַר וְדַאלָהָא לַאלָהָא וַתְמַהוּ הֲוַו בֵּה׃

Et venerunt Zaddukæi ad eum, qui dicunt quòd resurrectio mortuorum non est. Et interrogaverunt eum, & dixerunt. 18

וֵאתַו זַדּוּקָיֵא לְוָתֵה הָנוּן דָּאמְרִין דַּקְיָמְתָּא לַיְתְּ וַמְשַׁאלִין הֲוַו לֵה וָאמְרִין׃

Præceptor, Musche scripsit nobis, Quod si moriatur frater alicujus, & relinquat uxorem, & filios non relinquat, accipiat frater ejus uxorem ejus, & exsuscitet semen fratri suo. 19

מַלְפָּנָא מוּשֵׁא כְּתַב לַן דֵּאן מָאֵת אַחוּהִי דְאנָשׁ וְשָׁבֵק אַנְתְּתָא וַבְנַיָא לָא שָׁבֵק נֵסַב אַחוּהִי אַנְתְּתֵה וַנְקִים זַרְעָא לַאחוּהִי׃

Septem fratres erant: primus accepit uxorem, & mortuus est, & non reliquit semen. 20

שַׁבְעָא אַחִין אִית הֲוַו קַדְמָיָא נְסַב אַנְתְּתָא וְמִית וְלָא שְׁבַק זַרְעָא׃

Et secundus accepit eam, & mortuus est neq; ipse relinquens semẽ: & tertius similiter. 21

וְדַתְרֵין נַסְבָּהּ וְמִית כַּד אָף לָא הוּ שְׁבַק זַרְעָא וְדַתְלָתָא הָכְוָת׃

Et septem illi acceperunt eam, neque reliquerunt semen. ultima omnium mortua est etiam ipsa mulier. 22

וְשַׁבְעָתַיְהוֹן נַסְבּוּהּ וְלָא שְׁבַקוּ זַרְעָא אַחְרָיַת כֻּלְהוֹן מִיתַת אָף הִי אַנְתְּתָא׃

In resurrectione ergo cujus ex eis erit uxor? Ipsi enim septem acceperunt eam. 23

בַּקְיָמְתָּא הָכִיל דַּאיְנָא מִנְהוֹן תֶּהֱוֵא אַנְתְּתָא שַׁבְעָתַיְהוֹן גֵּיר נַסְבּוּהּ׃

Dixit eis Jeschua, Nonne propterea erratis vos qui non cognoscitis Scripturas, neq; virtutem Dei? 24

אָמַר לְהוֹן יֵשׁוּע לָא הֲוָא מֵטֻל הָדֵא טָעֵין אַנְתּוּן דְּלָא יָדְעִין אַנְתּוּן כְּתָבָא וְלָא חַיְלֵה דַאלָהָא׃

Quum enim surrexerint à mortuis, non accipient uxores, neque uxores etiam erunt viris sed sicut Angeli qui sunt in cœlo, ipsi sũt. 25

מָא גֵיר דְקָמוּ מֵן מִיתֵא לָא נָסְבִּין נֵשֵׁא אָף לָא נֵשֵׁא הָוְיָן לְגַבְרֵא אֶלָּא אַיְךְ מַלְאכֵא דְבַשְׁמַיָא אִיתַיְהוֹן׃

De mortuis vero quod resurgant, nonne legistis in libro Musche, quomodo de rubo dixerit ei Deus, Ego sum Deus Abrahami, & Deus Ischaak, & Deus Jaakub? 26

עַל מִיתֵא דֵין דְּקָיְמִין לָא קְרַיְתּוּן בַּכְתָּבָא דְמוּשֵׁא אֵיכְּנָא מֵן סְנֵיָא אֵמַר לֵה אֲלָהָא אֵנָא אֵנָא אֲלָהֵה דַאבְרָהָם וַאלָהֵה דְאִיסְחָק וַאלָהֵה דְיַעְקוּב׃

Neque est Deus mortuorum: sed viventium, vos igitur multum erratis. 27

וְלָא הֲוָא אֲלָהָא דְמִיתֵא אֶלָּא דְחַיֵּא אַנְתּוּן הָכִיל סַגִּי טָעֵין אַנְתּוּן׃

Et accessit quidam ex legisperitis, & audivit eos quòd disputarent, & vidit quòd benè 28

וַקְרֵב חַד מֵן סָפְרֵא וַשְׁמַע אֵנוּן דְּדָרְשִׁין וַחְזָא דְשַׁפִּיר אַתִיב לְהוֹן

פֶּתְגָמָא וְשַׁאלֵה אַיְנַו פּוּקְדָּנָא
קַדְמָיָא דְכֻלְּהוּן ׃
29 אָמַר לֵה יֵשׁוּעַ קַדְמַי מִן כֻּלְּהוּן
פּוּקְדָּנָא שְׁמַע יִסְרָיֵל מָרְיָא אֱלָהַן
מָרְיָא חַד הוּ ׃
30 וַדְתֶּרְחַם לְמָרְיָא אֱלָהָךְ מִן כֻּלֵּה
לֶבָּךְ וְמִן כֻּלֵּה נַפְשָׁךְ וְמִן כֻּלֵּה
רֶעְיָנָךְ וְמִן כֻּלֵּה חַיְלָךְ הָנַו פּוּקְדָּנָא
קַדְמָיָא ׃
31 וְדַתְרֵין דְּדָמֵא לֵה דְתַחֵב לְקַרִיבָךְ
אַיְךְ נַפְשָׁךְ פּוּקְדָּנָא אַחְרָנָא דְרַב מִן
הָלֵין לַיְתָ ׃
32 אָמַר לֵה הַו סָפְרָא שַׁפִּיר רַבִּי
וַשְׁרָרָא אֵמַרְתְּ דְחַד הוּ וְלַיְתְּ אַחְרִין
לְבַר מִנֵּה ׃
33 וַדְנֶרְחֲמִיוּהִי אֱנָשׁ מִן כֻּלֵּה לֵבָּא
וְמִן כֻּלֵּה רֶעְיָנָא וְמִן כֻּלֵּה נַפְשָׁא
וְמִן כֻּלֵּה חַיְלָא וַדְנֶרְחַם קַרִיבֵה אַיְךְ
נַפְשֵׁה יַתִּירָא הִי מִן כֻּלְּהוּן יַקְדֵּא
וְדֶבְחֵא ׃
34 יֵשׁוּעַ דֵּין חֲזָיֵהִי דְחַכִּימָאִית
מְפַנֵּא פֶּתְגָמָא וַעְנָא וֵאמַר לֵה לָא
הֲוַיְתְּ רַחִיק מִן מַלְכוּתָא דַאלָהָא וְלָא
אֱנָשׁ אַמְרַח תּוּב דַּנְשַׁאלִיוּהִי ׃
35 וַעְנָא יֵשׁוּעַ וֵאמַר כַּד מַלֵּף
בְּהַיְכְלָא אַיְכַּנָא אָמְרִין סָפְרֵא
דַמְשִׁיחָא בְרֵה הוּ דְדַוִיד ׃
36 הוּ גֵיר דַּוִיד אֵמַר בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא
דֵאמַר מָרְיָא לְמָרִי תֵּב לָךְ מִן יַמִּינִי
עֲדַמָא דֵאסִים בְּעֵלְדְּבָבַיְךְ כּוּבְשָׁא
תְּחֵית רַגְלַיְךְ ׃
37 הוּ הָכִיל דַּוִיד קָרֵא לֵה מָרִי
וַאיְכַּנָא בְּרֵה אִיתַוהִי וְכֻלֵּה כְנֶשָׁא
שָׁמַע הֲוָא לֵה בַסִּימָאִית ׃
38 וַבְיוּלְפָּנֵה אָמַר הֲוָא לְהוּן א
אֶזְדַּהֲרוּ מִן סָפְרֵא דְצָבֵין דְּבֶאסְטָלֵא
נְהַלְכוּן וְרָחְמִין שְׁלָמָא ב
בְּשׁוּקָא ׃

reddidisset eis responsum. Et interrogavit eũ, Quodnam est mandatum primum omnium?

29 *Dixit eis Jeschua, Primum ex omnibus mandatis est, Audi Israel, Dominus Deus noster Dominus unus est.*

30 *Et, Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota cogitatione tua, & ex tota virtute tua: hoc est mandatum primum.*

31 *Et secundum quod simile est ei, Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Mandatum aliud quod majus sit istis non est.*

32 *Dixit ei ille legisperitus, Pulchrè Domine mi, & veritatem dixisti, quòd unus est, & non alius præter eum.*

33 *Et quòd diliget eum homo ex toto corde, & ex tota cogitatione, & ex tota anima, & ex tota virtute: & quòd ut diligat proximum suum sicut seipsum, majus sit quàm omnia holocausta & victimæ.*

34 *Jeschua autem vidit eum quòd sapienter redderet responsum: & respondit, & dixit ei, Non es procul à regno Dei: & nemo ausus est ut rursus interrogaret eum.*

35 *Et respondit Jeschua, & dixit docens in templo, Quomodo dicunt Legisperiti quòd Christus filius est Davidis?*

36 *Ipse enim David dixit per Spiritum sanctum, Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextra mea usq; dum posuero inimicos tuos scabellum sub pedibus tuis.*

37 *Ipse igitur David vocat eum Dominum meum: & quomodo filius ejus est? Et universa turba audiebat eum libenter.*

38 *Et in doctrina sua dicebat eis, Cavete à Legisperitis, qui affectant in stolis ambulare, & amant pacem in plateis.*

Et primos consessus in synagogis, & primos accubitus in cœnis. 39

וְרִישׁ מוֹתְבָא בַּכְנוּשָׁתָא וְרִישׁ סַמְּכָא בַּחֲשָׁמְיָתָא׃

Qui comedunt domos viduarum, propterea quòd prolixas faciũt precatione suas: qui accipient judicium majus. 40

הָנוּן דָּאכְלִין בָּתֵּי דַארְמְלָתָא בְּעֶלְתָּא דְמַוְרְכִין צַלְוָתְהוֹן הֵנוּן נְקַבְּלוּן דִּינָא יַתִּירָא׃

Et quum sederet Jeschua è regione gazophylacii, spectabat quomodo turbæ injicerent nummos in gazophylacium. Et multi divites injiciebant multum. 41

וְכַד יִתֵּב יֵשׁוּע לוּקְבַּל בֵּית גַּזָּא חָאֵר הֲוָא אַיכַּנָא כְנֵשָׁא רָמֵין עוּרְפָּנָא בֵּית גַּזָּא וְסַגִּיאֵא עַתִּירֵא רָמֵין הֲוָו סַגִּי׃

Et venit vidua quædam pauper: injecit duo manin astires, *quæ sunt octavæ.* 42

וְאִתָּת אַרְמַלְתָּא חֲדָא מִסְכִּנְתָּא אַרְמְיַת תְּרֵין מְנִין דְּאִיתַיְהוּן שׁ שָׁמוּנֵא׃

Et vocavit Jeschua discipulos suos, & dixit eis, Ammin dico vobis, quòd hæc vidua pauper plus quàm omnes homines qui inijciunt, injecit in gazophylacium. 43

וַקְרָא יֵשׁוּע לְתַלְמִידוֹהִי וְאֵמַר לְהוּן אֲמִין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּהָדָא אַרְמַלְתָּא מִסְכִּנְתָּא יַתִּיר מֵן כֻּלְּהוּן אֲנָשָׁא דְרָמֵין אַרְמְיַת בֵּית גַּזָּא׃

Omnes enim ex eo quod superest eis injecerunt: hæc verò ex penuria sua quicquid erat ei, injecit totam substantiam suam. 44

כֻּלְּהוּן גֵּיר מֵן מֵדֵם דְּיַתִּיר לְהוּן אַרְמִיו הָדָא דֵין מֵן חַסִּירוּתָהּ כָּל מֵדֵם דְּאִית הֲוָא לָהּ אַרְמְיַתֵּה כֻּלֵּה קֶנְיָנָהּ׃

Cap. XIII. קפלאון יג

ET quum egrederetur Jeschua è templo, dixit ei unus ex discipulis suis, Præceptor ecce, vide hos lapides, & hæc ædificia. 1

וְכַד נְפַק יֵשׁוּע מֵן הַיְכְלָא אֵמַר לֵה חַד מֵן תַּלְמִידוֹהִי מַלְפָּנָא הָא חְזִי אַיְלֵין כְּאפֵא וַאיְלֵין בְּ בֶּנְיָנָא׃

Jeschua autem dixit ei, Vides tu hæc ædificia magna? non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non diruatur. 2

יֵשׁוּע דֵּין אֵמַר לֵה חָזֵא אַנְת הָלֵין בֶּנְיָנָא רַוְרְבָא לָא מֶשְׁתַּבְּקָא הָרְכָּא כְּאף עַל כְּאף דְּלָא מֶסְתַּתְרָא׃

Et quum sederet Jeschua in monte Olivarum è regione templi, interrogaverunt eum Cipha & Jaakub & Juchanan & Andreas seorsim. 3

וְכַד יִתֵּב יֵשׁוּע בְּטוּרָא דְזַיְתֵּא לוּקְבַּל הַיְכְלָא שַׁאלוּהִי כְּאפָא וְיַעְקוּב וְיוֹחַנָן וַאנְדְרֵאוֹס בְּ בַּלְחוּדַיְהוּן׃

Dic nobis quando hæc fient, & quod est signum quum appropinquaverint hæc omnia ut consummentur. 4

אֵמַר לַן אֵמַתַי הָלֵין נֶהְוְיָן וְמָנָא הִי אָתָא מָא דְקַרִיבָן הָלֵין כֻּלְּהֵין לְמֶשְׁתַּלְמוּ׃

Ipse autem Jeschua cœpit dicere eis, Videte ne quis fallat vos. 5

הוּ דֵין יֵשׁוּע שַׁרִי לְמֵאמַר לְהוּן חְזוּ דַלְמָא אֲנָשׁ נַטְעֵיכוּן׃

6 סַגִּיאֵא גֵיר נִאתוּן בְּשֵׁמִי
וְנִאמְרוּן דֵּאנָא אֵנָא וַלְסַגִּיאֵא
נַטְעוּן׃

7 מָא דֵין דַּשְׁמַעְתּוּן קְרָבֵא וְטֶבָּא
דְקַרְסֵא לָא תֶדְחָלוּן עְתִיד הוּ גֵיר
דְּנֶהְוֵא אֶלָּא לָא עֲדַכִּיל ח
חַרְתָּא׃

8 נְקוּם גֵּיר עַמָּא עַל עַמָּא וְמַלְכוּ
עַל מַלְכוּ וְנֶהְווּן זַוְעֵא בְדוּכָא דוּכָא
וְנֶהְווּן כַּפְנֵא וַשְׁגוּשְׁיֵא הָלֵין רִישָׁא
אֵנֵין דְּחֶבְלָא׃

9 חְזַו דֵין אַנְתּוּן נַפְשְׁכוּן נַשְׁלְמוּנָכוּן
גֵּיר לְדִינֵא וְבַכְנוּשָׁתְהוּן תֶּתְנַגְּדוּן
וַקְדָּם מַלְכֵא וְהִגְמוּנֵא תְקוּמוּן
מֵטֻלָתִי לְסָהְדוּתְהוּן׃

10 לוּקְדָּם דֵּין עְתִידָא דְתֶתְכְּרֵז סְבַרְתִּי
בְּכֻלְּהוּן עַמְמֵא׃

11 אֵמְתַי דַּמְקַרְבִּין לְכוּן דֵּין ד
דְּנַשְׁלְמוּנָכוּן לָא תְקַדְּמוּן תִּאצְפוּן
מָנָא תְמַלְּלוּן וְלָא תֶרְנוּן אֶלָּא הוּ
מֵדֵם דְּמֵתִיהֵב לְכוּן בְּהָי שָׁעְתָּא
הָנָא מַלְּלוּ לָא הֲוָא גֵיר אַנְתּוּן
מְמַלְלִין אֶלָּא רוּחָא דְקוּדְשָׁא׃

12 נַשְׁלֵם דֵּין אַחָא לַאחוּהִי לְמַוְתָּא
וַאבָא לַבְרֵה וַנְקוּמוּן בְּנַיָא עַל
אַבָהַיְהוּן וַנְמִיתוּן אֵנוּן׃

13 וְתֶהְווּן סְנִיאִין מֵן כֻּלְנָשׁ מֵטֻל
שֵׁמִי מַן דֵּין דַּנְסַיְבַּר עֲדַמָא לְחַרְתָּא
הוּ נִחֵא׃

14 מָא דֵין דַּחְזַיְתּוּן אָתָא טַנְפְּתָא
דְחוּרְבָּא הָי דַאמִירָא בְדַנִיאִיל
נְבִיָא דְקָיְמָא אַיְכָא דְלָא וָלֵא הַו
דְּקָרֵא נֶסְתַּכַּל הָיְדֵין אַיְלֵין דְּבִיהוּד
אֵנוּן נֶעְרְקוּן לְטוּרָא׃

15 וְמַן דְּבֵאגָרָא הוּ לָא נִחוּת וְלָא
נֵעוּל לְמֶשְׁקַל מֵדֵם מֵן בַּיְתֵה׃

16 וְמַן דַּבְחַקְלָא הוּ לָא נֶתְהְפֵךְ
לְבֶסְתְּרֵה דְנֶשְׁקוּל לְבָשֵׁה׃

6 *Multi enim venient in nomine meo, & dicent, Ego sum: & multos fallent.*

7 *Quum autem audieritis bella, & rumores bellorum, ne timeatis: futurum enim est ut id fiat. sed nondum finis.*

8 *Surget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum, & erunt* terræ *motus in singulis locis, & erunt fames & tumultus. Hæc sunt principia dolorum.*

9 *Respicite autem vos animam vestram: tradent enim vos in judicijs, & in synagogis eorum flagellabimini, & ante reges & præsides stabitis propter me in testimonium illorũ.*

10 *Ante autem futurum est ut promulgetur Evangelium meum in omnibus Gentibus.*

11 *Quum adduxerint autem vos ut tradant vos, ne prævenientes solliciti sitis quid loquuturi sitis, neque meditemini: sed id quod datum fuerit vobis in illa hora, ipsum loquimini. non enim vos estis loquentes sed spiritus sanctus.*

12 *Tradet autem frater fratrem suũ in mortem, & pater filium suum: & insurgẽt filij adversus parentes suos, & morte afficient eos.*

13 *Et eritis exosi ab omni homine propter nomen meum: qui autem perseveraverit usque in finem ipse salvus erit.*

14 *Quum autem videritis advenientem abominationem desolationis, eam quæ dicta est in Daniel Propheta, stantem ubi non oportet, (qui legit animadvertat) tunc qui in Judæa erunt, fugiant in montem:*

15 *Et qui in tecto est, non descendet, nec ingrediatur ad tollendum aliquid è domo sua.*

16 *Et is qui in agro est, non convertat se post tergum suum ut tollat vestem suam.*

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0046 DFG

Væ autem in utero habentibus, & eis quæ lactant, in illis diebus. 17

וַי דֵין לְבָטְנָתָא וְלַאיְלִין דְּמַיְנְקָן בְּהָנוּן יַוְמָתָא׃

Orate autem ne sit fuga vestra in hyeme. 18

צַלַּו דֵין דְּלָא נֶהְוֵא עֲרוּקְיְכוּן בְּסַתְוָא׃

Erit enim in diebus illis afflictio qualis non fuit à principio creationis rerum *quas creavit Deus, & usque nunc, neque erit.* 19

נֶהְוֵא גֵיר בְּיַוְמָתָא הָנוּן אוּלְצָנָא דְּלָא הְוָא אַכְוָתֵה מֵן רִישׁ בְּרִיתָא דַּבְרָא אֱלָהָא וַעֲדָמָא לְהָשָׁא וְלָא נֶהְוֵא׃

Et nisi Dominus esset qui decurtavit dies illos, non viveret ulla caro: sed propter electos quos elegit decurtavit dies illos. 20

וֵאלוּ לָא מָרְיָא דְכַרִי יַוְמָתָא הָנוּן לָא חַיֵּא הְוָא כֹּל בְּסַר אֶלָּא מֵטֶל גְּבַיָּא דַּגְבָּא כַרִי יַוְמָתָא הָנוּן׃

Tunc si quis dixerit vobis, Ecce, istic est, CHRISTUS *& ecce illic: ne credatis.* 21

הָיְדֵין אֵן אֱנָשׁ נֵאמַר לְכוּן דְּהָא הָרְכָּא הוּ מְשִׁיחָא וְהָא הָר תַּמָּן לָא תְהַיְמְנוּן׃

Surgent enim Christi falsi & prophetæ mendaces: ac dabunt signa & prodigia, & in errorem inducent (si possibile esset) etiam electos. 22

נְקוּמוּן גֵיר מְשִׁיחֵא דְדַגָּלוּתָא וַנְבִיֵּא דְכַדְבוּתָא וְנֶתְּלוּן אָתְוָתָא וְתֶדְמְרָתָא וְנַטְעוּן אֵן מֶשְׁכְּחָא אָף לַגְבַיָּא׃

Vos autem cavete. Ecce, antea dixi vobis omnia. 23

אַנְתּוּן דֵין אֶזְדַּהֲרוּ הָא קַדְּמֵת אֵמְרֵת לְכוּן כֹּל מֵדֵם׃

In illis autem diebus post afflictionem illam sol obscurabitur, & luna non dabit splendorem suum. 24

בְּהָנוּן דֵין יַוְמָתָא בָּתַר אוּלְצָנָא הַו שֶׁמְשָׁא נֶחְשַׁךְ וְסַהְרָא לָא נֶתֵּל נוּהְרֵה׃

Et stellæ cadent de cœlo, & virtutes cœli commovebuntur. 25

וְכַוְכְּבֵא נֶפְלוּן מֵן שְׁמַיָּא וְחַיְלַוָּתָא דַשְׁמַיָּא נֶתְתְּזִיעוּן׃

Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna & gloria. 26

וְהָיְדֵין נֶחְזוּנֵיהִי לַבְרֵה דְאֱנָשָׁא כַּד אָתֵא בַּעֲנָנָא עַם חַיְלָא רַבָּא וְעַם שׁוּבְחָא׃

Et tunc mittet Angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor ventis, à capite terræ, & usque ad caput cœli. 27

וְהָיְדֵין נְשַׁדַּר מַלְאֲכוֹהִי וַנְכַנֵּשׁ לַגְבוֹהִי מֵן אַרְבְּעָתֵיהֵין רוּחֵא מֵן רִישָׁהּ דַּאַרְעָא וַעֲדָמָא לְרִישָׁהּ דְּ דַשְׁמַיָּא׃

Aficu autem discite ænigmata, quia quum tener est ramis suis, & manifestantur folia ejus, cognoscitis quod appropinquat æstas. 28

מֵן תְּתָא דֵין יִלַּפּוּ פֵּלֵאתָא דְּמָא דְרַךְ סוֹכִיהּ וַפְּרַעוּ טַרְפֵּיהּ יָדְעִין אַנְתּוּן דַּמְטָא קַיְטָא׃

Sic etiam vos, quum videritis hæc quod fiant, scitote quòd prope est ad portam. 29

הָכְנָא אָף אַנְתּוּן מָא דַחְזַיְתּוּן הָלֵין דְּהָוְיָן דַּעוּ דְקַרִיבָא הִי עַל תַּרְעָא׃

30 אַמִּין אָמַר אָנָא לְכוּן דְּלָא
תֶעְבַּר שַׁרְבְּתָא הָדָא עְדַמָּא דְהָלֵין
כֻּלְּהֵין נֶהְוְיָן׃
31 שְׁמַיָּא וַאַרְעָא נֶעְבְּרוּן וְמִלַּי לָא
נֶעְבְּרָן׃
32 עַל דֵּין יַוְמָא הַו וְעַל שָׁעְתָּא הַי
אֲנָשׁ לָא יָדַע אָפְלָא מַלְאֲכֵא
דַשְׁמַיָּא וְלָא בְרָא אֶלָּא אֵן אַבָא׃
33 חֲזוּ אֶתְתְּעִירוּ וְצַלּוּ לָא גֵיר
יָדְעִין אַנְתּוּן אֵמַתַי הַו זַבְנָא׃
34 אַיְךְ גַּבְרָא הַו גֵיר דַּחֲזַק וַשְׁבַּק
בַּיְתֵה וְיַהַב שׁוּלְטָנָא לְעַבְדַּוֹהִי ו
וַלְאֲנָשׁ אֲנָשׁ עֲבָדֵה וַלְתַּרְעָא פַּקֵּד
דְּנֶהְוֵא עִיר׃
35 אֶתְתְּעִירוּ הָכִיל דְּלָא יָדְעִין א
אַנְתּוּן אֵמַתַי אָתֵא מָרֵה דְבַיְתָא
בְּרַמְשָׁא אוּ בְּפֶלְגֵּה דְלֵלְיָא אוּ ב
בְּמַקְרָא תַרְנְגְלָא אוּ בְּצַפְרָא׃
36 דַלְמָא נִאתֵא מִן שֶׁלְיָא וְנֶשְׁכַּחְכוּן
כַּד דַמְכִּין אַנְתּוּן׃
37 מֵדֶם דַּלְכוּן דֵּין אָמַר אָנָא
לְכֻלְכוּן הוּ אָמַר אָנָא הֲוַיְתּוּן עִירִין׃

קְפַלֵּאוֹן יד

1 בְּתַר דֵּין תְּרֵין יַוְמִין הֲוָא הֲוָא
פִּצְחָא דְפַטִירֵא וְבָעֵין הֲווּ רַבַּי
כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא אֵיכָּנָא בְּנֶכְלָא
נֵאחְדּוּנֵיהִי וְנֶקְטוּלֵנֵיהִי׃
2 וַאֲמְרִין הֲווּ לָא בְעַדְעְדָא דַלְמָא
נֶהְוֵא שְׁגוּשְׁיָא בְעַמָּא׃
3 וְכַד הוּ אִיתַוהִי הֲוָא בְבֵית
עַנְיָא בְבַיְתֵה דְשֶׁמְעוּן גַּרְבָּא כַּד
סְמִיךְ אֵתָת אַנְתְּתָא דְאִית עֲלֵיהּ
שָׁטִיפְתָּא דְבֶסְמָא דְנַרְדִּין רִישָׁיָא
סַגִּי דְמָיָא וַפְתַּחְתֵּה וַאֲשַׁפַּעְתֵּה עַל
רִישֵׁה דְיֵשׁוּעַ׃
4 אִית הֲווּ דֵין אֲנָשָׁא מִן תַּלְמִידֵא
דְאִתְבֵּאשׁ לְהוּן בְּנַפְשְׁהוּן וְאַמְרוּ
דַלְמָנָא הֲוָא אַבְדָּנָא דְהָנָא בֶסְמָא׃

Ammin dico vobis, quòd non præteribit generatio hæc usquequo omnia fiant.

Cœlum & terra præteribunt, & verba mea non præteribunt.

De die autem illo, & de hora illa nemo novit, nec etiam angeli cœlorum, neque Filius: nisi Pater.

Videte, vigilate, & orate: non enim nostis quando sit tempus.

Est enim sicut vir qui peregrè profectus, & reliquit domum suam, deditq; potestatem servis, & unicuique opus suum, & janitori præcepit ut esset vigilans.

Vigilate igitur, quia ignoratis quando venit Dominus domus, serò, an medio noctis, an in gallicinio, an manè.

Ne veniat repentè, & inveniat vos dormientes.

Id autem quod vobis dico, omnibus vobis dico, Estote vigilantes.

Cap. XIV.

POst duos autem dies futurum erat Petscha azymorum: & quærebant principes Sacerdotum & Legisperiti quomodo dolo deprehenderent eum & occiderent eum.

Ac dicebant, Non in festo die, ne tumultus sit in populo.

Et quum ipse esset in Beth-Ania, in domo Schemeun Leprosi, quum accumberet, venit ad eum mulier: super quam erat alabastrum unguenti nardi præstantis, magni pretij, & illa aperuit ipsum, & effudit ipsum super caput Jeschua.

Erant autem quidam ex discipulis, quibus displicuit apud sese: ac dixerunt, Ad quid facta est perditio hujus unguenti?

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79168914X/phys_0048
DFG

Poterat enim vendi plus quàm trecentis denarijs, & dari pauperibus. Et irascebantur adversus eam.

5 מֶשְׁכַּח הֲוָא גֵיר לְמֶזְדַּבָּנוּ יַתִּיר
מֵן תְּלָת מָאָא דִינָרִין וַלְמֵתִיהָבוּ ל
לְמֶסְכְּנֵא וְמֶזְדַּעְפִּין הֲוָו בֵה׃

Ipse autem Jeschua dixit, Sinite eam: cur molesti estis ei? Opus bonum operata est erga me.

6 הוּ דֵין יֵשׁוּעַ אֲמַר שׁוּבְקוּהּ מָנָא
מַהְרִין אַנְתּוּן לָהּ עֲבָדָא שַׁפִּירָא
עֶבְדַּת לְוָתִי׃

Omni tempore enim pauperes sunt vobis vobiscum, & quando vultis, potestis benefacere eis: ego autem non omni tempore sum vobiscum.

7 בְּכֻלְזְבַן גֵּיר מֶסְכְּנֵא אִית לְכוּן
עַמְכוּן וְאַמַּתַי דְּצָבִין אַנְתּוּן מ
מֶשְׁכְּחִין אַנְתּוּן דְּתֶעְבְּדוּן לְהוּן
דְשַׁפִּיר אֵנָא דֵין לָא בְּכֻלְזְבַן
אִיתַי לְוָתְכוּן׃

Id quod erat huic, operata est. Et antevertit, adeò ut ad sepulturam aromate condiret corpus meum.

8 הַו דְאִית הֲוָא לָהּ לְהָדָא עֶבְדַּת
וְקַדְּמַת אַיְךְ דְּלַקְבּוּרְתָּא בַסְּמַת
גּוּשְׁמִי׃

Et ammin dico vobis, quòd ubicumque prædicabitur Evangelium meum hoc in universo mundo, id quoque quod operata est hæc, dicetur in memoriam ipsius.

9 וַאמִין אָמַר אֲנָא לְכוּן דְּכֻל
אַיְכָא דְתֶתְכְּרֵז סְבַרְתִּי הָדָא בְּכֻלֵּה
עָלְמָא וָאף מֵדֵם דְּעֶבְדַּת הָדֵא
נֶתְמַלֵּל לְדוּכְרָנָהּ׃

Jihuda autem Secarjutha, unus ex duodecim, venit ad principes sacerdotum, ut proderet eis Jeschua.

10 יְהוּדָא דֵין סְכַרְיוּטָא חַד מֵן
תְּרֵעְסַר אֵזַל לְוָת רַבַּי כָּהֲנֵא אַיְךְ
דְנַשְׁלְמִיוּהִי לְהוּן לְיֵשׁוּעַ׃

Illi verò quum audivissent gavisi sunt, & polliciti sunt argentũ quod daturi essent ei, & quærebat sibi opportunitatẽ ut proderet eum.

11 הֵנוּן דֵין כַּד שְׁמַעוּ חֲדִיו ו
וְאִשְׁתַּוְדִּיו כֶּסְפָּא דְנֶתְּלוּן לֵה וְבָעֵא
הֲוָא לֵה פֶּלְעָא דְנַשְׁלְמִיוּהִי׃

Et die primo Azymorum in quo immolant Judæi Petscha, dicunt ei discipuli ejus, Ubi vis ut abeuntes præparemus tibi ad comedendum petscha?

12 וַבְיַוְמָא קַדְמָיָא דְפַטִירֵא דְבֵה
דָבְחִין יְהוּדָיֵא פֶּצְחָא אָמְרִין לֵה
תַּלְמִידוֹהִי אַיְכָא צָבֵא אַנְתְּ
דְנֵאזַל נְטַיֵּב לָךְ דְּתֵאכוּל פֶּצְחָא׃

Et misit duos è discipulis suis, & dixit eis, Abite in civitatem: & ecce, occurret vobis homo qui bajulat vas aquæ. Abite post eum.

13 וְשַׁדַּר תְּרֵין מֵן תַּלְמִידוֹהִי וְאֲמַר לְהוּן
זֵלוּ לַמְדִינְתָּא וְהָא פָּגַע בְּכוּן גַּבְרָא
דַשְׁקִיל מָאנָא דְמַיָּא זֵלוּ בָּתְרֵה׃

Et quò ingressus fuerit, dicite domino domus, Dominus noster dicit, Ubi est domus cõvivij ubi comedã cũ discipulis meis Petscha?

14 וְלַאיְכָא דְעָאֵל אֲמַרוּ לְמָרֵא בַיְתָא
רַבַּן אָמַר אַיְכוּ בֵּית מַשְׁרְיָא אַיְכָא
דֵאכוּל עַם תַּלְמִידוֹהִי פֶּצְחָא׃

Et ecce, indicabit vobis cœnaculũ magnũ quod stratum est, & paratum: ibi præparate nobis.

15 וְהָא מְחַוֵּא לְכוּן עֵלִיתָא רַבְּתָא
דְמְשַׁוְיָא וַמְטַיְּבָא תַּמָּן תַּקֵּנוּ לַן׃

Et egressi sunt discipuli ejus, & venerunt in civitatem, & invenerunt sicut dixerat eis, & paraverunt Petscha.

16 וַנְפַקוּ תַּלְמִידוֹהִי וְאֵתוּ לַמְדִינְתָּא
וְאִשְׁכַּחוּ אַיְכָּנָא דְאֲמַר לְהוּן וְטַיְּבוּ
פֶּצְחָא׃

17 וְכַד הֲוָא רַמְשָׁא אֵתָא עַם
תְּרֵעְסַרְתֵּה׃
18 וְכַד סְמִיכִין וְלָעְסִין אֵמַר יֵשׁוּע
אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּחַד מִנְכוֹן
דָּאכֵל עַמִּי הוּ נַשְׁלְמַנִי׃
19 הֵנוּן דֵּין שַׁרְיוּ מֶתְתְּעִיקִין וּ
וָאמְרִין לֵה חַד חַד לְמָא אֲנָא׃
20 הוּ דֵין אֵמַר לְהוֹן חַד מֵן תְּרֵעְסַר
דְּצָבַע עַמִּי בְּלַגְתָּא׃
21 וַבְרֵה דְאַנָשָׁא אָזֵל אַיְכַּנָא דַכְתִּיב
עֲלוֹהִי וָי דֵין לְגַבְרָא הַו דְּבִאידֵה
מֶשְׁתְּלֵם בְּרֵה דְאַנָשָׁא פַּקַח הֲוָא
לֵה לְגַבְרָא הַו אֵלוּ לָא אֵתִילֵד׃
22 וְכַד הֵנוּן לָעְסִין נְסַב יֵשׁוּע ל
לַחְמָא וְבַרֵךְ וַקְצָא וְיַהֵב לְהוֹן וֵאמַר
לְהוֹן סַבוּ הָנָא אִיתַוהִי פַּגְרִי׃
23 וַנְסַב כָּסָא וַאוְדִּי וְבַרֵךְ וְיַהֵב
לְהוֹן וֶאשְׁתִּיו מֶנֵּה כֻלְּהוֹן׃
24 וֵאמַר לְהוֹן הָנַו דֵּמִי דְדִיתִקָא
חֲדַתָּא דַחְלָף סַגִּיאֵא מֵתֵאשֵׁד׃
25 אַמִּין אָמַר אֲנָא לְכוֹן דְּתוּב לָא
אֶשְׁתֵּא מֵן יַלְדָּא דַגְפֶּתָּא עַדְמָא
לְיַוְמָא הַו דְּבֵה אֶשְׁתְּיוּהִי חַדְתָּאִית
בְּמַלְכוּתֵה דַאלָהָא׃
26 וְשַׁבְּחוּ וַנְפַּקוּ לְטוּר זַיְתֵּא׃
27 וֵאמַר לְהוֹן יֵשׁוּע כֻּלְכוֹן תֶּתְכַּשְׁלוֹן
בִּי בְהָנָא לֶלְיָא כְתִיב גֵּיר דֵּאמְחֵא
לְרָעְיָא וְנֶתְבַּדְּרוּן אֶמְרוּהִי׃
28 אֶלָּא מָא דְקָמֵת קֶדֵם אֲנָא
לְכוֹן לַגְלִילָא׃
29 אָמַר לֵה כְאפָא אֵן כֻּלְהוֹן נ
נֶתְכַּשְׁלוֹן אֶלָּא לָא אֲנָא׃
30 אָמַר לֵה יֵשׁוּע אַמִּין אָמַר אֲנָא
לָךְ דַּאנַת יַוְמָנָא בְּלֶלְיָא הָנָא קְדָם
דְּנֶקְרֵא תַרְנְגְלָא תַרְתֵּין זַבְנִין ת
תְּלָת תֶּכְפּוּר בִּי׃
31 הוּ דֵין יַתִּירָאִית אָמַר הֲוָא דֵאן נֶהְוֵא
לִי לַמְמָת עַמָּךְ לָא אֶכְפּוּר בָּךְ מָרִי
וַאכְוָתֵה אָף כֻּלְהוֹן תַּלְמִידֵא אֵמַרוּ׃

Et quum esset serum, venit cum duodecim suis.

Quumq́ accumberent, & ederent, ait Jeschua, Ammin dico vobis, quòd unus qui comedit mecum, ipse proditurus est me.

Ipsi verò cœperunt tristitia affici, & dixerunt ei quisq́ sigillatim, Nunquid ego?

Ipse autem dixit eis, Unus ex duodecim qui intingit mecum in catino.

Et filius hominis abit, sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi per cujus manum proditur Filius hominis. tolerabilius fuisset illi homini si non fuisset natus.

Et quum ipse ederent, accepit Jeschua panem, & benedixit, ac fregit, ac dedit eis, dixitq́ eis, Accipite: hoc est corpus meum.

Et accepit poculum, & gratias egit, ac benedixit, ac dedit eis. Et biberunt ex eo omnes.

Et ait eis, Hic est sanguis meus Testamenti novi, qui pro multis effunditur.

Ammin dico vobis, quod rursus non bibam ex producto à vite usque ad diem illum, in quo bibam ipsum de novo in regno Dei.

Et laudes dixerũt, ac egressi sunt in montẽ (Olivarum.

Et ait eis Jeschua, Vos omnes offendemini in me hac nocte. scriptum est enim, Percutiam pastorem, & dispergentur oves ejus.

Sed quum surrexero, præcedam vos in Galilæam.

Dixit ei Cipha, Si omnes offensi fuerint, at non ego.

Dixit ei Jeschua, Ammin dico tibi, quòd tu hodie in nocte hac, antequam cantet gallus, duabus vicibus, tribus negabis me.

Ille autem ampliùs dicebat, Si fuerit mihi moriendũ tecum, non negabo te, Domine mi, Et sicut ipse, etiam omnes discipuli dixerunt.

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0050 DFG

Et venerunt in locum qui vocatur Gad-Si nan, & dixit discipulis suis, Sedete hic donec ego orem. 32

וֵאתַו לְדוּכְתָּא אַיְדָא דְמֶתְקַרְיָא גַּדְסִמָן וֵאמַר לְתַלְמִידַוהִי תֵּבוּ הָרְכָּא עַד מִצַּלֵּא אֲנָא׃

Et accepit secum Cipha & Jaakub & Juchannan, & cœpit mœstꝰ esse & affici tristitia. 33

וַדְּבַר עִמֵּה לְכִאפָּא וַלְיַעְקוּב וַלְיוּחַנָן וְשַׁרִי לְמֶתְכְּמָרוּ וַלְמֶתְתְּעָקוּ׃

Et dixit eis, Tristis est anima mea usque ad mortem. Exspectate me hic, & vigilate. 34

וֵאמַר לְהוֹן כַּרְיָא הִי לָהּ לְנַפְשִׁי עֲדַמָא לְמַוְתָּא קַוַּו לִי הָרְכָּא וֶאתְתְּעִירוּ׃

Et accessit paululùm, & procidit in terram, & orabat ut, si posset, transiret à se hora illa. 35

וַקְרֵב קַלִּיל וַנְפַל עַל אַרְאָא וַמְצַלֵּא הֲוָא דֵאן מֶשְׁכְּחָא תֶעְבַּר מֶנֵּה שָׁעְתָּא׃

Et dixit, Pater, mi Pater, omnia potes tu, transire fac à me poculum hoc: non voluntas mea fiat, sed tua. 36

וֵאמַר אַבָא אָבִי כֻל מֵדֵם מֶשְׁכַּח אַנְת אַעְבַּר מֵנִי כָסָא הָנָא אֶלָּא לָא צֶבְיָנִי דִילִי אֶלָּא דִילָךְ׃

Et veniens invenit eos dormientes: & ait Ciphæ, Schemeun dormis? Non potuisti una hora vigilare? 37

וֵאתָא אֶשְׁכַּח אֵנוּן כַּד דַּמְכִּין וֵאמַר לְכִאפָּא שֶׁמְעוּן דְּמַכְתְּ לָךְ לָא אֶשְׁכַּחְתְּ חֲדָא שָׁעָא לְמֶתְתְּעָרוּ׃

Vigilate & orate ut non intretis in tentationem. spiritus voluntarius & promptus est, sed corpus infirmum. 38

אֶתְתְּעִירוּ וְצַלַּו דְּלָא תֶעְלוּן לְנֶסְיוּנָא רוּחָא צָבְיָא וַמְטַיְבָא אֶלָּא פַּגְרָא כְרִיה׃

Et abiens rursus, oravit, & eumdem sermonem dixit. 39

וֵאזַל תּוּב צַלִּי וְהִי מֶלְתָּא אֵמַר׃

Et reversus est rursum: veniens invenit eos dormientes, quia oculi eorum gravati erant, neq; sciebant quid dicerent ei. 40

וַהְפַךְ תּוּב אֵתָא אֶשְׁכַּח אֵנוּן כַּד דַּמְכִּין מֵטֻל דְּעַיְנַיהוֹן יַקִירָן הֲוַי וְלָא יָדְעִין הֲוַו מָנָא נִאמְרוּן לֵה׃

Et venit tertia vice, & dixit eis, Dormite quod superest, & requiescite. appropinquat finis, & venit hora: ecce traditur Filius hominis in manus peccatorum. 41

וֵאתָא דַתְלָת זַבְנִין וֵאמַר לְהוֹן דְּמַכוּ מֵכִיל וֶאתְתְּנִיחוּ מְטָת חַרְתָּא וֵאתָת שָׁעְתָּא וְהָא מֶשְׁתְּלֵם בְּרֵה דְאֲנָשָׁא בְאִידַיהוֹן דְּחַטָיֵא׃

Surgite, abeamus: ecce, appropinquat is qui prodit me. 42

קוּמוּ נִאזַל הָא קְרֵב הוּ דְמַשְׁלֵם לִי׃

Et dum ipse loqueretur, venit Jihuda Secarjuta, unus ex duodecim, & populus multus cum gladijs & fustibus à principibus Sacerdotum & Legisperitis & senioribus. 43

וְעַד הוּ מְמַלֵּל אֵתָא יְהוּדָא סְכַרְיוּטָא חַד מֵן תְּרֵעְסַר וְעַמָּא סַגִּיאָא עַם סַפְסְרֵא וְחוּטְרֵא מֵן לְוָת רַבַּי כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא וְקַשִּׁישֵׁא׃

Et dedit eis signum proditor ille qui prodebat, ac dixit, Ille quem osculor, is est: apprehendite eum circumspectè, & abducite eum. 44

וְיַהֵב לְהוֹן אָתָא מַשְׁלְמָנָא הוּ דְמַשְׁלֵם וֵאמַר הוּ דְנָשֵׁק אֲנָא הוּיוּ אוּחְדוּהִי זְהִירָאִית וַאוְבְּלוּהִי׃

45 וְבַר שָׁעְתֵּה קְרֵב וְאֲמַר לֵה רַבִּי רַבִּי
וְנַשְׁקֵה׃
46 הֵנוּן דֵּין אַרְמִיו עֲלַוהִי אִידָיָא
וַאחְדּוּהִי׃
47 חַד דֵּין מִן הָנוּן דְּקָיְמִין שְׁמַט
סַיְפָא וַמְחָיהִי לְעַבְדֵּה דְרַב כָּהֲנֵא
וְשַׁקְלָהּ אֶדְנֵה׃
48 הוּ דֵין יֵשׁוּע עֲנָא וְאֲמַר לְהוּן
אַיְךְ דְּעַל גַּיְסָא נַפְקְתּוּן עֲלַי בְּסַיְפָא
וַבְחוּטְרָא דְתֵאחְדּוּנָנִי׃
49 כְּלְיוֹם לְוָתְכוּן הֲוִית כַּד מַלֵּף
אֲנָא בְהֵיכְלָא וְלָא אֲחַדְתּוּנָנִי אֶלָּא
דְנֶשְׁלְמוּן כְּתָבֵא הֲוָת הָדָא׃
50 הָיְדֵין שַׁבְקוּהִי תַּלְמִידֵוהִי
וַעֲרַקוּ׃
51 וַעֲלַיְמָא חַד אֲתֵא הֲוָא בָתְרֵה
וַעְטִיף הֲוָא סְדוּנָא עַרְטֵל וַאחְדּוּהִי׃
52 הוּ דֵין שְׁבַק סְדוּנָא וַעֲרַק
עַרְטֵל׃
53 וַאוּבְלוּהִי לְיֵשׁוּע לְוָת קַיְפָא רַב
כָּהֲנֵא וְאִתְכַּנְשׁוּ לְוָתֵה כְלְהוּן רַבַּי
כָּהֲנֵא וְסָפְרֵא וְקַשִׁישֵׁא׃
54 שְׁמְעוּן דֵּין מִן רוּחְקָא אֲתֵא
הֲוָא בָתְרֵה עַדְמָא לְגַו דָּרְתֵּה דְרַב
כָּהֲנֵא וְיָתֵב הֲוָא עִם מְשַׁמְשָׁנֵא
וְשָׁחֵן לוּקְבַל נוּרָא׃
55 רַבַּי כָּהֲנֵא דֵין וְכֻלֵּה כְנִשְׁתּוּן
בָּעֵין הֲוָו עַל יֵשׁוּע סָהְדּוּתָא ד
דַנְמִיתוּנֵיהִי וְלָא אֶשְׁכַּחוּ׃
56 כַּד סַגִּיאֵא גֵיר מַסְהְדִין עֲלַוהִי
לָא שַׁוְיָן הֲוִי סָהְדְּוָתְהוּן׃
57 אֲנָשִׁין דֵּין קָמוּ עֲלַוהִי סָהְדֵּא
דְשׁוּקְרָא וְאֲמַרוּ׃
58 דַחְנַן שְׁמַעְנֵיהִי דְאֲמַר דְּאֲנָא שָׁרֵא
אֲנָא הֵיכְלָא הָנָא דְעָבִיד בְּאִידָיָא
וְלַתְלָתָא יַוְמִין בָּנֵא אֲנָא אַחְרָנָא
דְלָא עָבִיד בְּאִידָיָא׃
59 וָאֲפִלָּא הָכַנָּא שַׁוְיָא סָהְדּוּתְהוּן׃

Et eadem hora accessit & dixit ei, Domine mi, Domine mi, & osculatus est eum.

Illi verò injecerunt in eum manus, & apprehenderunt eum.

Unus autem ex illis qui adstabant, exemit gladium, & percussit servum principis Sacerdotis, & abstulit auriculam ejus.

Ipse autem Jeschua respondit, & dixit illis, Sicut contra grassatorem egressi estis contra me cũ gladiis & fustibꝰ, ut apprehẽderetis me.

Quotidiè apud vos fui quum docerem in templo, & non apprehendistis me. Sed ut complerentur Scripturæ, factum est hoc.

Tunc deseruerunt eum discipuli ejus, & fugerunt.

Et adolescẽs quidã veniebat post eũ, & amictꝰ erat sindone nudꝰ. Et apprehenderũt eũ.

Ipse verò reliquit sindonem, & effugit nudus.

Et adduxerunt eum ad Kajapha principẽ Sacerdotũ: & cõgregati sunt ad eũ omnes principes Sacerdotũ, & Legisperiti & Seniores.

Schemeun autem è longinquo veniebat post eum, usque in medium atrii principis Sacerdotum, & sedebat cum ministris, & calefaciebat se è regione ignis.

Principes a. sacerdotum, & tota congregatio eorũ, quærebãt contra Jeschua testimonium ut morti traderẽt eũ: & non invenerũt.

Quum enim multi testarentur contra eum, non erant paria testimonia eorum.

Quidam autem surrexerunt contra eum testes mendaces, & dixerunt,

Nos audivimus eum quòd dixerit, Ego dissoluturus sum templum hoc quod est factum manibus, & in tribus diebus ædificaturꝰ sum aliud quod non erit factum manibus.

Neq; etiã sic par erat testimonium eorum.

Et surrexit princeps Sacerdotum in mediũ, & interrogavit Jeschua ac dixit, Non reddis tu responsum? Quid testantur contra te isti?

60 וקם רב כהנא במצעתא ושאלה
לישוע ואמר לא מפנא אנת פתגמא
מנא מסהדין עליך הלין ׃

Ipse verò Jeschua tacebat, & nihil respondebat ei. Et rursus interrogavit eum princeps Sacerdotum, ac dixit, Es tu Christus filius illius Benedicti?

61 הו דין ישוע שתיק הוא ומדם
לא עניהי ותוב שאלה רב כהנא
ואמר אנת הו משיחא ברה ד
דמברכא ׃

Ipse autem Jeschua dixit ei, Ego sum: & videbitis filium hominis sedentem à dextera virtutis Dei, *& venientem in nubibus cœli.*

62 הו דין ישוע אמר לה אנא אנא
ותחזון לברה דאנשא דיתב מן
ימינא דחילא ואתא על ענני שמיא ׃

Princeps v. Sacerdotũ laceravit tunicã suã & dixit, quid deinceps nob. necessarij sũt testes?

63 רב כהנא דין צרא כותינה ואמר
מנא מכיל מתבעין לן סהדא ׃

Ecce, ex ore ejus audivistis blasphemiam. Quid videtur vobis? Illi verò omnes judicaverunt quòd reus esset mortis.

64 הא מן פומה שמעתון גודפא
מנא מתחזא ילכון הנון דין כלהון
דנו דחיב הו מותא ׃

Et cœperunt quidam exspuere in faciem ejus: & obtegebant vultum ejus, & percutiebant eum: dicebantque, Vaticinare. Et ministri cædebant eum super maxillas ejus.

65 ושריו אנשין רקין בפרצופה
ומחפין אפוהי ומקפחין לה ו
ואמרין אתנבא ודחשא מחין הוו
לה על פכוהי ׃

Et quum Schemeun esset *inferiùs in atrio, venit una puella Principis Sacerdotum:*

66 וכד שמעון לתחת בדרתא אתת
הדא עלימתא דרב כהנא ׃

Vidit eũ quòd calefaceret se, & intuita est eũ, & dixt ei, tu quoq; cũ Ieschua eras Natzaraja.

67 חזתה דשחין וחרת בה ואמרא לה
ואף אנת עם ישוע הויתי נצריא ׃

Ipse verò negavit, & dixit, Non novi quid tu dicas. Et exivit foras ad vestibulum: & cantavit gallus.

68 הו דין כפר ואמר לא ידע אנא
מנא אמרא אנתי ונפק לבר לספא
וקרא תרנגלא ׃

Et vidit eum rursus puella illa, & cœpit dicere illis qui adstabant, quod etiam iste ex ipsis esset.

69 וחזתה תוב עלימתא הי ושרית
דתאמר לאילין דקימין דאף הנא
מנהון הו ׃

Ipse verò rursum negavit. Et post paululum ij qui adstabant dixerunt Ciphæ, Verè ex ipsis es: es enim quoque Galilæus, & sermo tuus est similis.

70 הו דין תוב כפר ובתר קליל תוב
אילין דקימין אמרו לכאפא
שריראית מנהון אנת אף גיר
גליליא אנת וממללך דמא ׃

Ipse autem incipiebat exsecrari & jurare, Non novi ego hominem hunc quem vos dicitis.

71 הו דין שרי הוא מחרם וימא דלא
ידע אנא לה לגברא הנא דאמרין
אנתון ׃

Et eadem hora cantavit gallus secunda vice. & recordatus est Schemeun sermonis Jeschua quem dixerat ei: nempe, Antequam

72 ובה בשעתא קרא תרנגלא
דתרתין זבנין ואתדכר שמעון
מלתא דישוע דאמר הוא לה דקדם

דְּנֶקְרֵא תַרְנְגֹלָא תַרְתֵּין זַבְנִין תְּלָת
תֶּכְפּוּר בִּי וְשַׁרִי דְנֶבְכֵּא :

קְפַלֵּאוּן יה

1 ד מֶחְדָּא בְצַפְרָא עֲבַדוּ מַלְכָּא רַבַּי
כָּהְנֵא עַם קַשִּׁישֵׁא וְעַם סָפְרֵא
וְעַם כֻּלָּה כְנוּשְׁתָּא וֵאסַרוּ לְיֵשׁוּעַ
וַאוּבְלוּהִי וַאשְׁלְמוּהִי לְפִילַטָּוס ל
הִגְמוּנָא :

2 וְשַׁאלֵה פִילַטָּוס אַנְת הוּ מַלְכָּא
דִיהוּדָיֵא הוּ דֵין עְנָא וֵאמַר לֵה אַנְת
אֵמַרְתְּ :

3 וָאכְלִין הֲוַו קַרְצוּהִי רַבַּי כָּהְנֵא
בְסַגִּיאָתָא :

4 הוּ דֵין פִּילַטָּוס תּוּב שַׁאלֵה וֵאמַר
לֵה לָא מְפַנָּא אַנְת פֶּתְגָּמָא חְזִי כְמָא
מַסְהְדִין עֲלַיְךְ :

5 הוּ דֵין יֵשׁוּעַ מֵדֵם פֶּתְגָּמָא לָא יַהֵב
אַיְכַּנָא דְנַתְדַּמַּר פִּילַטָּוס :

6 מְעָד הֲוָא דֵין בְּכֻל עֵאדָא לְמֶשְׁרָא
לְהוּן אֲסִירָא חַד אַיְנָא דְשָׁאלִין :

7 וְאִית הֲוָא חַד דְּמֶתְקְרֵא בַר אַבָּא
דַאסִיר הֲוָא עַם עָבְדֵי אֶסְטַסִין
הָנוּן דְּקְטְלָא בֶאסְטַסִין עֲבַדוּ :

8 וַקְעַו עַמָּא וְשַׁרִיו לְמֵשַׁאל אַיְךְ
דַּמְעָד הֲוָא עָבֵד לְהוּן :

9 הוּ דֵין פִּילַטָּוס עְנָא וֵאמַר צָבֵין
אַנְתּוּן אֶשְׁרֵא לְכוּן מַלְכָּא דִיהוּדָיֵא :

10 יָדַע הֲוָא גֵיר פִּילַטָּוס דְּמֵן חְסָמָא
אַשְׁלְמוּהִי רַבַּי כָּהְנֵא :

11 רַבַּי כָּהְנֵא דֵין יַתִּירָאִית חַפֵּטוּ
לְכֶנְשֵׁא דַלְבַּר אַבָּא נֶשְׁרֵא לְהוּן :

12 הוּ דֵין פִּילַטָּוס אֵמַר לְהוּן מָנָא
הָכִיל צָבֵין אַנְתּוּן אֶעְבֵּד לְהָנָא
דְקָרֵין אַנְתּוּן מַלְכָּא דִיהוּדָיֵא :

13 הֵנוּן דֵין תּוּב קְעַו זְקוּפָיהִי :

14 הוּ דֵין פִּילַטָּוס אֵמַר לְהוּן מָנָא
גֵיר דְּבִישׁ עֲבַד וְהֵנוּן יַתִּירָאִית
קָעֵין הֲוַו זְקוּפָיהִי :

cantet gallus duabus vicibus, tribus negabis me. Et incepit ut fleret.

Cap. XV.

1 *Et statim manè inierunt consilium principes sacerdotum, cum senioribus ac Legisperitis, & cum tota congregatione: & vinxerunt Jeschua, & adduxerunt eum ac tradiderunt eum Pilato præsidi.*

2 *Et interrogavit eum Pilatus: Tùne es rex Judæorum? Ipse verò respondit ac dixit ei, Tu dixisti.*

3 *Et accusabant eum principes sacerdotum in multis.*

4 *Ipse autem Pilatus rursus interrogavit eum, & dixit ei, Non reddis tu responsum? Vide quàm multa testificentur contra te.*

5 *Ipse verò Jeschua aliquod responsum non dedit, ita ut miraretur Pilatus.*

6 *Solitus erat autem omni festo solvere illis vinctum unum quem postularent.*

7 *Et erat quidam qui vocabatur Bar-Abba, qui vinctus erat cum seditiosis illis qui cædem in seditione perpetraverant.*

8 *Et clamaverunt populus, & cœperunt petere sicut solitus erat facere eis.*

9 *Ipse verò Pilatus respondit, & dixit, Vultis dimittam vobis regem Judæorum?*

10 *Noverat enim Pilatus quòd ex invidia tradidissent eum principes sacerdotum.*

11 *Principes verò sacerdotũ ampliùs solicitaverũt turbas* petere *Bar-Abbã solveret eis.*

12 *Ipse autem Pilatus dixit eis, Quid igitur vultis ut faciam ei quem vocatis regem Judæorum?*

13 *Ipsi verò rursus clamaverunt, Crucifige eũ.*

14 *Ipse verò Pilatus dixit eis, Quid enim quod malum sit, fecit? Et illi ampliùs clamabant, Crucifige eum.*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79168914X/phys_0054
DFG

Pilatus verò voluit facere voluntatem turbarum, & solvit eis Bar-Abbam. Et tradidit eis Jeschua flagellatum ut crucifigeretur. 15

פִּילַטּוּס דֵּין צְבָא דְנֶעְבֵּד צְבִינָא לְכֶנְשָׁא וְשָׁרָא לְהוּן לְבַר אַבָּא וַאשְׁלֵם לְהוּן לְיֵשׁוּע כַּד מְנַגַּד דְּ דְנֶזְדְּקֵף׃

Milites autem adduxerunt eum intra atrium quod erat prætorium, & vocaverunt universam cohortem. 16

אֶסְטַרְטִיוּטֵא דֵין אַוְבְּלוּהִי לְגַו דָּרְתָּא דְאִיתֵיהּ פְּרֵטוֹרִין וַקְרַו ל לְכֻלָּהּ אֶסְפִּיר׃

Et induerunt eum purpura, & intortam imposuerunt ei coronam spinarum. 17

וַאלְבְּשׁוּהִי אַרְגְּוָנָא וַגְדַּלוּ סָמוּ לֵה כְלִילָא דְכוּבֵא׃

Et cœperunt salutare eum, Pax sit ô rex Judæorum. 18

וְשָׁרִיו לְמֵשָׁאל בַּשְׁלָמֵה שְׁלָם מַלְכָּא דִיהוּדָיֵא׃

Et percutiebant eum in capite ejus arundine, & expuebant in faciem ejus, & incurvabant se super genua sua, & adorabant eũ. 19

וְמָחֵין הֲוַו לֵה עַל רִישֵׁה בְקַנְיָא וְרָקִין הֲוַו בְאַפּוּהִי וְבָרְכִּין הֲוַו עַל בּוּרְכַּיְהוּן וְסָגְדִּין לֵה׃

Et quum illusissent ei, spoliârunt eum purpura, & induerunt eum vestimentis suis, & duxerunt eum ut crucifigerent eum. 20

וְכַד בַּזַּחוּ בֵה אַשְׁלְחוּהִי אַרְגְּוָנָא וַאלְבְּשׁוּהִי מָאנַוהִי וַאפְּקוּהִי ד דְנֶזְקְפוּנָוהִי׃

Et adegerunt quemdam qui transibat, Schemeun Kurinaiensem, qui veniebat ex agro, patrem Alecsandri & Ruffi, ut ferret crucem ejus. 21

וְשַׁחֲרוּ חַד דְּעָבַר הֲוָא שֶׁמְעוּן קוּרִינָיָא דָאתָא הֲוָא מֵן קְרִיתָא אַבּוּהִי דַאלֶכְסַנְדֵּרוּס וַדְרוּפָּוס דְּ דְנֶשְׁקוּל זְקִיפֵה׃

Et adduxerunt eum in Gagultha locum, qui interpretatur Cranium. 22

וַאיְתִיוּהִי לְגָגוּלְתָּא דוּכְתָּא דְמֶתְפַּשְׁקָא קַרְקַפְתָּא׃

Et dederunt ei ad bibendum vinum in quo erat mixta myrrha: ipse verò nõ accepit. 23

וְיַהֲבוּ לֵה לְמֶשְׁתָּא חַמְרָא דַחְלִיט בֵה מוּרָא הוּ דֵין לָא נְסַב׃

Et quum crucifigerent eum, dispertiverunt vestimenta ejus, & projecerunt super ea sortem, quis quid acciperet. 24

וְכַד זַקְפּוּהִי פַּלֵּגוּ מָאנַוהִי ו וַארְמִיו עֲלַיְהוּן פֵּסָא מַנוּ מָנָא נָסֵב׃

Erat autem hora tertia quum crucifigerent eum. 25

אִית הֲוָא דֵין שָׁעֵא תְלָת כַּד זַקְפּוּהִי׃

Et scripta erat causa mortis ejus in scripto, Hic est Rex Judæorum. 26

וַכְתִּיבָא הֲוָת עֶלְתָּא דְמַוְתֵּה בַכְתָּבָא הָנַו מַלְכָּא דִיהוּדָיֵא׃

Et crucifixerunt duos latrones, unum à dextera ejus, & unum à sinistra ejus. 27

וַזְקַפּוּ עַמֵּה תְרֵין לֶסְטָיֵא חַד מֵן יַמִּינֵה וְחַד מֵן סֵמָלֵה׃

Ac impleta est scriptura quæ dicit, Cum iniquis reputatus est. 28

וַשְׁלֵם כְּתָבָא דֵאמַר דְּעַם עַוְלֵא אֶתְחַשֵּׁב׃

Sed & illi qui transibant, convitiabantur ei: & movebant 29

וָאף אַיְלֵין דֵין דְּעָבְדִין הֲוַו מְגַדְּפִין הֲוַו עֲלַוהִי וַמְנִידִין ר

רִישַׁיְהוּן וַאמְרִין אוּן שָׁרֵא הַיְכָלָא
וְבָנֵא לֵה לַתְּלָתָא יַוְמִין׃
30 פַּצָּא נַפְשָׁךְ וְחוּת מֵן זְקִיפָא׃
31 וְהָכַנָא אָף רַבֵּי כָּהֲנֵא גַּחְכִּין הֲוֵו
חַד עַם חַד וְסָפְרֵא וַאמְרִין אַחְרְנֵא
אַחִי נַפְשֵׁה לָא מֶשְׁכַּח לְמַחְיוּ׃
32 מְשִׁיחָא מַלְכֵּה דִיסְרָיֵל נְחוּת
הָשָׁא מֵן זְקִיפָא דְנִחְזֵא וַנְהַיְמֵן בֵּה
וָאף הָנוּן דֵּין דַּזְקִיפִין הֲוֵו עַמֵּה
מְחַסְּדִין הֲוֵו לֵה׃
33 וְכַד הֲוֵי שֵׁת שָׁעִין הֲוָא חֵשׁוּכָא עַל
כֻּלָּהּ אַרְעָא עֲדַמָא לְשָׁעָא תְשַׁע׃
34 וְבַתְשַׁע שָׁעִין קְעָא יֵשׁוּע בְּקָלָא
רָמָא וְאַמַר אִיל אִיל לְמָנָא
שְׁבַקְתָּנִי דְאִיתֵיהּ אֱלָהִי אֱלָהִי ל
לְמָנָא שְׁבַקְתָּנִי׃
35 וְאַנָשִׁין דַּשְׁמַעוּ מֵן הָנוּן דְּקָיְמִין
אָמְרִין הֲוֵו לְאֵלִיָא קְרָא׃
36 רְהֵט דֵּין חַד וַמְלָא אַסְפּוּגָא
חֲלָא וְאַסַר בְּקַנְיָא דְנַשְׁקִיוּהִי ו
וְאַמַרוּ שְׁבוּקוּ נֶחְזֵא אֵן אָתֵא אֵלִיָא
מַחֵת לֵה׃
37 הוּ דֵין יֵשׁוּע קְעָא בְּקָלָא רָמָא
וַשְׁלֵם׃
38 וַאפַּי תַּרְעָא דְהַיְכָלָא אֶצְטְרִי
לַתְרֵין מֵן לְעֵל עֲדַמָא לְתַחַת׃
39 כַּד חֲזָא דֵין קֶנְטְרוּנָא הוּ דְקָאֵם
הֲוָא לְוָתֵה דְהָכַנָא קְעָא וַשְׁלֵם
אֲמַר שַׁרִירָאִית הָנָא גַּבְרָא בְּרֵה
הֲוָא דַאלָהָא׃
40 אִית הֲוֵי דֵין נֵשֵׁא מֵן רוּחְקָא דְחָזְיָן
הֲוֵי מַרְיַם מַגְדְּלָיְתָא וְמַרְיַם אֵמֵּה
דְיַעְקוּב זְעוּרָא וְדְיוּסָא וְשָׁלוּם׃
41 הָנִין דְּכַד הוּ בַגְלִילָא נַקִיפָן הֲוֵי לֵה
וַמְשַׁמְשָׁן לֵה וַאחְרְנִיָתָא סַגִּיאָתָא
דַסְלֵקִי הֲוֵי עַמֵּה לְאוּרְשְׁלֵם׃
42 וְכַד הֲוָא רַמְשָׁא דַעְרוּבְתָּא
דְאִיתֵיהּ קְדָם שַׁבְתָּא׃

capita sua, ac dicebant, Vah qui solvis templum, & ædificas illud in tribus diebus.

30 Libera teipsum, & descende de cruce.

31 Et sic etiam principes sacerdotum ridebant unus cum alio, & Legisperiti, ac dicebant, Alios servavit, seipsum non potest servare.

32 Christus rex Israiel descendat nunc de cruce, & videbimus, ac credemus in eum. Quin & illi qui crucifixi erant cum eo, exprobrabant ei.

33 Quumq́ esset hora sexta, factæ sunt tenebræ super universam terrã, usq; ad horã nonam.

34 Et hora nona clamavit Jeschua voce elata, & ait, Il, Il, Lemana Schevaktani: quod est, Deus meus, Deus meus, ad quid deseruisti me?

35 Et quidam qui audierunt ex ijs qui adstabant, dicebant, Iliah vocavit.

36 Cucurrit autem quidam, & implevit spongiam aceto, & alligavit arundini, ut potum præberet ei. Et dixerunt, Sinite, videamus an veniat Iliah depositurus eum.

37 Ipse verò Jeschua clamavit voce elata, & reddidit spiritum.

38 Et facies portæ templi fissa est in duo à summo usq; ad imum.

39 Quum vidisset autem Centurio ille qui stabat juxta eum, quòd sic clamasset, & reddidisset spiritum, *dixit, Verè iste homo Filius erat Dei.*

40 Erant autem mulieres procul quæ spectabant, Marjam Magdelaitha, & Marjam mater Jaakub parvi ac Jusse, & Schalum.

41 Quæ quum esset in Galilæa, adhærebant ei, & ministrabant ei, & aliæ multæ quæ ascenderant cum eo in Urischelem.

42 Quumq́ esset serum Parasceves quæ est ante sabbathum.

Universitäts Bibliothek Rostock http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn79168914X/phys_0056 DFG

Venit Jauseph ille qui erat à Rametha, honorabilis senator, qui etiam ipse exspectabat regnũ Dei: & confidentiam sumsit, ac ingressus est ad Pilatũ, petijtq; corpus Jeschua. 43

Pilatus a. miratus est si jam mortuus esset: & vocavit centurionẽ illum, ac interrogavit eum, num ante aliquod tempꝰ mortuus esset. 44

Et quũ didicisset, dedit corpꝰ illius Jausepho. 45

Et emit Jauseph lineum pannum: & deposuit illum ac involvit illum in eo, posuitq; illum in sepulcro quod erat effossum in rupe, & devolvit lapidem super ostium sepulcri. 46

Marjam verò Magdelaitha & Marjam illa quæ erat Jusse viderunt ubi positus esset. 47

Cap. XVI.

Et quum transivisset sabbathum, Marjã Magdelaitha, & Marjã Jaakub, & Schalũ, emerant aromata: ut veniẽtes ungerẽt eũ. 1

In aurora a. in prima die *in sabbatho, venerunt ad locum sepulcri, quum oriretur sol.* 2

Et dicebant apud seipsas, Quis verò devolvit nobis lapidem ab ostio loci sepulcri? 3

Et intuitæ viderunt quòd devolutus esset ille lapis: magnus enim erat valdè. 4

Et ingressæ sunt in locum sepulcri, ac viderũt adolescentem qui sedebat à dextera, & amictꝰ erat stola cãdida: & absterritæ fuerũt. 5

Ipse verò dixit eis. Ne timeatis: Jeschua Natzrai quæritis qui crucifixus est: surrexit, non est hîc: ecce locus ubi positus erat. 6

Sed abite, dicite discipulis ejus & Ciphæ quòd ecce præcedit vos in Galilæam: illic videbitis eum sicut dixit vobis. 7

Et quum audivissent, fugerunt, & egressæ sunt à sepulcro. apprehenderat enim eas stupor & tremor. & nemini quicquam dicebant: timebant enim. 8

אתא יוסף הו דמן רמתא מיקרא
בולוטא אינא דאף הו מסכא הוא
למלכותא דאלהא ואמרח ועל לות
פילטוס ושאל פגרה דישוע:
פילטוס דין תמה דאן מן כדו
מית וקרא לקנטרונא ושאלה דאן
מן קדם עדנא מית:
וכד ילף יהב פגרה ליוסף:
וזבן יוסף כתנא ואחתה
וברכה בה וסמה בקברא דנקיר
הוא בשועא ועגל כאפא על
תרעה דקברא:
מרים דין מגדליתא ומרים הי
דיוסא חזי איכא דאתתסים:

קפלאון יו

וכד עברת שבתא מרים
מגדליתא ומרים דיעקוב ושלום
זבני הרומא דנאתין נמשחניהי:
בשפרא דין בחד בשבא אתי
לבית קבורא כד דנח שמשא:
ואמרן הוי בנפשהין מן דין עגל
לן כאפא מן תרעא דבית קבורא:
וחרי חזי דמעגלא הי כאפא
רבא הות גיר טב:
ועלין לבית קבורא וחזי עלימא
דיתב מן ימונא ועטיף אסטלא
חורתא ותמהי:
הו דין אמר להין לא תדחלן
לישוע נצריא בעין אנתין הו
דאזדקף קם לה לא הוא תנן הא
דוכתא איכא דסים הוא:
אלא זלין אמרין לתלמידוהי
ולכאפא דהא קדם לכון לגלילא
תמן תחזוניהי איכנא דאמר לכון:
וכד שמעי ערקי ונפקי מן
קברא אחיד הוא להין גיר תהרא
ורתיתא ולאנש מדם לא אמרין
דחילן הוי גיר:

בְּשַׁפְרָא דֵין בְּחַד בְּשַׁבָּא קָם
וְאִתְחֲזִי לוּקְדָּם לְמַרְיָם מַגְדְּלָיְתָא הָי
דְשַׁבְעָא שְׁאִדִין אַפֵּק הֲוָא מֶנָּהּ:
וְהִי אֶזְלַת סַבְּרַת לְהָנוּן דְעַמָּה
הֲוָו דַאבִילִין הֲוָו וְבָכִין:
וְהֵנוּן כַּד שְׁמַעוּ דָאמְרָן דְּחַי
וְאִתְחֲזִי לְהֵין לָא הַיְמֵנוּ אֵנִין:
בָּתַר הָלֵין אֶתְחֲזִי לַתְרֵין מֶנְהוּן
בַּדְמוּתָא אַחְרְתָא כַּד מְהַלְּכִין ו
וָאזְלִין לַקְרִיתָא:
וְהֵנוּן אֵזְלוּ אֵמְרוּ לְשַׁרְכָּא אָף
לָא לְהָנוּן הַיְמֵנוּ:
אַחֲרָיַת דֵּין אֶתְחֲזִי לַתְרֵעְסַר כַּד
סְמִיכִין וְחַסֵּד לַזְעוּרוּת הַיְמָנוּתְהוּן
וַלְקַשְׁיוּת לֶבְּהוּן דַּלְהָנוּן דַּחְזָאוּהִי
דְקָם לָא הַיְמֵנוּ:
וְאֵמַר לְהוּן זֵלוּ לְעָלְמָא כֻּלֵּה
וַאכְרֵזוּ סְבַרְתִּי בְּכֻלָּהּ בְּרִיתָא:
אַיְנָא דַמְהַיְמֵן וְעָמֵד חָיֵא
וַאיְנָא דְלָא מְהַיְמֵן מֶתְחַיַּב:
אָתְוָתָא דֵין לַאיְלִין דַּמְהַיְמְנִין
הָלֵין נִקְפָּן בְּשֵׁמִי שְׁאֵדָא נַפְקוּן ו
וַבְלְשָׁנָא חַדְתָא נְמַלְּלוּן:
וְחַוְוָתָא נֶשְׁקְלוּן וְאֵן סַמָּא דְמַוְתָא
נֶשְׁתּוּן לָא נַהֵר אֵנוּן וְאִידַיְהוּן נ
נְסִימוּן עַל כְּרִיהֵא וְנֶתְחַלְּמוּן:
יֵשׁוּע דֵין מָרַן מֵן בָּתַר דְּמַלֵּל
עַמְהוּן לַשְׁמַיָּא סְלֵק וִיתֵב מֵן
יַמִינָא דַאלָהָא:
הֵנוּן דֵּין נְפַקוּ וַאכְרֵזוּ בְּכֻל ד
דּוּכָא וְמָרַן מְעַדַּר הֲוָא לְהוּן וְמַשַּׁר
מֶלַּיְהוּן בָּאתְוָתָא דְעָבְדִין הֲוָו:

שְׁלֵם אֵוַנְגֵּלִיוּן קַדִּישָׁא סְבַרְתָּא
דְמַרְקָוס: דְמַלֵּל וְסַבַּר
רְהוּמָאִית בַּרְהוּמָא:

9 *In aurora autem, in primo* die *in ſabbatho ſurrexit, & cõſpectꝰ eſt primûm Marjã Magdelaitha illi ex qua ſeptem dæmonia ejecerat.*

10 *Et illa profecta nunciavit ijs qui cum ipſo fuerant qui lugebant & flebant.*

11 *Et illi quum audirent quod dicerent quòd viveret & cõſpectꝰ eſſet ſibi, nõ crediderũt eis.*

12 *Poſt hæc conſpectus eſt duobus ex ipſis in ſimilitudine alia, quum ambularent, & irent in pagum.*

13 *Et illi abeuntes dixerunt reliquis: neque illis crediderunt.*

14 *Poſtremò autẽ conſpectus eſt duodecim accumbentibus, & exprobravit parvitatẽ fidei eorũ, & duritatẽ cordis eorum, quòd illis, qui vidiſſent ipſũ quòd ſurrexiſſet, nõ credidiſſẽt.*

15 *Et ait eis, Abite in mundũ univerſum, & prædicate Evangeliũ meũ inter omnes creaturas:*

16 *Is qui credidit, & baptizatur, ſervatur: & is qui non credidit, condemnatur.*

17 *Signa autem eos qui credunt, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia ejicient: & linguis novis loquentur.*

18 *Et ſerpentes tollent: & ſi venenum mortis biberint, non moleſtum erit eis: & manus ſuas imponent ſuper infirmos, ac ſanabuntur.*

19 *Jeſchua autem Dominus noſter, poſtquam loquutus eſt cum eis, in cœlum aſcendit, & ſedit à dextera Dei.*

20 *Illi verò egreſſi ſunt, & prædicaverunt in omni loco: Dominusq́ auxilio erat eis, & confirmabat ſermonẽ eor. per ſigna quæ faciebãt.*

Finitum eſt Evangeliũ ſanctum prędicationis Marci, qui loquutus eſt ac prædicavit Latinè Romæ.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn79168914X/phys_0061
DFG

Inservio Musis
Johannis Reichii
Anno 1696 die
12 Maji

יוחנן ריח

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn79168914X/phys_0062
DFG

aestra mentem

F. 6 — 1181 1.2.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn79168914X/phys_0063
DFG

Pilatus verò voluit facere voluntatem turbarum, & solvit eis Bar-Abbam. Et tradidit eis Jeschua flagellatum ut crucifigeretur. 15

Milites autem adduxerunt eum intra atrium quod erat prætorium, & vocaverunt universam cohortem. 16

Et induerunt eum purpura, & intortam imposuerunt ei coronam spinarum. 17

Et cœperunt salutare eum, Pax sit ô rex Judæorum. 18

Et percutiebant eum in capite ejus arundine, & expuebant in faciem ejus, & incurvabant se super genua sua, & adorabant eũ. 19

Et quum illusissent ei, spoliârunt eum purpura, & induerunt eum vestimentis suis, & duxerunt eum ut crucifigerent eum. 20

Et adegerunt quemdam qui transibat, Schemeun Kurinaiensem, qui veniebat ex agro, patrem Alecsandri & Ruffi, ut ferret crucem ejus. 21

Et adduxerunt eum in Gagultha locum, qui interpretatur Cranium. 22

Et dederunt ei ad bibendum vinum in quo erat mixta myrrha: ipse verò nõ accepit. 23

Et quum crucifigerent eum, dispertiverunt vestimenta ejus, & projecerunt super ea sortem, quis quid acciperet. 24

Erat autem hora tertia quum crucifigerent eum. 25

Et scripta erat causa mortis ejus in scripto, Hic est Rex Judæorum. 26

Et crucifixerunt duos latrones, unum à dextera ejus, & unum à sinistra ejus. 27

Ac impleta est scriptura quæ dicit, Cum iniquis reputatus est. 28

Sed & illi qui transibant, convitiabantur ei: & movebant 29

15 ...לַטּוּס דֵּין צְבָא דְנֶעְבֵּד צְבִינָא
...שָׁא וְשָׁרָא לְהוּן לְבַר אַבָּא
...לֵם לְהוּן לְיֵשׁוּע כַּד מְנַגַּד דְּ
...קֵף׃

16 ...דֵין אַוְבְּלוּהִי לְגַו
...פְּרֵטוּרִין וַקְרַו ל

17 ...גְּוָנָא וַגְדַּלוּ סָמוּ
...א׃

18 ...ל בַּשְׁלָמֵה שְׁלָם
...׃

19 ...עַל רִישֵׁה בְקַנְיָא
...הִי וְבָרְכִּין הֲוָו
...דִּין לֵה׃

20 ...שְׁלְחוּהִי אַרְגְּוָנָא
...הִי וַאפְקוּהִי ד

21 ...עֲבַר הֲוָא שֶׁמְעוּן
...הֲוָא מִן קְרִיתָא
...רוּס וַדְרוּפָוס דְּ
...׃

22 ...וּלְתָא דוּכְתָא
...פְּתָא׃

23 ...תָא חַמְרָא דַחְלִיט
...לָא נְסַב׃

24 ...פַּלְגוּ מָאנוּהִי ו
...פְּסָא מַנוּ מָנָא

25 ...ן שָׁעָא תְלָת כַּד

26 ...עֶלְתָא דְמַוְתֵּה
...א דְיהוּדָיֵא׃

27 ...ן לְסַטָּיֵא חַד מִן
...מָלֵה׃

28 ...אמַר דְּעַם עַוְלֵא

29 ...ין דְּעָבְדִין הֲוָו
...וּהִי וַמְנִידִין ר